SEPEDI HOME LANGUAGE

National Curriculum Statement (NCS)

Curriculum and Assessment Policy Statement

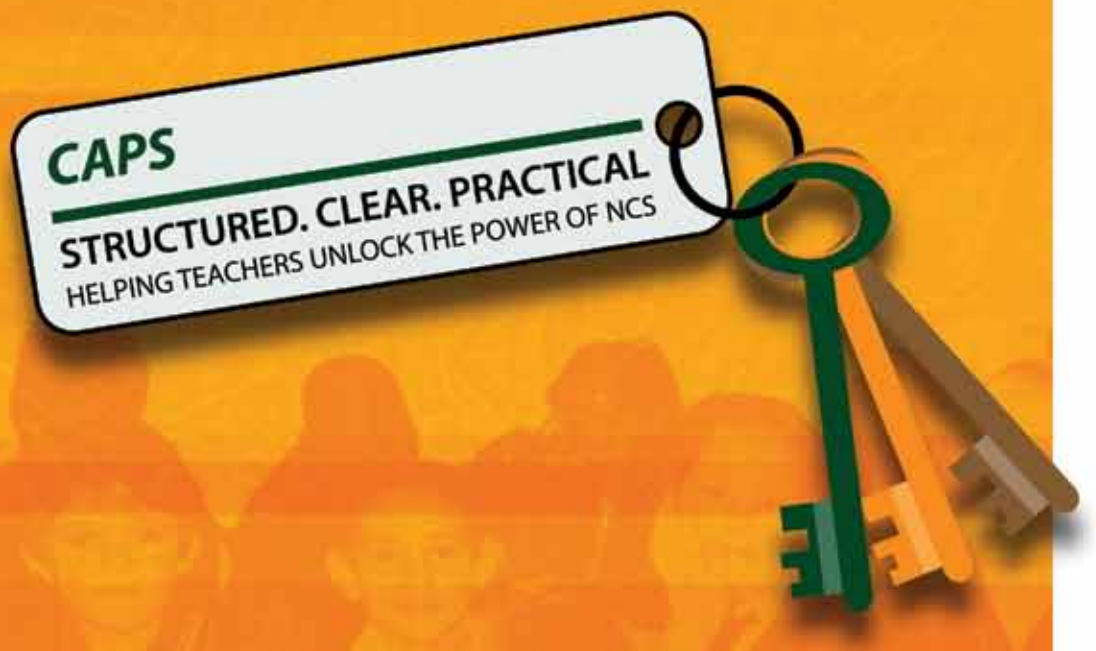

Foundation Phase
Grades R-3

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

MEPHATO YA R-3

SEPEDI LELEME LA GAE

DISCLAIMER

In view of the stringent time requirements encountered by the Department of Basic Education to effect the necessary editorial changes and layout to the Curriculum and Assessment Policy Statements and the supplementary policy documents, possible errors may occur in the said documents placed on the official departmental websites.

There may also be vernacular inconsistencies in the language documents at Home-, First and Second Additional Language levels which have been translated in the various African Languages. Please note that the content of the documents translated and versioned in the African Languages are correct as they are based on the English generic language documents at all three language levels to be implemented in all four school phases.

If any editorial, layout or vernacular inconsistencies are detected, the user is kindly requested to bring this to the attention of the Department of Basic Education.

E-mail: capslangcomments@dbe.gov.za or fax (012) 328 9828

Department of Basic Education

222 Struben Street
Private Bag X895
Pretoria 0001
South Africa
Tel: +27 12 357 3000
Fax: +27 12 323 0601

120 Plein Street Private Bag X9023
Cape Town 8000
South Africa
Tel: +27 21 465 1701
Fax: +27 21 461 8110
Website: http://www.education.gov.za

© 2011 Department of Basic Education

ISBN: 978-1-4315-0404-6

Design and Layout by: Ndabase Printing Solution

Printed by: Government Printing Works

FOREWORD BY THE MINISTER

Our national curriculum is the culmination of our efforts over a period of seventeen years to transform the curriculum bequeathed to us by apartheid. From the start of democracy we have built our curriculum on the values that inspired our Constitution (Act 108 of 1996). The Preamble to the Constitution states that the aims of the Constitution are to:

- heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
- improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person;
- lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law; and
- build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.

Education and the curriculum have an important role to play in realising these aims.

In 1997 we introduced outcomes-based education to overcome the curricular divisions of the past, but the experience of implementation prompted a review in 2000. This led to the first curriculum revision: the *Revised National Curriculum Statement Grades R-9* and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* (2002).

Ongoing implementation challenges resulted in another review in 2009 and we revised the *Revised National Curriculum Statement* (2002) and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* to produce this document.

From 2012 the two National Curriculum Statements, for *Grades R-9* and *Grades 10-12* respectively, are combined in a single document and will simply be known as the *National Curriculum Statement Grades R-12.* The *National Curriculum Statement for Grades R-12* builds on the previous curriculum but also updates it and aims to provide clearer specification of what is to be taught and learnt on a term-by-term basis.

The *National Curriculum Statement Grades R-12* represents a policy statement for learning and teaching in South African schools and comprises of the following:

(a) Curriculum and Assessment Policy Statements (CAPS) for all approved subjects listed in this document;

(b) *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*; and

(c) *National Protocol for Assessment Grades R-12.*

MRS ANGIE MOTSHEKGA, MP
MINISTER OF BASIC EDUCATION

DITENG

KAROLO YA 1: MATSENO GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO MEPHATO YA R-12 3

1.1 Boithekgo/Bokamorago 3

1.2 Kakaretšo 3

1.3 Maikemišetšokakaretšo a Lenaneothuto la Afrika Borwa 4

1.4 Kabo ya nako 6

1.4.1 Sehlopha sa Motheo 6

1.4.2 Sehlopha sa Gare 6

1.4.3 Sehlopha sa Godimo 7

1.4.4 Mephato ya 10-12 7

KAROLO YA 2: MATSENYAGAE A MALEME 8

2.1 Leleme la Gae Mephato ya R-3 Matseno 8

2.2 Mokgwa wa go ruta ka togaganyo 8

2.3 Kabo ya nako 8

2.4 Kelo 11

2.5 Go theeletša le Go bolela 11

2.6 Nako ye e nepišitšwego Go bala le Go ngwala 12

2.7 Go ngwala 20

2.8 Mphato wa R 21

KAROLO YA 3: DITENG LEDI PEAKANYO TŠA GO RUTA MABOKGONI A LELEME 23

3.1 Mphato wa R Leleme la Gae: Sepedi 29

3.2 Mphato wa 1 Leleme la Gae: Sepedi 52

3.3 Mphato wa 2 Leleme la Gae: Sepedi 76

3.4 Mphato wa 3 Leleme la Gae: Sepedi 101

TLHALOŠONTŠU 127

KAROLO YA 1: MATSENO GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

1.1 Boithekgo

Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya R-12 *(SKS)* se laetša pholisi ya lenaneothuto le kelo dikolong.

Go kaonafatša phethagatšo, Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se ile sa fetošwa, gomme diphetogo tšeo di tla phethagatšwa ka Pherekgong 2012. Tokomane e tee ya botlalo ya Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo, e hlametšwe thuto ye nngwe le ye nngwe go tšea sebaka sa Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto ka go Mephato ya R-12.

1.2 Kakaretšo

(a) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya *R-12 (January 2012)* se emela setatamente sa pholisi ya go ithuta le go ruta dikolong tša Afrika Borwa gomme se hlamilwe ka tše di latelago:

(i) Ditatamente tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo tša thuto ye nngwe le ye nngwe ye e dumeletšwego;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement sa Mephato ya R-12* le

(iii) Tokomane ya pholisi, *National Protocol for Assessment Grades R-12 (January 2012).*

(b) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) se tšea sebaka sa ditatamente tše pedi tša Kharikhulamo ya Setšhaba tšeo di šomišwago ga bjale, e lego:*

(i) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se se Boeleditšwego sa Mephato ya R-9, Government Gazette No. 23406 of* 31 May 2002*,* le

(ii) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya 10-12, Government Gazettes, No. 25545 of 6 October 2003* and *No. 27594* of 17 May 2005

(c) Ditatamente tša lenaneothuto la setšhaba tše di akantšwego go temanatlaleletšo (b) (i) le (ii), di hlangwa ke ditokomane tša pholisi tše di latelago, tšeo di tla forohlwago ka tatelano ke Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) mo lebakeng la 2012-2014:

(i) Lekala la go ithuta/Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto tša Mephato ya R-9 le Mephato ya 10-12;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National Policy on assessment and qualifications for schools in the General Education and Training Band,* ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No. 124* go *Government Gazette No. 29626* of 12 February 2007;

(iii) Tokomane ya pholisi, the *National Senior Certificate: A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Gazette No. 27819* of 20 July 2005;

(iv) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le barutwana ba ditlhoko tše di kgethegilego, tše di phatlaladitšwego ka go *Government Gazette, No.29466* of 11 December 2006, e akareditšwe ka gare ga tokomane ya pholisi, pholisi ya Setšhaba ye e bolelago ka lenaneo le dinyakwa tša tlhatlošo tša Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12; le

(v) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le *the National Protocol for Assessment (Mephato ya R-12)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No.1267 go Government Gazette No. 29467* of 11 December 2006.

(d) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R -12,* le dikarolo tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo bjalo ka ge di lemogwa ka Dikgaolong tša 2, 3 le 4 tša tokomane ye, di bopa ditlwaelo le maemo a godimo a *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba ya Mephato ya R-12;* Ka fao, mabapi le *karolo ya 6A ya South African Schools Act, 1996 (Act No. 84 of 1996,)* e tla hlamela Tona ya Kgoro ya Thuto ya Motheo, motheo go laetša bonyane bja dipoelo le maemo, gammogo le ditshepetšo le ditsela tša go ela bokgoni bja morutwana tše di tla swanelago dikolo tša mmušo le tša go ikema ka botšona.

1.3 Maikemišetšokakaretšo a Lenaneothuto la Afrika Borwa

(a) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12* se fa tlhalošo ya tsebo, mabokgoni le meetlo yeo e swanetšego go rutwa mo dikolong tša Afrika Borwa. Lenaneothuto le, le ikemišeditše go netefatša go re barutwana ba humana le go šomiša tsebo le mabokgoni ka tsela yeo e kwešišegago mo maphelong a bona. Ka go realo, lenaneothuto le hlatloša tsebo ka dikamano tša tikologo ya selegae, mola le šeditše kamego ya ditaelo tša boditšhaba.

(b) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša merero ya:

- ya hlama barutwana, go sa šetšwe maemo a ekonomi malapeng a gabobona, morafe, bong, go itekanela mmeleng goba bokgoni, ka tsebo, mabokgoni le meetlo ya go tšweletša boitshepo le go tšea karolo ga maleba mo setšhabeng bjalo ka badudi ba naga ye e lokologilego;
- go bula menyako ya thuto ya maemo a godimo;
- go kgonagatša diphetogo tša barutwana go tšwa go dihlongwa tša thuto go ya go lefase la mešomo; le
- go fa bengmešomo profaele ye e lekanego ya bokgoni bja morutwana.

(c) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se theilwe godimo ga metheo ye e latelago:

- Phetošo ya leago: go netefatša gore go se lekalekane ga maemo a thuto ya maloba go a lokišwa, le gore makala ka moka a badudi a hwetša dibaka tša go lekana tša go ithuta;
- Go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo: go hlohleletša go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo, go phala go re ba ithuta ka go swara ka hlogo le go se tsinkele dinnete tše di filwego;
- Tsebo ya maemo a godimo le mabokgoni a maemo a godimo: tsebo le mabokgoni a bonyane bja go lekanela ao a swanetšego go fihlelelwa mphatong wo mongwe le wo mongwe, a laeditšwe le go thewa godimo, maemo a phihlelelo dithutong ka moka;

- Kgatelopele: diteng le dikamano tša mphato wo mongwe le wo mongwe di laetša kgatelopele go tloga go tše bonolo go ya go tša go raragana;
- Ditokelo tša botho, boakaretši, toka ya tikologo le leago: go tsentšha metheo le ditlwaetšo tša toka ya leago le ya tikologo le ditokelo tša botho bjalo ka ge di hlalošitšwe ka go Molaotheo wa Repabliki ya Afrika Borwa. Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se šetša ditaba tša go fapana go swana le bodiidi, go se lekalekane, morafe, bong, leleme, bogolo, go se itekanele le mabaka a mangwe;
- Go bona mohola wa dithulaganyo tša tsebo ya setšo: go amogela le go dumela gore naga ye e na le histori ye e humilego le bohwa tšeo e lego diabi tše bohlokwa kgodišong ya meetlo ye e tšwelelago go molaotheo; le
- Kamogelego, boleng le bokgoni: go aba thuto ye e bapetšegago le ya dinaga tše dingwe, go ya ka boleng, bophara le botebo.

(d) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša barutwana ba go kgona go:

- lemoga le go rarolla mathata le go tšea diphetho ka go nagana ka tsinkelo le boitlhamelo bjo bo tseneletšego;
- šoma ka bokgwari ba le noši gammogo le ba bangwe bjalo ka maloko a sehlopha;
- rulaganya le go kgona go itaola mešongwaneng ya bona ka maikarabelo le ka bokgwari;
- kgoboketša, sekaseka, rulaganya le go lekola tshedimošo ka tsinkelo;
- kgokagana ka bokgwari le ba bangwe ka go diriša diswantšho tša go bonwa, dikai le/goba mabokgoni a polelo mo mekgweng ya go fapafapana;
- diriša saense le theknolotši ka bokgwari le ka tsinkelo ba bontšha maikarabelo mabapi le tikologo le maphelo a ba bangwe; le
- laetša kwešišo ya lefase bjalo ka sehlaga sa dithulaganyo tša go nyalelana ka go lemoga gore dikamano tša tharollo ya mathata ga di tšwelele di le ka botšona fela.

(e) Boakaretši bo swanetše go ba kgwekgwe ya thulaganyo, peakanyo le go ruta ga sekolo se sengwe le se sengwe. Se se ka phethagala ge fela barutiši ba na le kwešišo ya maleba ya go lemoga le go fediša mapheko a go ithuta, le go beakanyetša go se swane.

Senotlelo go laola boakaretši ke go netefatša gore mapheko a a lemogwa le go elwa šedi ke mafapa a thekgo kamoka a maleba tikologong ya sekolo; go akaretša barutiši, Dihlopha tša Thekgo tša Selete, Dihlopha tša thekgo ya Dihlongwa; batswadi le Dikolo tše di Kgethegilego bjalo ka Disenthara tša Methopo. Go fediša mapheko a go ithuta ka phapošing, barutiši ba swanetše go šomiša mekgwanakgwana ye e fapanego ya mananeothuto bjalo ka yeo e akareditšwego ka go Department of Basic Education's Guidelines for inclusive Teaching and Learning (2010).

1.4 Kabo ya Nako

1.4.1 Sehlopha sa Motheo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Motheo ke ye e latelago:

THUTO	MPHATO WA R (DIIRI)	MEPHATO YA 1-2 (DIIRI)	MPHATO WA 3 (DIIRI)
Leleme la Gae	10	7/8	7/8
Lelemetlaleletšo la Pele		2/3	3/4
Mmetse	7	7	7
Mabokgoni a Bophelo	**6**	**6**	**7**
• Tsebo ya go Thoma	(1)	(1)	(2)
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(2)	(2)	(2)
• Thutatšhidullammele	(2)	(2)	(2)
• Thutaphelo	(1)	(1)	(1)
PALOMOKA	**23**	**23**	**25**

(b) Taetšo ya nako ya go ruta ya Mephato ya R, 1 le 2 ke diiri tše 23, go Mphato wa 3 ke diiri tše 25.

(c) Nako ye e abetšwego thuto ya Maleme go Mephato ya R-2 ke diiri tše 10 mola Mphato wa 3 o abetšwe diiri tše 11. Leleme la Gae le abetšwe bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7, mola Lelemetlaleletšo le abetšwe bonyane bja diiri tše 2 le bontši bja diiri tše 3 go Mephato ya 1-2. Go Mphato wa 3 le bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7 bo abetšwe Leleme la Gae gomme bonyane bja diiri tše 3 bontši bja diiri tše 4 bo abetšwe Lelemetlaleletšo la Pele.

(d) Go thuto ya Mabokgoni a Bophelo, Tsebo ya go Thoma e abetšwe iri ye 1 ka go Mephato ya R - 2 le diiri tše 2 go ya le ka fao go laeditšwego ka diiri ka mašakaneng go Mphato wa 3.

1.4.2 Sehlopha sa Gare

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Gare ke ye e latelago:

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	6
Lelemetlaleletšo la Pele	5
Mmetse	6
Saense le Theknolotši	3,5
Disaense tša Leago	3
Mabokgoni a Bophelo	4
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(1,5)
• Thutatšhidullammele	(1)
• Thutaphelo	(1,5)
PALOMOKA	**27,5**

1.4.3 Sehlopha sa Godimo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Godimo ke ye e latelago:

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	5
Lelemetlaleletšo la Pele	4
Mmetse	4,5
Saense	3
Disaense tša Leago	3
Theknolotši	2
Disaense tša Ekonomi le Taolo	2
Tsebišo ya Bophelo	2
Bokgabo bja Boitlhamelo	2
PALOMOKA	**27,5**

1.4.4 Mephato ya 10-12

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Mephato ya 10-12 ke ye e latelago:

THUTO	KABO YA NAKO KA BEKE (DIIRI)
Leleme la Gae	**4.5**
Lelemetlaleletšo la Pele	**4.5**
Mmetse	**4.5**
Tsebišo ya Bophelo	**2**
Bonyane bja dithuto tše dingwe le tše dingwe tše tharo bjo bo kgethilwego go tšwa go **Sehlopha sa B** Semamatletšwa B, Dinkatlapana B1-B8 tša tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*, go ya le ka tšweletšo ye e laeditšwego go temana ya 28 ya tokomane ya pholisi yeo.	**12 (diiri tše 3x4)**
PALOMOKA	**27,5**

Nako ye e abilwego ka beke e ka dirišetšwa fela bonyane dinyakwa tša dithuto tša SKS bjalo ka ge di laeditšwe ka godimo, gomme e ka no se šomišetšwe dithuto tše dingwe le tše dingwe tša tlaleletšo tšeo di okeditšwego go lenaneo la bonyane bja dithuto. Ge morutwana a rata go ingwadišetša dithuto tše dingwe, nako ya go ruta dithuto tšeo e swanetše go oketšwa

KAROLO YA 2: MATSENYAGAE A MALEME

2.1 LELEME LA GAE MEPHATO YA R – 3 MATSENO

Go Sehlopha sa Motheo, mabokgoni go lenaneothuto la Leleme la Gae ke:

Go theeletša le go bolela	Go Gopola le go Fahlela le Sebopego le Tšhomišo ya Polelo di logagantšwe ka go mabokgoni a polelo ka moka a mane (go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala)
Go bala le ditumatlhaka	
Go ngwala le mongwalo	

Diteng (tsebo, dikgopolo le mabokgoni) tšeo di lego ka gare ga Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba (SKS), di beakantšwe ka gare ga Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE), ka kotara, se šomiša dihlogo tšeo di laeditšwego. Tokomane ye ya (SEPHOLEKE) e thuša barutiši ka:

- Matseno ao a nago le ditšhupatsela tša go laetša ka tsela yeo tokomane ya Sehlopha sa Motheo e ka šomišwago ka gona
- Diteng, dikgopolo le mabokgoni ao a swanetšego go rutwa ka kotareng ye nngwe le ye nngwe
- Ditšhupatsela tša go laetša kabo ya nako
- Dinyakwa tša Mešomo ya Kelo ya semmušo le ditšhišinyo tša kelo yeo e sego ya semmušo
- Lenaneo la methopo ye e kgethetšwego Mphato wo mongwe le wo mongwe.

2.2 MOKGWA WA GO RUTA KA TOGAGANYO

Lenaneo la Maleme le logagantšwe ka go mafapha ka moka a dithuto. Leleme le šomišwa go kgabaganya lenaneothuto go mešomo ka moka ya bomolomo, go bala le go ngwala. Bontši bja mabokgoni a leleme a Go theeletša le Go bolela, bo tla godišwa go dithuto tša Mmetse le Mabokgoni a Bophelo, tšeo di bopilwego ke dithuto tše ntši go swana le Bokgabo le Boitlhamelo le Tsebo ya go Thoma, go akaretšwa le Thutaphelo le Phedišanoleago, Disaense tša Tlhago le Theknolotši le Disaense tša Leago. Merero le direrwa/dihlogo di ka kgethwa go tšwa makaleng a dithuto tše, go tliša dikamano tša go ruta mabokgoni a leleme.

2.3 KABO YA NAKO

Kabo ya nako ye e latelago ka go Maleme e tla phethagatšwa ka 2012. Nako ya maleme go Sehlopha sa Motheo e tla laolwa ke kamano ya polelo ya sekolo. Dikolo di ka ikgethela go fa Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele nako ye ntši goba ye nnyane go lebeletšwe ditlhokwa tša bana ba bona. Bonyane bja nako bjo bo abetšwego Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele bo laeditšwe ka mašakaneng mo nkatlapaneng ya ka mo fase:

	Leleme la Gae	**Lelemetlaleletšo la Pele**
Mphato wa R	Diiri tše 10	
Mphato wa 1	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 3 (2)
Mphato wa 2	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 3 (2)
Mphato wa 3	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 4 (3)

Kgoro ya Thuto ga e kgethe goba go laola ka moo **bonyane bja nako** bo ka abjago ka gona ka dikarolwana tše fapafapanego le ge ditšhišinyo tše di latelago di dirilwe go Mphato wo mongwe le wo mongwe.

MPHATO WA 1 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 3	Metsotso ye 45
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (Iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala Mmogo: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 3 (metsotso ye 45) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 4 le metsotso ye 30
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 4	Iri ye 1
Go ngwala	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 3	Metsotso ye 45
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **7**

MPHATO WA 2 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 3	Metsotso ye 45
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 4 (Iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala Mmogo: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 3 (metsotso ye 45) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 4 le metsotso ye 30
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 3	Metsotso ye 45
Go ngwala	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 4	Iri ye 1
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **7**

MPHATO WA 3 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 3	Metsotso ye 45
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 4 (metsotso ye 60) Go bala Mmogo: metsotso ye 20 ka letšatši, mo matšatšing a 3 (iri ye 1) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 4 le metsotso ye 30
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 3	Metsotso ye 45
Go ngwala	Metsotso ye 20 ka letšatši, ka matšatši a 3	Iri ye 1
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **7**

Kgoro ya Thuto ga e kgethe goba go laola ka moo **bont**ši **bja nako** bo ka abjago ka gona ka dikarolwana tše fapafapanego le ge ditšhišinyo tše di latelago di dirilwe go Mphato wo mongwe le wo mongwe.

MPHATO WA 1 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 4	Iri ye 1
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala Mmogo/Go ngwala Mmogo: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 5
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 4	Iri ye 1
Go ngwala	Metsotso ye 20 ka letšatši, ka matšatši a 3	Iri ye 1
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **8**

MPHATO WA 2 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 4	Iri ye 1
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala Mmogo/Go ngwala Mmogo: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 5
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 4	Iri ye 1
Go ngwala	Metsotso ye 20 ka letšatši, ka matšatši a 3	Iri ye 1
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **8**

MPHATO WA 3 LELEME LA GAE		**Palomoka ka beke**
Go theeletša le go bolela	Metsotso ye 15 ka letšatši mo matšatšing a 4	Iri ye 1
Go bala le ditumatlhaka	Tumatlhaka: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala Mmogo/Go ngwala Mmogo: metsotso ye 15 ka letšatši, mo matšatšing a 5 (iri ye 1 le metsotso ye 15) Go bala ka Sehlopha: metsotso ye 30 ka letšatši (dihlopha tše 2 se sengwe le se sengwe ka metsotso ye 15) mo matšatšing a 5 (diiri tše 2 le metsotso ye 30)	Diiri tše 5
Mongwalo	Metsotso ye 15 ka letšatši, ka matšatši a 4	Iri ye 1
Go ngwala	Metsotso ye 20 ka letšatši, ka matšatši a 3	Iri ye 1
	Palomoka ka beke	**Diiri t**še **8**

2.4 KELO

Tokomane ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo e tšweletša dinyakwa tša Mošongwana wo mongwe le wo mongwe wa Kelo ya Semmušo.

MPHATO	THUTO	KOTARA YA 1	KOTARA YA 2	KOTARA YA 3	KOTARA YA 4	PALOMOKA
1	Leleme la Gae	1	2	2	2	7
2	Leleme la Gae	1	2	2	2	7
3	Leleme la Gae	1	3	3	2	9

Mo kotareng ya mathomo, go na le Mošongwana o tee fela wa Kelo ya Semmušo (wo o hlamilwego ka palo ya ditho tše di akaretšago mahlakore a go fapana a Leleme) go Mephato ya 1 – 3. Ka go Mphato wa 1, dikolo di hlohleletšwa go šomiša kelo ya motheo kotareng ya mathomo. Ka go Mephato ya 2 le 3 Dikelo tša Setšhaba tša Ngwaga ka Ngwaga (ANA) di tla šomišwa mathomong a kotara ya pele. Go tlaleletša seo, ditšhišinyo di filwe mabapi le Kelo ye e sego ya semmušo ye e tla tsebišago se se rutwago le go ithuta tšatši ka tšatši eupša meputso yeo e ka se rekhotwe semmušo.

2.5 GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Mabokgoni a bana a go theeletša le go bolela a godišwa nako le nako, e sego fela ka karolong ye nngwe le ye nngwe ya Polelo, eupša le ka dithutong tše dingwe. Ka lebaka la go re go theeletša le go bolela go le bohlokwa dithutong ka moka, go bohlokwa go re mabokgoni a a godišwe ka botlalo dithutong tša bophelo bja ngwana. Ka gona, go Sehlopha sa Motheo go na le nako ye e abetšwego kgodišo ya mabokgoni a bohlokwa a a mabedi.

Kabo ya nako yeo e abetšwego go *Theeletša le go Bolela* e hlagiša: (1) Nako yeo e šomišitšwego mathomong a letšatši le (2) mešongwana yeo e nepišitšego go theeletša le go bolela.

2.5.1 Mošomo wa bomolomo wa mathomong a letšatši

Mo mosong wo mongwe le wo mongwe go swanetše go thongwa ka mošongwana wo mokopana wa bomolomo wo o dirwago le bana ka moka. Šomiša nako ye go:

- Bolela ka letšatši, letšatšikgwedi, tšhate ya tša boso, keteko ya matšatši a matswalo a bana le ka tiragalo ye nngwe le ye nngwe ye bohlokwa ya letšatši leo.
- Kgonthišiša go ba gona ga bana ka phapošing: bitša maina a bana go lemoga bao ba tlilego sekolong le bao ba sa tlago.
- Theeletša ge bana ba mmalwa ba anegelana ditaba tša bona, 'bontšha le go ba botša' ka ga seswantšho goba selo, bolela ka ga pukutšatši, dipapadi, dikhonsata, hlogotaba ya ditiragalo le go bolela kanegelo. Leka go theeletša ditaba tša ngwana yo mongwe le yo mongwe bonnyane gatee mo dibekeng tše pedi.

2.5.2 Mešongwana ye e nepišitšwego

Tlhokomelo ye e ikgethilego e swanetše go lebišwa go mabokgoni a go theeletša le go bolela nakong ka moka ya Sehlopha sa Motheo. Nako ye e abetšwego bomolomo e akaretša mešongwana ya Go theeletša le Go bolela yeo e nepišitšego mabokgoni a itšego, bonnyane gabedi ka beke. Tokomane ya SEPHOLEKE e hlagiša (1) mabokgoni a go theeletša le go bolela a tšatši ka tšatši/beke ka beke le (2) lenaneo la dinyakwa tše dingwe tše bohlokwa tša

mabokgoni a go theeletša le go bolela. Karolo ye e thuša barutiši go beakanya go ruta ga bona gore nepišo ya bona dithutišong tša go theeletša le go bolela e hlokomedišiše go godiša mabokgoni a a ikgethilego a 2 - 3 ka nako. Mešongwana ye, e nepišitšwego, e swanetše go logaganywa le papadi/tiragatšo yeo e lego karolo ya Bokgabo le Bobetli ka go Mabokgoni a Bophelo.

2.6 NAKO YE E NEPIŠITŠWEGO GO BALA LE GO NGWALA

Mo Mephatong ya 1 - 3, Go bala le Go ngwala go diragala mo *Nakong ye e nepišitšwego go Go bala le Go ngwala*. Dithuto tše di kwešišegago, tše di lebantšwego tšeo di rutwago bana, di tla ba kgontšha go ba babadi le bangwadi ba maleba. Mo Letšatšing le lengwe le le lengwe nako ya dithutišo tše di nepišitšwego tše di akaretšago go bala (Go bala Mmogo, Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa, Go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela, Tumatlhaka) le go ngwala (Go ngwala Mmogo, Go ngwala ka sehlopha le Go ngwala ka botee, mešongwana ya thutapolelo le mopeleto) e swanetše go beelwa thoko. Ka yona nako yeo, morutiši o dira go bala ka sehlopha sa go hlahlwa le dihlopha tše pedi mola bana ba bangwe ba kopanya mešongwana ye bjalo ka tekatlhaologanyo ya go ngwalwa, tumatlhaka, mopeleto, thutapolelo le go ngwala. Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela go ka dirwa sammaletee.

Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE) sa Sehlopha sa Motheo se arogantše dinyakwa tša go bala ka:

- Go bala mmogo (go akaretša go ngwala mmogo)
- Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa
- Go bala ka bobedi ka bobedi / Go ipalela
- Ditumatlhaka (go akaretša temogo ya foneme)

2.6.1 Go bala mmogo

Go bala Mmogo (le/goba Go ngwala Mmogo) gantši go diragala sebakeng sa metsotso ye 15 ya mathomo ya Nako ye e nepiitšwego ya Go bala le Go ngwala. Morutiši o šoma le bana ka moka ka phapošing. Go bala Mmogo go tla diragatšwa gabedi goba gane ka beke go šomišwa setšweletšwa se tee se se godišeditšwego go phapoši ka moka go swana le Dipuku kgolo, diphoustara le diswantšho goba setšweletšwa sa transparensi goba ngwana yo mongwe le yo mongwe o fiwa ditšweletšwa tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete. Le ge e le gore go tla ba le setšweletšwa se tee ka beke, ditšweletšwa tše di kgethetšwego Mphato wo mongwe le wo mongwe di swanetše go oketšega ka botelele le tharano go kgabaganya ngwaga le mephato. Bana ba tla rutwa mehuta ya go fapana ya dikanegelo, direto, morumokwano le dipapadi gammogo le ditšweletšwa tša tshedimošo le dithalwa/diswantšho.

Karolwana ye nngwe le ye nngwe ya Go bala mmogo, e tla ba le nepišo ya go ithuta go tšwa go tše di latelago: di*kgopolo* tša *kgatišo*, *diponagalo tša setšweletšwa, ditumatlhaka, dipatrone tša polelo*, *mekgwanakgwana ya taetšo ya lent*šu *le kwešišo magatong a a nabilego* (*mohlala, dipotšišo tša tlhalošothwii, peakanyoleswa, tša go kwešiša tlhalo*šo *ya lentšu go ya ka tšhomišo, tekolo le tša kgahlego).* Karolwana ya mathomo e nepiša go boipshino le 'tebelelo' ya pele ya setšweletšwa, mola bana ba efa dikarabo/diphetolo tša bona tša setšweletšwa. Mo karolwaneng ye e latelago, setšweletšwa sela se šomišwa gape, gomme tebanyo e šutišetšwa go tsenelelo ye ntši ya go bala le morutiši ba šomiša dipoledišano tšeo di tšeago karolo go godiša tlotlontšu, kwešišo, go hlatholla mabokgoni le dibopego tša setšweletšwa (thutapolelo, maswaodikga, bj.bj.). Ka letšatši la boraro le la bone, bana ba bala setšweletšwa ka bobona gomme ba swaragana le mešongwana ya bomolomo, ya go itlwaetša le ya go ngwalwa yeo e theilwego godimo ga setšweletšwa. Ditšweletšwa tše dingwe di ka šomišwa ka letšatši le tee goba a mabedi, kudu ka go Mphato wa 2 le Mphato wa 3.

2.6.2 Go ngwala Mmogo

Mo go kgonagalago, setšweletšwa sa **Go bala Mmogo** se swanetše go sedimoša Go ngwalwa mmogo, moo morutiši a bontšhago ka mokgwa wo setšweletšwa se ngwalwago ka gona. Bana ba swaragana le go hlama setšweletšwa, mola morutiši a kgatha tema ya go ba mohlahli le mongwaledi. Setšweletšwa sa go bala mmogo se ka šomišwa go tšweletša mehlala ya dipatrone tša polelo, kgetho ya mopeleto goba diponagalo tše dingwe tša setšweletšwa tšeo di ka thušago go peakanyo ya ditšweletšwa tše diswa. Tšhupetšo ye ya magato a go ngwala, e thuša go beakanyetša bana mešongwana ya bona ya go ngwala. Go bala mmogo le Go ngwala mmogo go swanetše go phethagatšwa go Mephato ya 1 - 3.

2.6.2 Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa

Wo ke **mokgwanakgwana wa go ruta dihlopha bokgoni bja go bala** moo maloko ka moka a sehlopha a balago setšweletšwa sa go swana ka taetšo ya morutiši, gomme o swanetše go phethagatšwa **letšatši le lengwe le lengwe**. Go bala ka tlhahlo go akaretša nakwana yeo morutiši a šomago le dihlopha tše di nago le bana ba palo ya gare ga 6 le 10. Morutiši o beakanya dithutišo go akaretša mehuta ye e nabilego ya mekgwanakgwana ya go kwešiša le go hlatholla mantšu ao ba tlilego go ithuta ona le ditlhohlo tše dingwe tše ba tla gahlanago natšo go tšwa go setšweletšwa. 'Polelo ka setšweletšwa' gare ga morutiši le bana le (bana le bana ba bangwe) ke motheo wa mokgwa wo. Ka yona nako ye, morutiši ga se a swanela go širega/go tsenwa ka gare ke bana ba bangwe bao ba dirago mešongwana ya bona ka noši. Nakwana ye nngwe le ye nngwe ya sehlopha, e swanetše go ba magareng ga metsotso ye 10 le ye 15 ka botelele, fao dihlopha tše pedi di balelago morutiši tšatši ka tšatši (tekanetšo ye e ka bago seripagare sa iri ka letšatši).

2.6.3 Go bopa dihlopha ka bokgoni

Ditšweletšwa di kgethwa go ya ka tsebišo ya boemo bja go bala bja sehlopha. Tsela ye bonolo ya go hloma legato le, le go aroganya bana ka dihlopha ke ya temogo ya babadi ge ba bala setšweletšwa. Lenaneotatelano la temogo ya maitshwaro leo le tla thušago ge go beakanywa bana ka dihlopha tša Dinakwana tša Go bala ka go hlahlwa ke le le latelago:

Setšweletšwa se swanetše go balega gabonolo le ge fela se ka ba le ditlhohlo di se kae go babadi e kaba maemong a go hlatholla goba a go kwešiša. Babadi ba swanetše go lemoga le go kwešiša ka pela tlhalošo ya mantšu ao a ka bago a palo ya diphesente tše masomesenyane (90%) go iša go masomesenyane hlano (95%). Ba swanetše go fetša go bala kgetho ye ya mantšu mo lebakeng la motsotso wo mongwe le wo mongwe.

- Ba tla bala ka thelelo le ka hlobošo ya maleba.
- Ba tla ba le kgahlego go setšweletšwa.
- Ba ka se bale ka go šupa ka monwana ge ba bala.
- Ba tla bala ka setu.

Magato go Thutišo ya Go bala ka Sehlopha sa Go hlahlwa

I. Kgetha setšweletšwa sa maleba:

Dipadišo tše di hlophilwego di tla šomišwa gantši ge go balwa ka dihlopha. Di swanetše go ba tša maemo a fase go tšeo di šomišetšwago Go bala Mmogo. Bala setšweletšwa ka moka pele ga nako gomme o hlokomele diponagalo tša sebopego tše di ka bago gona, tlotlontšu goba sebopego sa lefoko seo se ka bakago ditlhohlo go bana. Se se ka thuša morutiši go nepiša thuto.

II. Matseno:

Tsebiša bana mohuta wa puku goba kgaolo le sererwa seo se tlogo balwa ka nako yeo. Thuša bana go dira dikgokagano gare ga sererwa le maitemogelo a maphelo a bona. Dira go re 'polelo' ye e be ye e nepišitšwego gomme e be ye e lekanego gore bana ba kgone go bala ka katlego (metsotswana ye 2-3).

III. Diswantšhopolelo goba go bala ka go kitimiša mahlo:

Ge o šoma le bana ba bannyane, bolela ka boripana ka diswantšho goba kgaolo ya puku ye e laetšago dintlha tše bohlokwa gomme o tšweletše dipotšišo ka seo se ka bego se diragala ka nako yeo mo setšweletšweng. Bana ba bagolwane ba rutwe go bala ka go kitimiša mahlo temaneng, ba hlokomedišiše mantšu a go hlaloša diswantšho ao a ngwadilwego ka fase, dihlogo tša dikgaolo le tše dingwe tša diponagalo tša thulaganyo, bjalo ka diteng, le/goba dihlogwana ka gare ga setšweletšwa. Mo go tšwelelago mantšu a maswa goba a bothata setšweletšweng, morutiši a rute mantšu ao ka go 'polelo ka setšweletšwa' pele ga ge bana ba ka ipalela temana yeo ka bobona. Se se swanetše go tšea metsotso ye 2 go iša go ye 3.

IV. Go bala ga mathomo:

Bana ba bala setšweletšwa ka botee. Babadi ba mathomo ba ka balela setšweletšwa godimo goba ba 'bala ka go hebetša', mola bao ba nago le maitemogelo ba bala ka setu go fihlela ge morutiši a ba laela go balela godimo. Morutiši o ela hloko maitshwaro a bana a go bala gomme a ka kgetha tebanyo ya tlaleletšo ya go ruta yeo e theilwego go ditemogo tše. Morutiši o sepela-sepela gare ga barutwana a theeletša ge morutwana yo mongwe le yo mongwe a balela karolwana ya setšweletšwa godimo. Mo legatong le, morutiši o hlohleletša bana ka go re:

- O lebeletše go bala ka eng mo pukung ye?
- Na seo o se balago se a kwešišega?
- Ke mo go botse! O iphošolotše. Seo se fa tlhaologanyo.
- Ke eng seo se ka kwagalago gabotse lefokong le?
- Lebelela sethalwa.
- E ka ba yona fela lebelela tlhaka ya mathomo gape.

V. Kahlaahlo:

Ge bana ba botšišitše dipotšišo mo kgatong ya seswantšhopolelo, boela morago go dipotšišo tšeo gomme le ahlaahle dikarabo. Kahlaahlo e ka akaretša nepišo go ditumatlhaka, kwešišo, goba karolwana ya thutapolelo. Ahlaahla setšweletšwa o se lebale mehuta ya go fapana ya dipotšišo tšeo di swanetšego go logaganywa kahlaahlong go godiša kwešišo.

VI. Go bala la bobedi le ka matšatši a go latelana:

Mo matšatšing a a latelanago, bana ba bala gape temana ka bobedi ka bobedi goba ka botee. Nepišo ye bohlokwa mo ke go godiša kelelo le go tšweletša dibaka tša go šomiša setšweletšwa go godiša tlotlontšu, thutapolelo le kwešišo ye e tseneletšego ya setšweletšwa. Laetša phapano ya ka moo se se dirwago ka gona, mohlala, go bala dikarolo tša moanegwa goba go bala letlakala goba temana ka go šielana. Babadi ba bagolwane ba maitemogelo ba ka kgetha temana ye itšego yeo ba tla šomago ka yona ka sebaka se.

Go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela

Go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela go tlwaetša bana le go ba hlohleletša go balela kgahlego/boipshino. Bana ba ka badišiša dipadišo tša phapoši goba tša sehlopha, goba ba ka bala dipuku tša 'boithabišo' tše bonolo goba dipadišo tša tlaleletšo. Setšweletšwa se swanetše go ba sa maemo a fasana go feta seo se šomišitšwego go Sehlopha sa Go bala Mmogo le Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa. **Go bala ka bobedi ka bobedi** go ka phethagatšwa nako efe goba efe, go gongwe le go gongwe bjalo ka mošongwana wa go bala wa phapoši. Bana ba ka dula ka bobedi ka bobedi ka gare goba ka ntle ga phapoši go bala mmogo goba ba šielana ka go bala, goba ge bana ba babedi bao ba feditšego mešongwana ya bona, ba ka bala mmogo mola bana ba bangwe ba feleletša mešongwana ya bona.

Ge bana ba **bala dipuku ka bobona** ba kgona go godiša bokgoni bja bona bja go bala ka thelelo, ge fela dipuku tše ba di balago di le boleta gomme di balega ntle le thušo. Dipuku tše kopana, tše bonolo, tša setšweletšwa se se ka akanywago le dithalwa tša mebalabala ke sešupo se se botse. Barutiši ba bangwe ba rata go fa bana mešomo ya gae ya go bala ba noši. Go balela gae go swanetše go aroganywa ka go badišiša puku ye e badilwego ka sehlopha goba go bala dipuku tše boleta tša 'boiphsino'. Mošomo wo o okeditšwego wa go tlwaetša bana go bala, ge o dirwa **ka mehla, letšatši le lengwe le lengwe,** o kgatha tema ye kgolo go go ithuta go bala.

Dikarolwana tše hlano tša go ruta go bala

Bontši bja ditsebi tša go bala bo dumela gore go na le dikarolwana tše kgolo tše hlano tša go ruta go bala, tšona ke:

- Temogo ya foneme
- Temogo ya mantšu (mantšu ao a tlwaelegilego le ditumatlhaka)
- Kwešišo
- Tlotlontšu
- Thelelo

Ye nngwe le ye nngwe ya dikarolwana tše, e swanetše go rutwa ka botlalo e be e tlwaetšwe mafokong tšatši ka tšatši.

Temogo ya foneme

Temogo ya foneme ke go tseba gore polelo e bopša ke tatelano ya tumatlhaka le bokgoni bja go lemoga botee bja tumatlhaka, ka mo tumatlhaka e bopago mantšu, le gore mantšu ao a bopa bjang mafoko. Go godiša šedi ye, go swanetše go thoma mathomong a Mphato wa 1.

Tatelano ya go ruta temogo ya foneme e ka ba:

- Mešongwana yeo e nepišitšego morumokwano (*mohlala, Ke eng seo se dumago le bohle*) Letšatši le gona lohle, leo batho bohle, ba phelago gohle, le diphedi tšohle)
- Mešongwana ye e nepišitšego dinoko (bjalo ka, mo/n/na, mo/hla/re)
- Mešongwana yeo e nepišitšego mathomo (seripa pele ga tumanoši) le merumokwano (ditumanoši le ditumammogo tše di latelago di kwane.
- Mešongwana yeo e nepišitšego foneme (bjalo ka, kopanya tumatlhaka ye mmogo: /tse/ba/na)

- Mešongwana ya go nyalana: Na mantšu a a thoma ka go swana? Selepe/selete.
- Mešongwana ya peelothoko: O kwa eng mo mathomong a lentšu le mphago*?*
- Mešongwana ya go šomiša kemedi: Go ka hlamega lentšu lefe ge o ka šomiša /se/ mo sebakeng sa /mo/ lentšung le moriti/ ?
- Mešongwana ya go tswakanya: Ge o ka tswalanya foneme ye e latelago gotee o ka hwetša lentšu lefe:
  - /bef/el/a/ (go hlakanya tumatlhaka)
  - /bof/ela/ (go hlakanya mathomo le morumo)
  - /m/ma/ (go hlakanya dinoko)
- Mešongwana ya mosehlwana: Bolela dikarolo tšeo o kwago mo lentšung le:
  - Rrangwane: /rra -/ngwa/ne/ (go kgaoganya dinoko)
  - leso: /l/-/e/-/-s-/-o (go kgaoganya lentšu ka dikarolwana tša difoneme)
- Mešongwana ya go tlogela karolo ya lentšu:
  - Bitša lentšu le dikgomo ntle le /di/ *(tlogelo ya* senoko*)*
  - Bitša lentšu le ngwana ntle le /ngw*/ (tlogelo ya* mathomo a lentšu*)*
  - Bitša lentšu le Tumi ntle le /*t/ (tlogelo ya* foneme*)*

Mešongwana ye e nago le mohola go godiša mabokgoni a motheo bjalo ka go theeletša, go akaretšwa le dithalokwana tša go theeletša, diretokošana tlhaletšo, dithalokwana tša morumokwano le dithalokwana tša poeletšotumatlhaka. (mantšu ao a thomago ka modumo wa go swana).

Ditumatlhaka

Ditumatlhaka di šupa tumatlhaka yeo e lego mantšung le go dikai (ditlhaka tša dialfabete) tšeo di šomišwago go emela tumatlhaka yeo. Ke sedirišwa se se bohlokwa kudu sa go bala le go ngwala.

Go na le mehuta ya go fapana ya mananeo a tumatlhaka. Dikolo di ka kgetha lenaneo leo le tla thekgago go ruta ditumatlhaka ka tatelano le ponagalo go kgabaganya sekolo. Dikolo di swanetše go botegela mananeo ao di a kgethilego. Tatelano ye e šišintšwego ya go tsebatša dielemente tša tumatlhaka ka gare ga tokomane ya SEPHOLEKE ke tlhahlo. Mo mananeo a tumatlhaka a nago le ditatelano tše di fapanego, latela tlhahlo yeo. Le ge go le bjalo, lebelo la go tsebatša dielemente tša tumatlhaka le swanetše go swana le lebelo la tokomane ya SEPHOLEKE.

Ditumatlhaka le mongwalo di swanetše go kgokaganywa ka ge go ruta tumatlhaka ya ditlhaka le go e ngwala go sepelelana. Mo Mphatong wa pele 1, ruta kudu tumatlhaka ye e šomišwago kudu pele. Ela tlhoko gape popego ya ditlhaka, gore mohlala, motho a ka kgetha go ruta tlhaka ya ***d*** pele ga go ruta modumo wa ***b*** le tlhaka ya ***l*** pele a ka ruta ***h*** le ***b***. Tokomane ya SEPHOLEKE e laetša lebelo la tsebatšo ya ditumatlhaka, gore tumatlhaka ye 1-2 tše diswa di tsebagatšwe beke ye nngwe le ye nngwe mo nakong ya dikotara tše pedi tša mathomo, gore tumatlhaka tše di ka bago tše seswai di rutwe go ya mafelelong a kotara ya pele gomme tše di šaletšego di rutwe go ya mafelelong a kotara ya bobedi. Kopantšho ya ditumammogo le ditumanoši tše dingwe e ka tsebatšwa mo seripeng sa bobedi sa Mphato wa 1. Tšwela pele go tlwaetša bana go bopa le go aroganya mantšu.

Tšwetšopele ya go ruta ditumammogo le ya kopantšho ya ditumanoši go Mephato ya 2-3, e oketšega ka tharagano mo ngwageng le go kgabaganya Mephato ye mebedi yeo. Go ruta ditumatlhaka ga se mošongwana wo o direlwago thoko, fela o swanetše go kgokaganywa le lenaneo la go Bala Mmogo.

Ge bana ba ithuta peakanyo ya seka sa modumo wa polelo yeo ba rutilwego, ba swanetše go hlohleletšwa go šomiša 'mopeleto wo ba itlhametšego' go fihlela ge ba ithuta molao wa mepeleto. Bana ba ba šomišago 'mopeleto wo ba itlhametšego' ba ba le tsebo ya go peleta mantšu go phala bao ba sa o šomišego mopeleto woo. Lwela gore bana ba ngwale tumatlhaka ka nepagalo mo modumo wo mongwe le wo mongwe mo lentšung o laeditšwego mo mongwalong.

Mopeleto o tswalane kudu le ditumatlhaka, gomme lenaneo la mopeleto le swanetše go sedimošwa ke ditumatlhaka tše di rutilwego mo bekeng. Go ruta mopeleto mo Mephatong ya 1 le 2 ga se gwa semmušo, eupša go Mphato wa 3 lenaneo la semmušo la mopeleto le swanetše go phethagatšwa le dipaka, melekwana ya mopeleto yeo e sego ya semmušo le piletšo. Le ge go le bjalo, mopeleto wo o nepagetšego o swanetše go bonala mo mešongwaneng ya go ngwala ya bana e sego fela go meleko ya mopeleto le piletšo.

Temogo ya mantšu

Mantšu a a tlwaelegilego (goba mantšu a 'lebelela o bolele') a nyaka bana ba lemoga lentšu le tee "ka go le bona" ka go šomiša poeletšo ya lentšu ye e sa kgaotšwego. Mantšu ao a tšwelelago gantši mo setšweletšweng (mantšu a go šomišwa leboelela), a ka ithutwa ka tsela ye.

Šomiša dithutišo tša go Bala Mmogo le go Bala ka Sehlopha sa go hlahlwa go šupetša **mokgwanakgwana wa tšhomišo ya menwana ye mehlano ye e latelago**, moo monwana wo mongwe le mongwe o emelago leano leo mmadi a ka le šomišago go nagana ka tatelano go re a ka bala bjang lentšu le a sa le tsebego le tlhalošo ya lona:

- *Mogogorupa: Tlogela lent*šu gomme o bale go fihla mafelelong a lefoko.
- *Monwana wa mathomo: Lebelela seswant*šho
- *Monwana wa bobedi: Lebelela lent*šu o bone ge o tseba dikarolo tše dingwe tša lona.
- *Monwana wa boraro: Hlabošetša* lentšu godimo
- *Monwana wa bone: Kgopela thu*šo go bala lentšu le go kwešiša tlhalošo ya lona.

Thoma go ruta bana magato a ge ba gahlana le mantšu ao ba sa a tsebego.

Kwešišo:

Ka nako ya dithutišo tša go bala, morutiši o na le dibaka tše ntši tša go swaraganya barutwana le mohlwaela wa maemo a go gopola le go botšiša dipotšišo. Ditselana di se kae tša go thoma go botšiša dipotšišo tšeo di ka thušago go godiša mabokgoni a kwešišo a maemo a fasana le a maemo a godimo ke tše di latelago:

Kwešišo yaTlhalošothwii ya lentšu

- Lemoga…. (mohlala, Lemoga moanegwathwadi kanegelong.*)*
- Laetša … (mohlala, Šupetša sefatanaga seo se bego se otlelwa ke lehodu.*)*
- Bala/tsopola mothaladi wo … (mohlala, bala mothaladi wo o go botšago gore makgolo o be a se a thaba.*)*

- Hlaloša… (mohlala, laodiša ka mohlakodi wa mo kanegelong.*)*
- Hwetša… (mohlala, hwetša leina la puku yeo a bego a e bala.*)*
- Bontšha … (mohlala, mpontšhe kgaolo ya kanegelo yeo o e ratago kudu.*)*
- Humana … (mohlala, humana lefelo leo ba lapa ba bego ba sepelela go lona.)
- Bolela… (mohlala, bolela leina la mpšanyana yeo e ilego ya tšhaba.*)*

Peakanyoleswa

- Bapetša…. (mohlala, bapetša makgarebe ao a mabedi. Phapano ke eng?*)*
- Efa …. (mohlala, ngwala maina a mafelo ao rakgolo a ilego a a etela.*)*
- Fapantšha…(mohlala, bontšha pharologanyo magareng ga ntlo ya bona ya kgale le ye ntshwa.*)*
- Abaganya…ka... (mohlala, abaganya diphoofolo tša go fapafapana mo kanegelong ka dihlopha tše pedi, tšeo di bego di loketše ngwanenyana le tšeo di bego di nyaka go mo ja.*)*
- Hlopha… (mohlala, hlopha diphoofolo tšeo di lego kanegelong.*)*
- Akaretša… (mohlala, akaretša kanegelo ka mafoko ao a sa fetego a mane.*)*
- Phapano…. (mohlala, phapano ke eng gare ga mogale le mohlakodi*?)*

Dira dithumo le go tšea sephetho go ya ka dintlha tše di filwego

- Ikgakantšha… (mohlala, ikgakantšhe o ka re o be o le mogale. Nkabe o dirile eng*?)*
- Tšea gore… (mohlala, tšea gore mohlokomedi wa serapa sa diphoofolo o tlogetše kgoro ya serapa sa diphoofolo e butšwe. *Go be go ka direga eng?)*
- E ka ba…. (mohlala, e ka ba monna o fihlile moše wa noka ka tsela ye nngwe*?)*
- Laetša ditlamorago tša… (mohlala, go diregileng ka lebaka la sephetho seo*?)*
- Nkabe go diragetše eng ge …. (mohlala, nkabe go diragetše eng ge tatagwe a ile a yo bona malome'agwe*?)*
- Ke ditlamorago dife…. (mohlala, ditlamorago tša ditiro tša gagwe ke dife*?)*

Tekolo

- A ka … (mohlala. koko'agwe a ka mo anegela nonwane yela?*)*
- Ka kakanyo ya gago… (mohlala. Ka kgopolo ya gago, mošemane o be a na le tokelo ya go itshwara ka tsela yeo*?)*
- Na o a dumela… (mohlala. Naa o a dumela gore go tlogela legae e be e le sephetho sa maleba*?)*
- O be o ka… (mohlala. O be o ka dira tšeo o di dirilego ge nkabe o le maemong ao*?)*
- Na ke tshwanelo gore… (mohlala. Na ke tshwanelo gore malome'agwe a mo rake ka ntlong ka lebaka la go utswa borotho*?)*

- Ke eng seo se hlalošago gabotse gore… (mohlala. Ke eng seo se hlalošago gabotse moanegwathwadi wa kanegelo*?)*

Kgahlego

- O gopotše eng.....ge... (mohlala. O gopotše gore go tla direga eng ge tau e bula legano la yona*?)*
- Naa lentšu/sekafoko se kgona go… (mohlala. Naa lentšu le le kgona go hlaloša sekebekwa*?)*
- O tseba yo mongwe wa go swana le… (mohlala. O tseba yo mongwe wa maitshwaro a go swana le a kgaetšedi ya gagwe*?)*
- Ke ka lebaka la eng o rata/o sa rate… (mohlala, Ke ka lebaka la eng o sa rate malome'agwe*?)*

Šomiša mabokgoni a tsebo le kwešišo go ruta bana go itebelela ka bobona ge ba bala, bobedi ka tikologong ya temogo le kwešišo ya lentšu. Bana ba swanetše go rutwa go botšiša: *'Naa e kwagala gabotse?'*, '*E lebega gabotse?'* le '*E fa tlhaologanyo naa?*'. Šupetša tshepetšo go Go bala Mmogo gomme o e diragatše go thekga Go bala ka Tlhahlo.

Go bala ka thelelo

Go bala ka thelelo go akaretša:

- Nepagalo ya go kwešiša tlhalošo ya lentšu: go kgona go lemoga ka nepagalo mantšu a mantši
- Tekanyetšo goba lebelo la go bala: go itemogela mantšu goba go kgona go ntšha mantšu letlakaleng ka pela ntle le tšhitišo
- Go bala ka go ela, ka dikafoko le tlhagišo ya maleba
- Kwešišo

Magato a go ela a ka kaonafatšwa ka go ruta mabokgoni a a kgethilwego a go bala go kwešiša le go lemoga tlhalošo ya lentšu, ka go neelana ka ditšweletšwa tše mmalwa tše di kgahlišago, ka go bala gape dipuku le ka go oketša bontši bja ditšweletšwa tše di badilwego.

"Go balela godimo" ka morutiši

Karolwana ya mafelelo ye bohlokwa ya lenaneo la go bala le le lekanetšego ke go balela godimo (ka nako ya kanegelo) ga morutiši. Mokgwa wo o godiša mehuta ya go fapana ya mabokgoni a polelo (go akaretša go bala) ka kamano ye e kwešišegago mme e mo boteng bja lenaneo leo le lekanetšego la litheresi.

Ka '*Go balela godimo'* barutiši ba ka tsoša lerato la go bala mo baneng le kgahlegelo ya dikanegelo.

Tshedimošo ye ntši ka ga mahlakore ka moka a go ruta go bala e ka hwetšwa ka gare ga Department of Basic Education's handbook, *Teaching Reading in the early Grades. (2008.)*

2.7 GO NGWALA

Bana ba thoma Mphato wa 1 ka 'go ngwala' ba šomiša diswantšho, fela ge ba e ba le mabokgoni a tsebo ya tlhamo ya ditlhaka ba ka thoma go ngwalolla mantšu ka botee, dihlogo le mafoko ka botlalo ao ba ka kgonago go a laetša. Mo gare ga ngwaga wa Mphato wa 1 bana ba swanetše go kgona go ngwala dihlogo tša diswantšho tša bona le go hlama bonnyane bja lefoko le tee. Efa thekgo ka go tšweletša dithomi tša mafoko goba diforeimi mohlala, '*Ke rata…'..* Efa ngwana yo mongwe le yo mongwe puku ya A5 gore a e šomiše go thoma pukuntšu ya gagwe. Efa bana dikgato tša mešomo yeo go yona ba tla tlatšago dikgoba tša ditlhaka tše di tlogetšwego mo mantšung le dipotšišo tše bonolo tšeo ba ka di arabago ka ee/aowa goba lentšu le le tee.

Mešongwana ya Go ngwala Mmogo e šupetša magato a go ngwala gore bana ba kwešiše gore ditlhaka tša botee di bopa bjang mantšu, le gore mantšu a aroganego a bopa bjang mafoko, bohlokwa bja dikgoba magareng ga mantšu le tšhomišo ya maswaodikga. Ka Go ngwala Mmogo bana ba oketša tsebo ya tlotlontšu ye e katološitšwego le go kwešiša ka tsela yeo mafoko a ka atišwago ka gona ka tšhomišo ya mahlathi le mahlaodi. Tšweletša kgopolo ya ditemana ge mabokgoni a bana a go ngwala mafoko a gola.

SEPHOLEKE se šomiša mokgwa wa magato a go ngwala. Tshepetšo e tsentšha bana ka go go ngwala sengwalakakanywa, go ngwala, go rulaganya le go hlagiša setšweletšwa go re ba bangwe ba se bale. Bana ba Mphato wa motheo ba ka se ngwalolle mešomo ya bona, eupša ba tla rulaganya ka go thala mothalo go mantšu ao a sa nyakegego le go oketša setšweletšwa mo go hlokegago.

Mongwalo

Tokomane ya SEPHOLEKE e fa sebaka sa peakanyo ya thuto ya mabokgoni a mongwalo, ka dipakana tše nnyane go Mephato ya go fapafapana, go tekanyetšo ye e ka bago metsotso ye lesomehlano ka letšatši.

Lenaneo la Pele ga go ngwala

Pele go rutwa thuto ya mongwalo wa semmušo go Mphato wa 1, bana ba swanetše go latela lenaneo la pele ga go ngwala go godiša kgethollo ya tšeo ba di bonego, mosepelo le kopantšho ya mahlo, seswantšho sa mmele, bj.bj. Ba swanetše go rutwa go swara phensele gabotse, go bopa ditlhaka, ntlha ya go thoma, bogolo, sebopego, le tšhupetšo ya mosepelo. Ka morago hlahla bana go beakanya le go dira dikgoba gare ga ditlhaka mo methalong le ka gare ga yona. Mokgwa wo mobotse wa go dula o bohlokwa kudu. Bana ba banyane gantši ba na le bothata bja go ngwalolla go tšwa letlapeng ka ge mahlo a bona a nyaka nako ya go nepišiša go tšwa letlapeng go ya letlakaleng leo le lego pele ga bona mme le kgopolo ya bona ye nnyane ya go bona e ka no ba e se e hlabollege gabotse. Go a thuša go fa bana ba Mephato ya 1-3 dipapetlana tšeo di nago le ditlhaka tša go latelana gore ba kgone go di ngwalolla ge ba ngwala mongwalo.

Phetolelo go mongwalo wa mogatišo le wa *mothikito*

Ge bana ba fetša Mphato wa 1, ba swanetše go kgona go hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane gabonolo le ka tshwanelo, gomme ba ngwalolle mafoko ka mokgwa wa maleba go tšwa letlapeng goba go tšwa go mesetwana ya mafoko. Go Mphato wa 2 bana ba thoma go ngwala mongwalo wa go gatiša ka lebelo le legolo mme ke mo mphatong wo mo dikolo tše dintši di thomang go ruta mongwalo wa mogatišo goba wa mothikito. Le ge kgetho ya tšhomišo ya mongwalo e letše go sekolo/profense ye itšeng, bana ba swanetše go rutwa sebopego sa mongwalo wa mogatišo le wa mothikito go ya mafelelong a Mphato wa 3. Bana ba bantši ba thoma go fetogela go mongwalo wo mathomong a Mphato wa 3.

*Didiri*šwa

Mo go Mphato wa 1, bana ba thoma ka go šomiša dikhrayone tša makhura go ngwala godimo ga pampiri ye e se nago selo. Ge nako e eya, ba gatela pele go ngwala go methalo ya dimilimitara tše 17 ba šomiša diphensele go dithutišo tša semmušo tša mongwalo, le ge dikolo tše ntši di rata go tšwelapele go šomiša dipuku tša go itokišetša mešomo ye mengwe ya go ngwala le ka mo go Mphato wa 2. Ge ba fihla go Mphato wa 3, bana thoma go šomiša dipuku tša methaladi ya dimilimetara tše 8.5. Nako ya maleba ya diphetogelo tše e tla laolwa ke maemo a ngwana le pholisi ya sekolo.

Mapheko a go ithuta

Dipakana tša go ithuta Maleme di swanetše go tšweletša dibaka tša go thekga bana bao ba nago le mapheko a go ithuta goba ditlhohlo tše di kgethegilego, koketšatsebo ya bao ba kgonago, mešongwana ya kelo le nako ya go ngwala. Morutiši o swanetše go swaya le go lebelela mešomo ya go ngwala ya bana gore tšwelopele ya morutwana yo mongwe le yo mongwe e kgone go šalwa morago, e hlokomelwe gape e šomišiwe go sedimoša dikgato tše di latelago tšeo di tla tšewago mo tseleng ya thuto. Balela godimo ka mehla go netefatša kgodišo ya tlotlontšu ya bana le tlhabollo.

2.8 MPHATO WA R

Peakanyo yo go ithuta leleme go Mphato wa R e theilwe godimo ga metheo ya **togaganyo le thuto ye e theilwego godimo ga papadi**. Morutiši o swanetše go ba le mafolofolo, a be mmoelanyi/motsenagare e sego monolofatši/mohlahli. Mmoelanyi/motsenagare a dire dibaka tša koketšo ya go ithuta ye ntši ye e tšwelelago ka bjako e sa letelwa ka mehuta ya go fapana ya mešongwana ye e nepišitšego bana, go swana le papadi-tokologo mo sekhutlong sa boikgopolelo goba setsha/ploko ya kago, le mešongwana ye e lebantšwego go morutiši go swana le ‘sediko’ sa kanegelo goba ‘didiko’ tše dingwe. Mabaka ao a amanago le polelo, seleago, maikutlo le dibopego tše dingwe tša tšwelopele go swana le mesepelo ya mešifa ye mennyane le ye megolo e itlhagiša ka tlhago go mešongwana ya ka mehla go šetule ya boleng ya Mphato wa R. Dikarolo ka moka tše di ka tšweletša dibaka tša go re morutiši a tsenelele ka maikemišetšo le go ‘tsena gare’ go koketšo ya thuto yeo e hlatlošago tšwelelo ya litheresi/tsebotlhaka. Lenaneo la thuto ya setšo, ya semmušo yeo e theilwego godimo ga phapoši leo le tiišitšwego ka sebopego gape le ‘bofilwe go metheo’ le swanetšwe go hlokomologwa ka ge le sa phakišiši kgoboketšo ya litheresi/tsebotlhaka ya ngwana wa Mphato wa R. Mphato wa R ga se o swanele go ba ‘setšholledi’ sa Mphato wa 1. E na le dipharologantšho tša moswananoši tše di theilwego godimo ga tsela yeo ngwana yo a welago go sehlopha se sa mengwaga a kwešišago lefase le a phelago go lona le go kgoboketša tsebo, mabokgoni, mehola le maitshwaro ao a tla mo kgontšhago go šomiša ka botlalo dibaka tšeo di filwego go mengwaga ya go ithuta ya semmušo.

Nepiša mo go ithuteng go go sego ga semmušo le go go sego gwa beakanywa ka **‘**didikong’ tša go fapafapana mo letšatšing. Godiša lenaneo la letšatši leo le dumelelago nako ya maleba ya thaloko ya tokologo, gomme e akaretša temogo ye e tiilego mo karolong ya morutiši yeo e ka bitšwago ’dinako tša kgonego ya go rutega’, dinako tšeo di tšwelelago mo mabakeng a mantši go tšwa go kgahlego le boitlhamo bja bana. Letšatši ka moka la sekolo le swanetše go bonwa bjalo ka dikgonego tša go godiša thuto ya litheresi/tsebotlhaka; e ka ba ka lebaka la tsenelelothwii ya morutiši, ka mabaka a tsenelelo ye e beakantšwego, go akaretšwa le mešongwana ye e hlahlwago ke morutiši goba ka lebaka la dibaka tša thuto ye ntši ya koketšo yeo e tšwelelago mo letšatšing le go kgontšha morutiši go hlatloša go ithuta le ge a šomiša ’dinako tša kgonego ya go rutega’. Dinako tša go swana le tše bjalo, di tšwelela gantši ka nako ya dipaka tša tlwaelo le papadi ya tokologo.

Go ya ka **ponego ya litheresi/tsebotlhaka**, dinako tša kgonego ya go rutega di tla fa morutiši sebaka sa go botšiša, mohlala, dipotšišo tšeo di nyakago maikutlo a bana goba go fa bana ka lehlakoreng le lengwe, dikakanyo tše fapanego go ba hlohleletša go ba le kganyogo ya go godiša dithuto tša gagwe. Morutiši o swanetše go tseba nako

yeo a swanetšego go tsenelela go tshepetšo ya thuto le gore o swanetše go ikgogela morago neng go fa bana sebaka sa go ikhweletša tharollo ya mathata ao ba lebanego le ona.

Go ngwaga wa Mphato wa R tšhupadipaka e bitšwa **lenaneo la tšatši ka t**šatši gape e na le dikarolwana tše tharo, e lego **mešongwana ya go hlahlwa ka morutiši, mananeo a tlwaelo le mešongwana yeo e hlamilwego ke bana goba go raloka ka tokologo**. Dibaka tše itšego tša dithuto tša litheresi/tsebotlhaka tšeo di hlahlwago ke morutiši di rutwa mo mesong dithutong tša polelo ka sehlopha (mohlala, morero/serewa dikahlaahlo/sediko sa polelo; dikahlaahlo tša letšatši tša maemo a boso; taodišo ya ditaba'; sediko sa bontšha o bolele le nako ya kanegelo). Go ya le ka kgetho ya nepišo (morutiši o swanetše go ba le kgopolo ye botse go re ke dithuto dife tšeo a swanetšego go di tšwetša pele) mešongwana ya bokgabo bja boitlhamelo, didiko tša temogo, mosepelo, didiko tša mmino le tša go diragatša di ka ba le nepišo ya litheresi/tsebotlhaka ye e itšego kudu ge go thumeletšwa dikgopolo tša temogo ya mešifa ya mosepelo le mabokgoni a go bala ga semmušo.

Mananeo a tlwaelo a fa dibaka tše di botse tša koketšo ya hlatlošo ya mabokgoni a go fapana a litheresi/tsebotlhaka. Mohlala, sebakeng sa go re morutiši a dumelele bana ba ema ka mothalo go letela go tsena ka ntlwaneng, morutiši a ka šomiša sebaka se go godiša temogo ya foneme. Bana ka moka bao maina a bona a thomago ka tlhaka/modumo wa S ba ya ka ntlwaneng, go latele bao maina bona a thomago ka tlhaka/modumo wa N, bj.bj. Ka yona nako yeo, bana ba bangwe ba ka be ba raloka dipapadi tša mantšu go swana le 'ke tlalea ka mahlo' goba ba ka tiišetša tlotlontšu, mohlala, ke eng seo se dumago go swana le bohle. Nako ya go ikhutša le ya go hlwekiša le tšona di tliša dibaka tša go ithuta ka ge morutiši a ka hlohleletša bana go raloka dipapadi tša tumatlhaka ya boithabišo le tša mantšu.

Ka nako ya go **raloka ka tokologo** morutiši a ka godiša litheresi/tsebotlhaka ka ditsela tše pedi. Ya pele, ka go beakanya lefelo la go raloka ka tokologo. Morutiši o tšweletša dikgetho tše di theilwego go dibaka tša mehuta tša go ithuta tšeo a ratago go di godiša. Meraloko ya tokologo ya ka ntle, bjalo ka go namela foreimi ya kota goba go kitima tseleng ya dipaesekela go ka godiša temogo ya maitshwaro sekgobeng bjalo ka ge a tshela mothaladi wa bogareng (ke ye nngwe ya bohlokwa bja maitshwaro a temogo ya mešifa ya mosepelo go kgoboketša mabokgoni a go bala le go ngwala) le go hlohleletša temogo ya ditlhaka/tumatlhaka ka go tšweletša dibaka tša bana tša go ithuta 'go bala' maswao a tsela. Mešongwana ya meraloko ya tokologo ya ka gare e swanetše go neelana ka dibaka tša go swana tša dithuto tša litheresi/tsebotlhaka. Dipapadi tša mogopolo di hlohleletša go bona ka leihlo la mogopolo gomme sekhutlo sa boikgopolelo se godiša dibaka tša go bolela le go theeletša. Tsela ya bobedi ya go godiša litheresi/tsebotlhaka ka nako ya meraloko ya tokologo ke ya tsenelelo ka maikemišetšo. Se se ka dirwa ka, mohlala, go botšiša dipotšišo tše di nyakago kgopolo ye e tseneletšego tšeo di oketšago kgopolo le go godiša tlotlontšu. Ka go dira ditšhišinyo tše di nago le thušo le go hlohleletša ngwana go gopola ka dikarabo le ditsela tša go rarolla mathata, morutiši a ka hlohleletša bana go nagana kudu ka ga dilwana le go hwetša mabaka a tiilego a dikgetho tša bona. Ka tsela ye ga go tšwetšwe tsebotlhaka fela pele le tšwelopele ka botlalo e a hlokomedišišwa.

Go **lenaneo la tekanyetšo la go menega leo le humilego la polelo la tšatši ka tšatši,** dibaka tša thuto ya litheresi/tsebotlhaka di rutwa letšatši ka moka. Ka thoko ye nngwe, metheo ye bohlokwa ya thuto ya pele ye e thekgago go ithuta ga pele ga nako, e a tiišetšwa, k.g.r. bana ba banyane ba ithuta gabotse ka mošito le ka tsenelelano le didirišwa tša go swarwa (go ithuta ga mahlakore a 3) pele ga go swaragana le mešongwana ya bogodimo bja tafola, pampiri le phensele (mešongwana ya kemedi ya mahlakore a 2).

Ditlwaetšo tša Kelo go Mphato wa R di swanetše go ba tše e sego tša semmušo gomme bana ga se ba swanele go bewa mo maemong a 'molekwana'. Ka lebaka leo, Mešongwana ya Kelo ga se e akaretšwe ka go tokomane ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE) sa Mphato wa R. Mošongwana wo mongwe le wo mongwe wo o šomišitšwego go Kelo o swanetše go beakanywa ka tlhokomelo gore o kgone go logaganya mabokgoni a go fapanafapana. Ka fao ge ngwaga o tšwela pele, seswantšho ka botlalo sa ngwana yo mongwe le yo mongwe se se feletšego ka ditlhohlo le bokgoni se agwa gannyane gannyane. Se se dumelela go šetšwa ga ditlhohlo le go oketšega ga mabokgoni.

KAROLO YA 3: DITENG LE DI PEAKANYO TŠA GO RUTA MABOKGONI A LELEME

LENANEO LA TŠATŠI KA TŠATŠI: MPHATO WA R

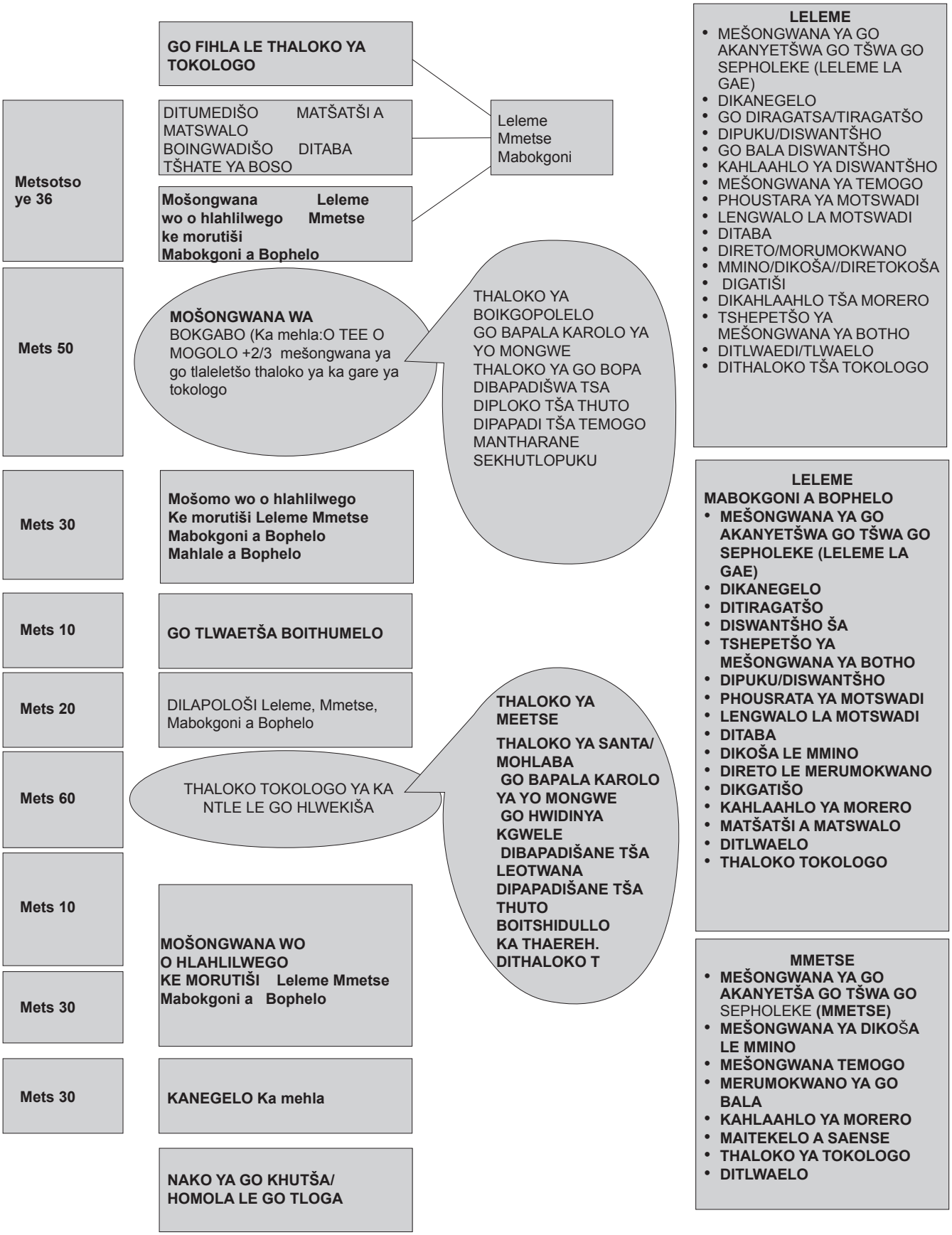

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A RUTWAGO GO LELEME LA GAE MEPHATO YA R-3				
	MPHATO WA R	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
GO THEELETŠA LE GO BOLELA	• Theeletša dikanegelo a be a di laetše ka ditiro • Theeletša le go araba dipotšišo tše bonolo • Theeletša le go boeletša dipatrone tša mešito gomme a ekišetša ka tsela ya maleba • Theeletša le go gopola ditatelano tše bonolo tša mantšu, mohlala: mo, moo, mola, goba tima, tuma, tema • Bitša ka maina ditho tša mmele le go di šupetša • Opela dikošana tše bonolo le go bontšha diretokošana tša morumokwano ka ditiro • Bolela ka ga diswantšho tše di lego mo phoustareng, ditšhateng tša morero, dipukung, bj.bj. • Bapiša le go hlopha dilo go ya ka sebopego, mmala, bj.bj. • Tšea karolo dikahlaahlong le go botšiša dipotšišo	• Theeletša kanegelo le go hlagiša maikutlo a gagwe ka yona. • Theeletša ditaelo le ditsebišo gomme a araba ka nepagalo • Theeletša ka ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, ba šielelana ka go bolela le go botšiša dipotšišo go humana ditlhathollo tše di tseneletšego. • Theeletša, ipshina le go araba diswantšho, mararane a mantšu, dithai le metlae. • Bolela ka maitemogelo le maikutlo a mong • Anega kanegelo ye e tlwaelegilego yeo e nago le mathomo, bogare le mafelelo. • Araba dipotšišo tša go arabja ka ee/ aowa le tša go nyaka tlhalošo. • Bapala karolopapadi go maemo a fapanego. • Tšea karolo dikahlaahlong tša ka phapošing. • Šomiša mareo a polelo bjalo ka lefoko, tlhakakgolo, khutlo	• Theeletša dikanegelo le direto a araba dipotšišo tša maemo a godimo • Theeletša tatelano ya ditaelo tšeo di raranego le go araba ka tshwanelo. • Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi, o botšiša dipotšišo le go swayaswaya go seo a se kwelego ka moo go swanetšego. • Bolela ka ga maitemogelo a mong le ditaba ka kakaretšo. • Anega kanegelo ye e tlwaelegilego yeo e nago le mathomo, bogare le mafelelo. • Ntšha maikutlo a gagwe ka kanegelo goba sereto a ba a fa le mabaka. • Araba dipotšišo tše di nyakago tlhalošo le go fa mabaka a go fahlela karabo ya gagwe. • Itlhamela diretokošana tša morumokwano • Bapala karolopapadi go maemo a a fapanego • Tšea karolo dikahlaahlong, le go bega morago dipoelo tša mošomo wa sehlopha • Šomiša mareo a go swana le leina, lehlathi, lediri, lešalaina, lešupi, fegelwana, leswao la potšišo, ditemana.	• Theeletša kgopolokgolo le botlalo kanegelong a araba le dipotšišo tše tše di nyakago tlhalošo • Theeletša kanegelo gomme o nyakišiša lebaka le phetho • Hlagiša maikutlo a gagwe ka setšweletšwa a fa le mabaka. • Theeletša tatelano ya ditaelo tšeo di raranego le go araba ka tshwanelo. • Tšea karolo mo dipoledišanong bjale ka mabokgoni a leago, a amogela le go hlompha ka tsela yeo ba bangwe ba bolelago ka gona. • Dira tlhagišo ya bomolomo (mohlala bolela ka ditaba tša gagwe , hlaloša seo a itemogetšego sona, anega tiragalo gape. • Anega kanegelo kopana ya thulaganyo ye bonolo le baanegwa ba go fapana. • Šomiša polelo ka mokgwa wa boikgopolelo (mohlala go dira metlae le dithai) • O swara dipotšišotherišano le batho go morero wo o itšego. • Šomiša mareo a go swana le sediri, lediri, sedirwa, potšišo, pego, taelo, lehlalošagotee, leganetši/lelatodi, leswao la tlabego

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A RUTWAGO GO LELEME LA GAE MEPHATO YA R-3				
	MPHATO WA R	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
GO BALA LE DITUMATLHAKA	• Lemoga mantšu ao a rumago ka go swana go diretokošana tša morumokwano tšeo di tsebegago (segwagwa, segwagwa, segwagwa…). • O thoma go lemoga gore mant**šu a bopša ka** tumatlhaka mohlala, ditlhaka tša mathomo tša maina a bona. • Arogant**šha mafoko a bomolomo ka mantšu a botee, (mohlala**, bana ba sekolo. 'bana' 'ba' 'sekolo'). • Aroganya mant**šu a dinoko tše dintši ka dinoko** • Lemoga ka go theeletša le ka go bona ditumammogo tša mathomo le ditumano**ši kudu mo** mathomong a lent**šu**	• Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhaka ka moka tša botee • Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego (mohlala, g k m n p s k r t d y w h) • Bopa le go aroganya mantšu ka go šomiša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana (mohlala, mpš, nt, mp, go mpša, ntoma, mpa). • Lemoga tumatlhakatswakanywa ya ditumammogo tše pedi goba go feta tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago gotee mo mathomong a lefoko, mohlala, ts > tsela; kg> kgomo; th> thula • tlh> tlhaka;, tsh>tshela; • Lemoga botee le bontši bja mantšu (mohlala, leino-meno, leoto-maoto, seeta-dieta). • Lemoga nyenyefat**šo** ya mant**šu (katse-katsana)** • Lemoga tšhomišo ya mašala • Lemoga tšhomišo ya lebjale le lefetile.	• Go teefatša tumatlhaka ya Mphato wa 1 • Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana t**še di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko.** (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj). • **Šomiša ditumammogotswakwa tše di tšwelelago mathomong a lefoko go bopa le go aroganya mantšu. (mohl: hlahla=hla+hla, monyadi=mo+nya+di).hl-a-ka phaka** • Lemoga tumatlhaka ya ditumammogo t**še** tharo kotareng ya boraro/bone. (mohlala,, ngw, nyw, t**šh, tsw** tlw). • Lemoga botee le bont**ši bja mantšu (mohlala, kgomo-dikgomo, legong-magong).** • Lemoga lebjale le lefetile la mafoko (mohlala, Lesiba o a tsoga-Lesiba o tsogile). • Kwe**šiša mahlaodi le mahlathi (mohlala: Lehlaodi: Mošemane yo motelele** o raga kgwele ya maoto. Lehlathi: Mma o bea pitša **mollong**). • Lemoga le go diri**ša maswaodikga ka tshwanelo (leswaopotšišo, fegelwana, ditlhakakgolo, khutlo).** • Diri**ša** meselana go bont**ša nyenyefatšo**:ya maina -ana, -nyana. • Kwe**šiša** le go **šomiša** mahlalo**ša**tee (thaba-thakgala) le maganet**ši (fiša-tonya, godimo-fase).** • Bopa mant**šu o šomiša** tumatlhaka yeo a ithutilego yona ngwageng wo.	• Go teefatša tumatlhaka ya Mephato 1 le 2 • Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana t**še di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko** (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj). • Go lemoga poeletšo ya ditumammogo t**še di tlwalegilego.** (mohlala: **š, ts tl, tš, ng, th, kh, hl, ny, bj, kg, ph).** • **Šomiša ditumammogo go bopa le go aroganya mantšu(mohlala: mathomong=ma+tho+,mo+ng,mošiman e=mo+ ši+ma+ne**). • Lemoga ditumanoši bjalo ka a,e,i.o.u. • Lemoga le go šomiša patrone ya go peleta mantšu (botee le bont**ši bja mantšu (mohlala: tšhwene**-dit**šhwene**, madi-madi, meetse-meetse). • Lemoga lebjale, lefetile le letlago la mafoko (mohlala: Thabo o lema t**šhemo- Thabo o lemile tšhemo-Thabo o tla lema tšhemo**). • Kwe**šiša le go šomiša mahlaodi, mahlathi, mašala le mašupi.** • Lemoga le go diri**ša maswaodikga ka tshwanelo (leswao la potšišo, fegelwana, ditlhakakgolo,khutlo, leswao la makalo ditsebjana, lenalana/apostrofi).** • Diri**ša dihlogo le meselana go bopa mantšu.** • Lemoga tumatlhaka ya boleta le ye e thatafetšego 'r' le 'th' • Kwe**šiša** le go **šomiša** mahlalo**ša**gotee (ntlo-ngwako; thaba-thakgala) le maganet**ši/malatodi (godimo-fase).** • Lemoga le go šomiša dihlogo le meselana (mohl. dihlogo; ba-, se, ma le meselana; -gadi, -nyana, -ile) • **Šomiša mantšu ao a ngwalwago ka go swana empa a hlaloša dilo tše di fapanego (Mohlala: noka, noka ,noka, thaba-thaba, hlaba-hlaba).** • Hlama mantšu a go ba le ditlhaka tše 3, 4 le 5 • Beakanya ditlhaka le mant**šu ka lenaneo l**a di alfabete. • Peleta mant**šu ka** tshwanelo o šomiša tsebo ya tumatlhaka.

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A RUTWAGO GO LELEME LA GAE MEPHATO YA R-3				
	MPHATO WA R	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
GO BALA LE GO BOGELA	• Mabokgoni a Go ithuta go bala ga mathomo • Lemoga le go šupa dilo tše di tlwaelegilego mo diswantšhong. • Beakanya diswantšho ka tatelano ka tsela yeo di ka bopago kanegelo. • Hlatholla diswantšho (mohlala. Go bopa kanegelo ya gagwe mohl. a bale diswantšho). • Diragatša dikarolwana tša kanegelo, košana goba morumokwano. • Swara puku gabotse, a phetlolla matlakala ka tshwanelo. • Go ekišetša go bala ka go šomiša 'lentšu la go bala' • Lemoga leina la gagwe le maina a bana ba bangwe ka phapošing. • Thoma go bala mantšu ao a somišwago gantši ao a a bonwago gantši ka phapošing le • sekolong (mohlala: lebating, letlapeng, rakeng). • Go bala Mmogo ka phapoši le morutiši • 'Bala' ditšweletšwa tše di godišitšwego go swana le direto, dipukukgolo le diphoustara. • O dira dikgokagano le maitemogelo a gagwe ge a bala le morutiši • Hlaloša baanegwa kanegelong a fe le dikakanyo ya gagwe • Naganela pele seo se tlo diragalago kanegelong ka go šomiša diswantšho. • Araba dipotšišo go tšwa kanegelong yeo a e badilego • Thala diswantšho tše di tšweletšago kgopolo kgolo ya kanegelo	• **Mabokgoni a *Go ithuta go bala ga mathomo*** • Godiša mabokgoni a go swara puku gabotse. (Swara puku gabotse, o phetlolla matlakala ka tshwanelo). • Hlatholla diswantšho go bopa kanegelo ya gagwe. (mohlala: bala diswantšho). • Bala maswao, dišupo le mantšu a mangwe go tšwa kgatišong ya tikologo • Lemoga leina la gagwe le maina a dithaka • Bala dišupo le melaetša ye e lego mo diswantšhong ka phapošing • Godiša kgopolo ya motheo ya kgatišo go akaretšwa: *Kgopolo ya puku, • *Kgopolo ya mantšu le ditlhaka • *Tšhupetšo – Thoma go bala mathomong, a feleletša morago; a bala go tšwa go la nngele go ya go la go ja le go tšwa godimo go ya fase mo letlakaleng. • **Go bala Mmogo ka phapoši le morutiši** • Bala dipukukgolo goba tše dingwe tša ditšweletšwa tšeo di godišitšwego • Šomiša diswantšho le bokantle bja puku go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng • Ahlaahla kanegelo a lemoga kgopolokgolo le baanegwa, • Latelantšha ditiragalo mo kanegelong. • Lemoga lebaka le phetho ka gare ga kanegelo (mohlala: Mosetsana o kotsing ka gobane a thubile lefastere). • O fa kakanyo ka seo se badilwego. • Araba dipotšišo tša go nyaka ditlhalošo tše di theilwego go temana yeo a e badilwego. • Hlatholla tshedimošo go tšwa diphoustareng, diswantšhong le dinkatlapana tše bonolo, mohl. tšhupamabaka	• Go bala Mmogo ka phapoši le morutiši • Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego (tša nnete le tša senonwane/tše e sego tša nnete, direto, le dikoša). • Šomiša dihlahli tša go bonwa ke go re, diswantšho le bokantle bja puku go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng • Lemoga dintlha tše bohlokwa mo go seo se badilwego. • Hlagiša ge e ba o ratile kanegelo le go kgona go fahlela karabo ya gagwe (mohlala: Ga se ke rate kanegelo ka lebaka la gore…). • Araba dipotšišo tša tatelano ya maemo a godimo tše bapišitšwego go setšweletšwa se se badilwego (mohlala: Efa kakanyo ya gago…). • O hlaloša ditšo tša go fapana tšeo di laeditšwego ka kanegelong. • Hlatholla diswantšho le dikgatišo tše dingwe (mohlala: diswantšho, ditšhupamabaka, dithekišo/dipapatšo, dikuranta, diswantšho tša dikgatišobaka le diphoustara)	• Go bala Mmogo ka phapoši le morutiši • Bala ditšweletšwa tšeo di godišitšwego bjalo ka ditemana tša nnete le tša senonwane/tšeo e sego tša nnete, dipukukgolo, diathekele tša kuranta, dipapadi, dipoledišano, le ditšweletšwa tša elekroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) • Bala dipuku ba ahlaahla kgopolokgolo, baanegwa, bothata bjo bo lego kanegelong, thulaganyo le mehola go setšweletšwa. • Araba mehuta ya go fapana ya dipotšišo tša maemo a godimo tše di bapišitšwego go setšweletšwa se se badilwego • Bala direto tša go fapana ka sererwa • Šomiša ditlhahli tša go bonwa go bolela ka setšweletšwa sa sethalwa (mohl. dipapatšo, diswantšho, dikerafo, ditšhate le mebepe) • Humana le go šomiša methopo ya go tshedimošo (mohlala: maloko a setšhaba, dipuku tša bokgobapuku). • Šomiša diteng, mametletšo le dinomoro tša letlakala go humana tshedimošo. • Šomiša mantšu a bohlokwa le dihlogo go humana tshedimošo go ditšweletšwa tša nnete. • Šomiša pukuntšu go humana mantšu a maswa le ditlhalošo tša ona.

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A RUTWAGO GO LELEME LA GAE MEPHATO YA R-3				
	MPHATO WA R	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
GO BALA LE GO BOGELA (Tšwetšopele)	**Go ipalela** • Bala dipuku tša diswantšho	**Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa** • Balela godimo go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši. K.g.r. Sehlopha ka moka se bala kanegelo yeo e swanago. • Šomiša tumatlhaka, dithlahli tša dikamano, tshekatsheko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala • Bala ka koketšego ya thelelo le tlhagišo • Itekola ge a bala, bobedi ka mo lefapheng la temogo ya mantšu le kwesišo • Laetša kwešišo ya maswao a polelo ge o balela godimo **Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela** • Bala mongwalo wa gagwe, a thome le go dira diphošollo • Ipalela dipuku tšeo di badilwego ka nako ya ge go be go balwa mmogo, dipuku tša diswantšho tša dikanegelo tše bonolo, le dipuku tša sekhutlo sa bokgobapuku bja ka phapošing.	**Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa** • Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go tšwa dipukung tša nnete goba tša go se be tša nnete/senonwane ka maemo a gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa le morutiši. K.g.r. Sehlopha ka moka se bale kanegelo yeo e swanago. • Šomiša mantšu ao a tlwaelegilego (a, o, ba ,mo, ya, di, bj.bj), tumatlhaka, tshekatsheko ya kamano le dibopego le mabokgoni a go tšweletša kwešišo ka seo se balwago. • Bala ka thelelo le lebelo leo le swanetšego a šomiša tlhabošo/ kwagatšo yeo e nepagetšego. • Šomiša mekgwakgwana ya go iphošolla ge a bala. • Itekola ge ba bala, bobedi ka karolong ya temogo ya mantšu le kwešišo ya seo se balwago **Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela** • Bala mošomo wa gagwe le ya ba bangwe • Balela mogwera a hlaboša lentšu • Bala ka boikemelo dipuku tše bonolo tša dikanegelo tša nnete le tšeo e sego tša nnete/senonwane, dikarata tša direto le metlae. • Go bapala dipapadi tša go bala le go feleletša tharagano ya mantšu.	**Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa** • Bala ka setu le ka go hlaboša/kwagatša lentšu go tšwa pukung ya gagwe, ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa le morutiši. K.g.r Sehlopha ka moka se bala kanegelo yeo e swanago. • Šomiša tumatlhaka, tshekatsheko ya kamano le sebopego ge a bala mantšu ao a sego a tlwaelega. • Šomiša mekgwa ya go iphošolla ge a bala • Itekola ge ba bala, bobedi ka karolong ya temogo ya mantšu le kwešišo ya seo se balwago. • Šomiša diswantšho le dithalwa go setšweletšwa go oketša kwešišo • Bala ka koketšego ya thelelo, lebelo le tlhagišo **Go bala le ka bobedi ka bobedi/go ipalela** • Bala mošomo wa gagwe le wa ba bangwe. • Balela mogwera o hlaboša lentšu. • Go ipalela dipuku tše bonolo tša dikanegelo tša nnete le tšeo e sego tša nnete/ senonwane le dipuku tša ditšo tša go fapana gammogo le dipuku tšeo di badilwego go go bala mmogo, mohl dikgatišobaka le dikhomikhi

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A RUTWAGO GO LELEME LA GAE MPHATO WA R – 3				
	MPHATO WA R	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
MONGWALO	• Godiša mabokgoni a mešifa ye mennyane ka go bapadiša menwana, mohlala: ba bapala ka go duba tege/ hlama le go bofelela dikurufu mo dipoutong • Godiša tshepetšo ya mešifa ka go šomiša dikero go ripa methalo ye mekoto yeo e dikologilego diswantšho le dibopego; bj.bj. • Godiša nyalantšho ya leihlo le seatla ka go bapala mohl. dipapadi tša go kama le go foša, go thala le go penta, • Gatiša bokantle bjo bonolo bja diswantšho, dipatrone le ditlhaka mo maineng a bona, mo ntlha ya go thoma le mesebe ya taetšo e akareditšwego go ditlhaka ka moka • Bopa mantšu o šomiša monwana go penta, diporaše tša go penta le dikrayone tša makhura; bj.bj. a thoma mo ntlheng ya maleba le go latela ditšhupetšo ka nepagalo. • Ngwalolla dipatrone, mantšu le ditlhaka (ka go latela ntlha ya go thoma ya maleba le ditšhupetšo ge a hlama ditlhaka). • Šomiša mehuta ya go fapana ya dišomišwa tša go ngwala; (diporaše tša go penta, dikhrayone tša makhura).	• O itlwaetša go swara le go šomiša phensele le khrayone • Tšweletša ditšhupetšo: go tšwa go la nngele go ya go la go ja; le, go tšwa godimo go ya fase. • Godiša nyalantšho ya leihlo le seatla ka go thala dipatrone le go gatiša • Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu a makopana, le mafoko. • Thoma go ithuta go ngwala ka go šomiša dithalwa le go ngwalolla ditlhaka, mantšu, dinomoro, le mafoko a bonolo. • Bopa ditlhaka tše nyane le ditlhaka tše kgolo ka nepagalo le ka thelelo. • Bopa dinomoro ka go nepagala. • Ngwalolla le go ngwala mafoko a makopana ka nepagalo le ka katologanyo ya mantšu ye botse. • Swara phensele le khrayone ka tshwanelo.	*Tlhokomelo ya mogatiš*o • Šomiša ditlabakelo tša go ngwala ka tshwanelo, bjalo ka phensele, sephumudi, rula. • Tsepanya mongwalo go puku ya methalo ya bogolo bja dimilimetara tše 17 • Bopa ditlhakanyane le ditlhakakgolo ka nepagalo • Ngwala mantšu ka katologano ye e nepagetšego gare ga ditlhaka le mantšu • Ngwala ka mongwalo wa mogatišo ditlhakakgolo ka moka le ditlhakanyane • Ngwalolla le go ngwala temana e tee ya magareng ga methaladi ye 3 –4 go tšwa go setšweletšwa sa go gatišwa • Ngwalolla le go ngwala dibopego tša mehuta ya dingwalwa (dikarata tša ditaletšo tše kopana, mohlala. tša matswalo, melaetša, mananeo, manyalo, bj.bj.) • Šomiša mongwalo wa mogatišo mo mehuteng ka moka ya direkhoto tša go ngwalwa *Phetolelo go mongwalo wa mogatišo goba mothikitho.* • Ngwalolla le go ngwala patrone tša go ngwala ka mongwalo wa mogatišo goba wa mothikito. • Ngwalolla le go ngwala ditlhaka tše nnyane le ditlhaka tše kgolo tšeo di tlwaelegilego ka moka ka mongwalo wa mogatišo goba wa mothikitho. • Ngwalolla, ngwala le go bala mantšu a makopana ao a ngwetšwego ka mongwalo wa mogatišo goba wa mothikitho. • Ngwalolla le go ngwala mafoko a makopana ao a ngwetšwego ka mongwalo wa mogatišo goba wa mothikito.	*Tlhokomelo ya mongwalo wa mogatišo* goba mothikitho. • Šomiša ditlabakelo tša go ngwala ka tshwanelo, bjalo ka phensele, sephumudi, rula. • Ngwala lefoko la go balega le ka nepagalo ka bobedi mongwalo wa mogatišo goba wa mothikitho. • Bopa ditlhakanyane le ditlhakakgolo tšohle ka mo go nepagetšego ka mongwalo wa mogatišo goba wa mothikitho. • Ngwala mantšu a makopana ka mongwalo wa mogatišo goba mothikitho. • Ngwalolla mantšu le mafoko ka nepagalo a šomiša mongwalo wa mogatišo goba mothikitho. • Dira phetolelo go mongwalo wa mogatišo goba mothikitho go direkhoto ka moka tša go ngwalwa (k.g.r. letšatšikgwedi, leina la gagwe, le setšweletšwa sa gagwe sa go ngwalwa). • Ngwalolla setšweletšwa sa go ngwalwa go tšwa letlapeng, dipukukgakollo, dikaratatšhomo ka tshwanelo). • Ngwala gabotse ka bothakga ka boitshepo le lebelo ka mongwalo wa mogatišo goba mothikitho. • itlwaetša go šomiša pene go ngwala.

MPHATO WA R SEPEDI LELEME LA GAE

DINYAKWA KA KOTARA

NAKO YA THUTO YE E ŠIŠINTŠWEGO KA BEKE: Bonyane bja Nako: Diiri tše 7
Bontši bja Nako: Diiri tše 8

NAKO YA THUTO YE E ŠIŠINTŠWEGO KA LETŠATŠI: Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 24

Bontši bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 36

E LOGAGANTŠWE GO LENANEO LA TŠATŠI KA TŠATŠI

KOTARA YA 1

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)

RITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a thuto ya polelo le mo dithutong tše dingwe

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a Polelo le mananeong a dithuto tše dingwe

Mešongwana ye e latelago e ka šomišwa dithutong ka moka tša Mphato wa R: mmino, mosepelo, saense, dipolelo, ditaba, go bontšha le go bolela, dikanegelo le mešongwana ya boitlhamelo.

Go Mphato wa R mošomo wa temogo o bohlokwa kudu, ka go re o thekga le go lokišetša bana motheo wa go ithuta ga ka moso. Netefatša gore nako ye ntši e šomišwa go aga mabokgoni a a temogo tšatši ka tšatši le go kgabaganya ngwaga wa thuto.

- Theeletša ka tlhoko dipotšišo tše bonolo le ditsebišo, a kgona go ikarabela ka mokgwa wa tshwanelo
- Theeletša ditaelo tše bonolo, a kgone go di diragatša
- Theeletša le go boeletša dipatrone tša mošito, (mohlala: go phaphatha diatla le go ngwalolla gabotse bj.bj.)
- Theeletša ntle le go tsenwa gare.
- Theeletša dikanegelokopana ka lethabo le go tsenela go opela dikhorase ka nako ya maleba
- Opela dikoša tše bonolo le go dira ditšhupetšo (ka thušo) mohlala, hlogo, magetla, sehuba, letheka, mangwele le menwana.....
- Reta diretokošana tše bonolo tša morumokwano ba diragatša (ka thušo)
- Theeletša le go gopola tatelano ya mantšu a bonolo ka tshwanelo mohlala, bala, bela, bula. Thoma ka mantšu a mane a oketše go ya go a go feta a mane gore kgopolo ya seo ditsebe di se kwelego e godišwe
- Godiš**a** mabokgoni a go kgetha le go lemoga modumo wo o itšego ge go kwagala lešata ka morago goba go bapala mmino (mohlala, kgetholla lentšu la morutiši gare ga mašata goba tumatlhaka ya ka morago)
- Bolela ka ga diswantšho mo diphoustareng, ditšhate tša morero, dipuku, bj.bj. tše di amanago le bonyane bja merero ye mehlano ka kotara
- Anega dikanegelo le go anega dikanegelo tša ba bangwe gape ka mantšu a gagwe
- **Diriša polelo go godiš**a **dikgopolo dithutong ka moka**
- Godiša polelo go godiša dikgopolo: sebopego, mmala, bogolo, nako le tatelano
- Diriša polelo go nagana le go fahlela:
- Laetša le go hlaloša ditshwano le diphapano.
- Kwantšha dilo tša go nyalelana, le go bapetša dilo tše di fapanago
- Hlopha dilo tšeo di tlwaelegilego: go swana le go tsentšha dibapadišane/dithoye ka moka ka lepokising, dipuku mo rakeng, dikhrayone ka thining/bolekeng, beakanya go ya ka mmala bj.bj.
- Lemoga dikarolwana go tšwa go botlalo, mohlala, dikarolo/ditho tša mmele

Diriša polelo go nyakišiša le go utolla:

- Botšiša dipotšišo
- Efa ditlhalošo
- Rarolla le go feleletša bonyane diripa tše hlano goba go feta tša mantharane.

Tšweletšo ya tshedimošo:

- Hlaola tshedimošo ye e kgethilwego go tšwa tlhalošong

Šomiša ditlhahli tša go bonwa le diswantšho go fa tlhalošo:

- Lemoga le go šupetša didirišwa tša go swana diswantšhong
- Tšea karolo mešongwaneng go lemoga didirišwa tše di tšweletšego mo motheong wa ka pele le wa ka morago, le go di arogantšha ka mokgwa wo o kwešišegago, go swana le go hwetša sebopego seswantšhong se se hlakahlakanego goba seo se tšweletšago botlalo.
- Bapala dipapadi tša go swana le 'E kae?' go humana selo seo se fihlilwego gare ga dilo tše dingwe ka phapošing.
- Fapantšha dibopego tša ditlhaka le mantšu a go fapana ka mešongwana ya go swana le go hlopha didirišwa tšeo di nyalelanago, bogela tatelano ya diswantšho tše di nyakilego go swana, a ntšha seo se sa swanego le tše dingwe le go fa tlhalošo ya go re ke ka lebaka la eng di sa swane
- Beakanya sehlopha sa diswantšho tše tharo ka tsela yeo di ka hlamago kanegelo le tatelano ya ditiragalo ge di bolelwa le go anega kanegelo ye e hlamilwego.
- Gopola seo mahlo a se bonego papading ya go gopola, mohlala, bea dilo tša go fapana godimo ga tafola, bana ba a di lebelela, morutiši o khupetša dilo tšela gomme bana ba swanetše go gopola go re ba bone eng mo tafoleng
- Feleletša mararane goba seswantšho

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

Temogo

- Theeletša ka tlhoko dipotšišo tše bonolo le ditsebišo, a kgona go ikarabela ka mokgwa wa tshwanelo.
- Opela le go reta diretokošana tše bonolo le tša morumokwano
- Theeletša dikanegelokopana ka lethabo le go tsenela go opela dikhorase ka nako ya maleba.
- Anega dikanegelo le go anega gape dikanegelo tša ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Godiš**a** polelo go godiša dikgopolo tša sebopego, mmala, bogolo
- Laetša le go hlaloša ditshwano le diphapano
- Lemoga dikarolwana go tšwa go botlalo, mohlala, dikarolo/ditho tša mmele.
- Diriša polelo go fa ditlhalošo
- Rarolla le go feleletša bonyane diripa tše hlano goba go feta tša mantharane
- Lemoga le go hlaloša dilo tša go swana diswantšhong

Šomiša mananeotshwaiwa **le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 1

GO BALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Go bala

Mabokgoni go bala ga mathomo

- Godiša tšhepetšo ye e nepagetšego ya mahlo go swana le go latelela tshepedišo ya kgwele yeo e lekeleditšwego ka thapo go tloga go la nngele go ya go la go ja
- Tšea karolo mešongwaneng ya ditšhupetšo go swana le go šomiša mmele wa gagwe go tloga go la nngele go ya go la go ja, le go tloga godimo go ya fase
- Hlaola gare ga dibopego tša ditlhaka tša go fapana le mantšu, go swana le go kgetholla dilo tšeo di swanago, latelantšha diswantšho, go ntšha seswantšho se se sa swanego le tše dingwe
- Šomiša mabokgoni a tatelantšho go beakanya diswantšho tše tharo le go anega kanegelo ye e hlamilwego
- Šomiša mabokgoni a monagano go gopola dilo tšeo a di bonego go swana le mangwalo, dibopego, didirišwa tša go swarega bj.bj.
- Feleletša seswantšho sa go bonwa go swana le go aga mararane, go feleletša diswantšho
- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo, le go phetla matlakala a yona ka nepagalo
- Šomiša diswantšho go naganela pele ka seo kanegelo e bolelago ka sona: 'bala' diswantšho le mantšu a go hlaloša seswantšho, go laetša kwešišo ya gore diswantšho le mantšu di a tswalana fela di a fapana
- Itirela kanegelo ka 'go bala' diswantšho
- Go ekišetša go bala ka go šomiša 'lentšu la go bala'
- Lemoga leina la gagwe le maina a ba bangwe, bonyane ba bahlano, ka phapošing
- Nyalantšha mantšu le mantšu ao a lego mo didirišweng le go dilo tše di filwego maina, go swana le dikarata tša maina mo tafoleng, lebating, lefasetereng, bj.bj.

Thoma go tšweletša tlhalošo ya setšweletšwa sa go ngwalwa

- Kwešiša go re kgatišo e tšweletša tlhalošo: lentšu le ka emela leina la gagwe
- Lemoga leina la gagwe le bonyane maina a mahlano a bana ba bangwe ka phapošing
- Kwešiša gore mantšu a go ngwalwa, a šupa a go bolelwa
- 'Bala' mantšu a go šomišwa kudu: leina la gagwe, maswaoina a papatšo bjalo ka SPAR, Coke le maina a mananeo a thelebišene bj.bj.

Go bala Mmogo:

Mešongwana ya metsotso ye 15 gabedi goba gararo ka beke go šomišwa ditšweletšwa tše di godišitšwego go swana le Dipukukgolo, diphoustara tša dikoša le diretwana tša morumokwano. Morutiši o šupetša tshepetšo le phapoši ka moka ka nako ya dipoledišano goba didiko tša polelo go dikarolo tša bonyane bja tše pedi ka go Nako ya Nepišo ya Polelo.

Šomiša bonyane D**ipukukgolo tše hlano ka kotara.**

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego go swana le direto, dipukukgolo le diphoustara ka phapoši ka moka le morutiši (go bala Mmogo)
- Hlaloša le go hlatholla baanegwa kanegelong
- Thala diswantšho tše di laetšago kgopolokgolo ya dikanegelo, dikoša, le diretokošana bj.bj.
- Latelantšha diswantšho kanegelong
- Araba kanegelo ka go laetša mosepelo le mešongwana ya tiragatšo goba didiko

Go ipalela:

- O ipalela dipuku tša go ithabiša go tšwa go bokgobapuku goba sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

Temogo ya foneme

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši metsotso ye 15*

Bontši bja mešongwana ya tumatlhaka ye e tšweleditšwego ka fase e ka tšweletšwa nakong ya mešomo ya ka mehla goba didiko.

- Fapantšha ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya go fapana, kudu mo mathomong a leina la gagwe.
- Lemoga modumo wo o sa latelanego le ye mengwe: Ke modumo ofe wo o sa swanelago go ba mo, - b, b, k, b; d, d, d, t ?
- Bopa le go aroganya mantšu ka go šomiša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana (mohl. mpš, nt, mp, go mpša, ntoma, mpa).
- Lemoga tumatlhakatswakanywa ya ditumammogo tše pedi goba go feta tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago gotee mo mathomong a lefoko, mohlala ts > tsela; kg> kgomo; th> thula
- tlh> tlhaka;, tsh>tshela
- Lemoga ge e ba tumatlhaka ye mebedi ye e filwego e a swana goba e a fapana: /p/, /p/ [swana]; /p/, /d/ [fapana]
- Kgona go lemoga gore mafoko a go bolelwa a hlamilwe ke mantšu a botee: o phaphatha go lentšu le lengwe le le lengwe mo lefokong mo mantšu ka moka a nago le senoko se tee.

Tswalanya tumatlhaka le ditlhaka le mantšu

- Thoma go lemoga gore mantšu a bopilwe ka tumatlhaka: o fa modumo wa mathomo wa leina la gagwe

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo:

Ye e sego ya semmušo

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

Temogo

- Fapantšha ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya go fapana, kudu mo mathomong a leina la gagwe
- Lemoga modumo wo o sa latelanego le ye mengwe: Ke modumo ofe wo o sa swanelego go ba mo, - b, b, k, b; d, d, d, t ?

Šomiša mananeotshwaiwa **le rubriki ya botlalo go Kelo Polelo.**

KOTARA YA 1

GO NGWALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo wa mathomo

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a thuto ya polelo le mo dithutong tše dingwe

Mešongwana ya bokgabo le boitlhamelo le didiko tša mmino ke dibaka tše di loketšego tšwetšopele ya go godiša mabokgoni a tshepetšo ya mešifa ye mennyane ya diatla

- Godiša mabokgoni a mešifa ye mennyane ka go bapadiša menwana, mohlala, ba bapala ka go duba tege/hlama le go bofelela dikurufu mo dipoutong, go raloka piano moyeng, bj.bj.
- Godiša taolo ya mešifa ye menyane ya mosepelo go tiiša menwana: bapala merumokwano ya menwana ka ditiro tša menwana goba go kgokološa pampiri gare ga menwana, bj.bj.
- Go tšwetšapele taolo ya mešifa ye menyane ya tshepetšo: o šomiša sekero go ripa merumo go mebete ya pampiri
- Godiša tswalano ya seatla le leihlo: go raloka thaloko ya go kama ka mekotlanawa, dikgwele, dikgwele tša pampiri, go thala ka dikhrayone le go penta ga go se be ga semmušo ka nako ya papadi ya ka ntle bj.bj.
- Godiša tšhupetšo: go sepetša ditho tša mmele go ya go la nngele goba la go ja, godimo le fase bj.bj.
- Putla bogare bja mmele: mohlala, o kgona go swara legetla la letsogo la nngele ka seatla sa go ja.
- Bopa ditlhaka ka ditsela tša go fapana šomiša mebele ka botlalo: o šomiša mmele wa gagwe go dira tlhaka ya 'l'.
- Thalathala godimo ga bokantle bja diswantšho le dipatrone
- Ngwalolla dipatrone mo godimo ga boroto ya diphekse
- Šomiša mehutahuta ya ditlabakelo tša go ngwala: dikhrayone tša makhura, diporaše tša go penta, bj.bj. ka nako ya dithaloko tša ka gare tša tokologo goba mešongwana ya bokgabo bja boitlhamelo
- Ngwala godimo ga thereyi ya mohlaba

Go ngwala ga mathomo

- Thala goba penta diswantšho go tšweletša melaetša nakong ya mešongwana ya bokgabo le boitlhamelo bjalo ka boitemogelo bja gagwe
- Kwešiša gore go ngwala le go thala go a fapana: o itira o ka re go ngwala go emelwa ke mongwalo wa digwagwana.
- Bala mongwalo wa gagwe: o bala seo digwagwana tša gagwe di se bolelago
- Bapala karolopapadi ya go ngwala go maemo a go bapala: tšea molaetša wa mogala, o raloka karolo ya go ba molaolasephethephethe ka go ngwala thekethe ya tefelo ya therafiki bj.bj. Ngwalolla ditlhaka tše a di tsebago leineng la gagwe go emela mongwalo: ngwalolla leina la gagwe
- Ngwalolla ditlhaka tše a di tsebago tša leina la gagwe go emela go ngwala: ngwalolla leina la gagwe
- Ngwala go tšwa letsogong la nngele go ya go la go ja le go tšwa godimo go ya fase
- Neelana ka dikgopolo go puku ya ditaba ya phaposi ka mokgwa wa go thala
- Šoma ka mantšu
- Hlopha mantšu: ao a thomago ka tlhaka ya go swana ya mathomo go swana le Kamo le Kate
- Lemoga leina kgatišong

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo:

Ye e sego ya semmušo

Bomolomo le/goba Go itlwaetša:

Temogo

- Thala goba penta diswantšho go tšweletša melaetša nakong ya mešongwana ya bokgabo le boitlhamelo bjalo ka boitemogelo bja mong
- Bopa ditlhaka ka go fapana ba šomiša mebele: ka go šomiša mmele wa gagwe o dira tlhaka ya 'l'
- Ngwala sebjaneng sa mohlaba
- Kwešiša gore go ngwala le go thala go a fapana: o itira o ka re go ngwala go emelwa ke mongwalo wa digwagwana
- Bala mongwalo wa gagwe: o bala seo digwagwana tša gagwe di se bolelago
- Šomiša mehutahuta ya ditlabakelo tša go ngwala: dikhrayone tša makhura, diporaše tša go penta, bj.bj. ka nako ya dithaloko tša ka gare tša tokologo goba ya mešongwana ya bokgoni bja bokgabo

Šomiša mananeotshwaiwa **le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo.**

KOTARA YA 2
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI:

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a thuto ya polelo le mo dithutong tše dingwe

Mešongwana ye e latelago e ka tsebatšwa ka nako ya didiko tše dingwe goba ka moka tša Mphato wa R: mmino, mosepelo, saense, polelo, ditaba, go bontšha le go bolela, kanegelo le mešongwana ya boitlhamelo

- Theeletša ditaelo tša diripa tše pedi goba tše tharo, ditsebišo le go araba ka tshwanelo ('Kgoboketša dikhrayone gomme a di bea mo rakeng'.)
- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, ba šielana ka go bolela
- Theeletša dikanegelo gomme ba di diragatša
- Anega dikanegelo le go anega gape dikanegelo tša ba bangwe ka mantšu a gagwe.
- Opela dikoša le go reta diretokošana tša morumokwano le go diragatša ditiro le sehlopha ka moka ka phapošing
- Reta direto le diretokošana gomme ba di diragatša ka sehlopha
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša dipotšišo
- Bolela ka diswantšho tšeo di lego diphoustareng, ditšhateng tša morero, dipukung bj.bj. tše di tswalanago le bonyane bja merero ye mehlano ka kotara
- Theeletša le go gopola ka peakanyo ya tatelano ya mantšu a bonolo go swana le, ala, ela, ila, bj.bj. – thoma ka mantšu a mararo go ya godimo le go feta.

Diriša polelo go godiša dikgopolo:

- Šomiša polelo go godiša dikgopolo ka makaleng ka moka a thuto go swana le bontši, tšhupetšo, nako, tatelano, mmala, bogolo

Diriša polelo go nagana le go fahlela:

- Laetša le go hlaloša ditshwano le diphapano
- Tswalanya dilo tša go nyalelana le go bapetša dilo tša go fapana
- Hlopha dilo go ya le ka mmala, sebopego goba bogolo
- Hlaola dikarolwana go tšwa go karolokgolo. Mohlala, ditho tša mmele go swana le sejabana, manakaila, khuru bj.bj.

Diriša polelo go nyakišiša le go utolla:

- Botšiša dipotšišo go hwetša tlhalošo
- Fa ditlhalošo le go hwetša tlhathollo
- Rarolla le go feleletša mantharane wa diripa tše lesome goba go feta

Tšweletšo ya tshedimošo:

- Hlaola tshedimošo ye e kgethilwego go tšwa tlhalošong

Šomiša ditlhahli tša go bonwa le diswantšho go fa tlhalošo:

- Lebelela diswantšho ka kelotlhoko, ba bolele ka maitemogelo a go swana
- Hwetša dibopego tše itšego ka gare ga seswantšho sa go hlakahlakana goba sa botlalo
- Bapala dipapadi tša go swana le 'E kae?' go humana selo seo se fihlilwego gare ga dilo tše dingwe ka phapošing
- Fapantšha gare ga dibopego tša ditlhaka le mantšu a go fapana. Mohlala, hlopha didirišwa tša go swana, bogela tatelano ya diswantšho tše di nyakilego go swana gomme o ntšha yeo e sa swanego le tše dingwe a hlaloša gore ke ka lebaka la eng di sa swane bj.bj.
- Beakanya tatelano ya diswantšho le go anega kanegelo yeo e hlamilwego

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo

Bomolomo le/goba Go itlwaetša:

***Temogo*:**

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, ba šielana ka go bolela
- Opela dikoša le go reta diretokošana tša morumokwano le go diragatša le sehlopha ka moka ka phapošing
- Reta direto le diretokošana tša morumokwano gomme ba di diragatša sehlopheng
- Anega dikanegelo le go anega gape dikanegelo tša bana ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Šomiša polelo go godiša dikgopolo ka makaleng ka moka a thuto go swana le bontši, taetšo, nako, tatelano, mmala, bogolo
- Tšea karolo dikahlaahlong le go botšiša dipotšišo
- Hwetša dibopego tše itšego ka gare ga seswantšho sa go hlakahlakana goba sa botlalo
- Lemoga le go hlaloša ditshwano le diphapano
- Lebelela diswantšho ka kelotlhoko le go bolela ka maitemogelo a go swana

Šomiša **mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 2

GO BALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Go bala:

Go bala ga mathomo:

- Kgona go sepediša mahlo ka tshwanelo go swana le go latelela tshepedišo ya kgwele yeo e lekeleditšwego ka thapo go tloga go la nngele go ya go la go ja
- Godiša ditaetšo go swana le go šutiša diploko go tšwa go la nngele go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase
- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo, le go phetla matlakala a yona ka nepagalo
- Šomiša diswantšho go naganela pele ka seo kanegelo e bolelago ka sona: 'bala' diswantšho le mantšu a go hlaloša seswantšho, go laetša kwešišo ya gore diswantšho le mantšu di a tswalana fela di a fapana
- Hlatholla kanegelo, go itirela kanegelo ya gagwe: o bala diswantšho
- Go ekišetša go bala ka go šomiša 'lentšu la go bala'
- Kwešiša gore kgatišo e bolela ka tlhalošo. Tseba gore mantšu a ka emela leina la gagwe, a batho ba bangwe, a mafelo le a dilo
- Lemoga leina la gagwe le maina a bana ba bangwe ba bahlano ka phapošing
- Bala dipapetlakgadima tšeo di tswalanago le morero le ditlhalošo tša diswantšho ka sehlopha le morutiši
- Kwešiša gore mantšu a a ngwadilwego a šupetša ao a bolelwago, go swana le ditaba tša letšatši tše di ngwadilwego ke morutiši ge ngwana a bolela
- Bala mantšu ao a šomišwago kudu: maina a bagwera, tšhupamabaka le mantšu a go laetša tša boso
- Šomiša diswantšho go bala dikafoko tše bonolo goba dipuku tše di laetšago diswantšho tša go ba le tlhalošo. Tau-letlakala leo le nago le seswantšho sa tau
- Diragatša dikarolo tša kanegelo, koša goba diretokošana tša morumokwano.
- Theeletša le go hlaloša dikanegelo le ditšweletšwa tše dingwe tše di badilwego goba di begilwego ka lentšu la tlhabošo/kwagatšo. Gopola ka botlalo le go bega kgopolokgolo
- Bolela ka ditšweletšwa go swana le dikanegelo ka go diriša mareo a go swana le 'mathomo', bogare', 'modumo', 'mafelo', 'lentšu', 'tlhaka', 'seretokošana', bj.bj.

Go bala Mmogo:

Mešongwana ya metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša dipukukgolo, diphoustara, bj.bj. Morutiši o diragatša tshepetšo le phapoši ka moka ka nako ya dipoledišano goba sediko sa polelo go dikarolo tša ***bonyane bja gabedi ka go Nako ya Nepišo ya Polelo. O šomiša Dipukukgolo, bonnyane tše hlano ka kotara.***

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, Dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša khomputara (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo)
- Ahlaahla le go hlaloša baanegwa ka kanegelong
- Thala diswantšho tše di tšweletšago kgopolokgolo ya dikanegelo, dikoša, morumokwano, bj.bj.
- Beakanya sehlopha sa diswantšho ka tsela yeo di hlamago kanegelo le go bala kanegelo
- Iphetolela dikanegelo ka mosepelo le mešongwana ya papadi goba didiko
- Gopolela se se latelago se se tlogo direga kanegelong, ka tšhomišo ya ditšweletšwa tše di tlwaelegilego le ditlhahli tša seswantšho
- Iphetolela go dikanegelo ka bokgabo le boitlhamelo: o penta seswantšho sa kanegelo

Go ipalela:

Balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing

Temogo ya foneme

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši ya metsotso ye 15*

Bontši bja mešongwana ya tumatlhaka ye e tšweleditšwego ka fase e ka tsebatšwa nakong ya mešomo ya tlwaelo ya ka mehla goba didiko

- Fapantšha ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya go fapana kudu mathomong a mantšu.
- Theeletša lentšu le le fapogilego mo tatelanong, mo mantšu ka moka a thomago ka modumo wa go swana. Mohlala, lema, leka, lata, rata goba o lemoga ge eba tumatlhaka ye mebedi ye e filwego e a swana goba e a fapana. /k/,/k/ [swana] goba /k/, /s/ [fapana]
- Aroganya mantšu a dinokontši ka dinoko: šomiša go bala dinoko ka mokgwa wa go phaphatha goba go letša moropa go senoko se sengwe le se sengwe sa lentšu 'thi-be-la'
- Lemoga mantšu a go ruma go swana mo diretokošaneng le dikoša.
- Lemoga tumatlhaka ya mathomo ge go bolelwa kudu mo mathomong a leina la gagwe.

Tswalanya tumatlhaka le ditlhaka le mantšu

- Kwešiša gore mantšu a hlamilwe ka tumatlhaka ya go feta o tee. (le-le-me, bj.bj.)
- Lemoga tumatlhaka mathomong a mantšu a mangwe bjalo ka maina a bagwera.

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo:

Bomolomo le/goba Go itlwaetša:

Temogo:

- Kwešiša go re kgatišo e tšweletša tlhalošo: lentšu le ka emela leina la gagwe, maina a batho, a mafelo le a dilo
- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo, le go phetla matlakala a yona ka nepagalo.
- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Ahlaahla le go hlaloša baanegwa kanegelong
- Lemoga phapano gare ga tumatlhaka ya go fapana ye e kwewago kudu mathomong a mantšu

Šomiša **mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 2

GO NGWALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Mešongwana ya letšatši ka letšatši makaleng ka moka a polelo le mananeong a dithuto tše dingwe

Mešongwana ya bokgabo le boitlhamelo le didiko tša mmino ke dibaka tše di loketšego tšwetšopele ya mabokgoni a tshepetšo ya mešifa ye mennyane ya diatla

- Godiša mabokgoni a mešifa ye menyane ya menwana go tiiša mešifa ya diatla, mohlala: go kgokološa letsopa, ba bapala ka go duba tege/hlama, ba raloka prompeta moyeng, go logela dikarata ka thapo, dipheta, bj.bj.
- Godiša taolo ya mešifa ye mennyane ya diatla ka go bapala kudu diretokošana tša menwana ka ditiro tša menwana
- Godiša taolo ya mešifa ye mennyane, ka go šomiša sekero go ripa diswantšho tšeo di nago le mongwalo wo mokoto wa ka ntle, dibopego, bj.bj.
- Godiša nyalantšho ya leihlo le seatla: raloka thaloko ya go kama ka mokotlanawa, dikgwele tše kgolo goba tša thenisi, dikgwele tša pampiri bj.bj. gape le go hlola dithalwa le go dira dipatrone tše di raranego ka dikhrayone
- Godiša taolo ya mešifa ye megolo: go šoma ka bobedi ka bobedi goba ka botee go hlama ditlhaka ka mebele ya bona
- Thoma go bopa ditlhaka ka go penta ka menwana, diporaše tša pente, dihkrayone tša makhura
- Gatiša methaladi ye bonolo ya bokantle bja diswantšho, dipatrone le maina a bona fao ntlha ya mathomo ye e nepagetšego le taetšo ya go ngwala e laeditšwego mo ditlhakeng. Ngwalolla methaladi ya ka ntle ya diswantšho, leina la gagwe le dipatrone
- Ngwalolla dipatrone go dipoto tša go kaletša gomme a ngwalolla dipatrone, mantšu le ditlhaka godimo ga pampiri
- Šomiša mehutahuta ya ditlabakelo tša go ngwala: diporaše tša go penta, dikhrayone tša makhura bj.bj.
- Swara dikhrayone ka mokgwa wa tshwanelo a kakatletše ntlha ya phensele ka maleba
- Ngwala a dutše ka mokgwa wa maleba

Go ngwala ga mathomo:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša bjalo ka, ditaba tša mong
- Kwešiša gore go ngwala le go thala go a fapana gomme a thoma go ngwalolla ditlhaka le dinomoro ka phapošing ka maitekelo a gagwe a go ngwala. O ikgakantšha o ka re o a ngwala a šomiša tlhakantšho ya ditlhaka tše a di ngwalolotšego le mongwalo wa digwagwana. Bala seo ditlhaka le mongwalo wa digwagwana o se hlalošago
- Bapala karolopapadi ya go ngwala go maemo a go bapala: dira dikarata tša madume. Ngwala mangwalo bj.bj.
- Thoma go ngwala ba latela melawana ya tšhupetšo: ba ngwala go tšwa letsogong la nngele, go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase ga letlakala
- Ngwalolla kgatišo ge ba bapala go tšwa tikologong go swana le ditšhupetšo tše di lego go dišomišwa tše di tlwaelegilego tše di lego ka gae

Šoma ka mantšu:

- Hlopha mantšu ao a swanago ka modumo goba tlhaka ya mathomo
- Lemoga tlhaka goba sekgoba gare ga mantšu mo kgatišong: maina a bona goba mantšu a tlwaelo goba a ka gare ga puku
- Neelana ka mafoko go sengwalwa sa ka phapošing: ngwana o dira piletšo gomme morutiši a ngwala

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo:

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

Temogo*:*

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša bjalo ka, ditaba tša mong
- Godiša taolo ya mešifa ye megolo: go šoma ka bobedi ka bobedi goba ka botee go hlama ditlhaka ka mebele ya bona
- Thoma go bopa ditlhaka ka go penta ka menwana, diporaše tša pente, dikhrayone tša makhura.
- Kwešiša gore go ngwala le go thala go a fapana gomme a thome go ngwalolla ditlhaka le dinomoro go tšwa tikologong ya phapoši ka maitekelo a mongwalo wa gagwe. Ikgakantšha o ka re o a ngwala a šomiša tlhakantšho ya ditlhaka tše a di ngwallotšego le mongwalo wa digwagwana
- Bala seo ditlhaka le methalo di se hlalošago
- Ba thoma go ngwala le go hlokomela melawana ya ditšhupetšo: ba ngwala go tšwa letsogong la nngele, go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase ga letlakala.

Šomiša **mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 3

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI:

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a polelo le mananeong a dithuto tše dingwe

Mešongwana ye e latelago e ka tsebatšwa ka nako ya didiko tše dingwe goba ka moka tša Mphato wa R: mmino, mosepelo, saense, polelo, ditaba, go bontšha le go bolela, kanegelo le mešongwana ya boitlhamelo

- Theeletša ka tlhoko dipotšišo le go fa dikarabo
- Theeletša ditsebišo gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša molokoloko wa ditaelo tše di raraganego gomme a dira seo a laelwago
- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go ba bangwe le go šielana ka go bolela
- Anega dikanegelo le go anega gape tša bana ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Opela dikoša le go reta diretokošana tša morumokwano le go dira ditiragatšo tša mong
- Reta direto le diretokošana tša morumokwano le go oketša ditiragatšo go tšona ka boitshepo bjo bogolo
- Theeletša dikanegelo tše telele le go laetša kwešišo ka go araba dipotšišo tše di lebantšwego kanegelo
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo
- Go theeletša le go gopola ka peakanyo, tatelano ya mantšu a bonolo. Mohlala, ala, aga, aba, ama. Thoma ka mantšu a ditlhaka tše nne gomme a oketše
- Bolela ka ga diswantšho tše di lego go diphoustara, ditšhate tša morero, dipuku, bj.bj. tše di amanago le bonyane bja merero ye mehlano ka kotara

Diriša polelo go godi**ša **dikgopolo:

- Šomiša polelo go godiša dikgopolo go dithuto ka moka. Mohlala, Mmetse: bontši, bogolo, nako, sebopego, mengwaga, taetšo le mmala ka nako ya sediko goba ka tsela ya go se be ya semmušo ka nako ya papadi ya tokologo

Diriša polelo go nagana le go fahlela:

- Lemoga le go tlhaloša ditshwani le diphapano
- Nyalantšha dilo tša go tswalana le go bapetša dilo tša go fapana
- Beakanya dilo go ya ka dinyakwa tša tšona
- Lemoga diripa go tšwa go botlalo (mohlala, diripa tše di bopago seswantšho)

Diriša polelo go nyakišiša le go utolla:

- Botšiša dipotšišo le go lebelela dipukung go hwetša tlhalošo
- Fa ditlhalošo le go tšweletša tharollo
- Feleletša mantharane wa gare ga diripa tše lesome go ya go masomepedi

Tšweletšo ya tshedimošo:

- Go ntšha tshedimošo ye e kgethilwego go tšwa go tlhalošo

Šomiša ditlhahli tša go bonwa le tša diswantšho go tšweletša tlhalošo:

- Kwešiša gore diswantšho di fa tlhalošo ka ga ditiragalo, batho, mafelo le dilo mme a bolela ka tšona
- Lebelela ka tlhoko diswantšho le go bolela ka maitemogelo a go swana
- Kgethologanya dibopego go tšwa go bokapele le bokamorago bja diswantšho le meakanyetšo ye bonolo
- Go humana dilo tšeo di utilwego ka phapošing gare ga tše dingwe le go hlahla barutwana ba bangwe ka go šomiša ditšhupetšo tše bonolo
- Fapantšha gare ga dibopego tša ditlhaka le mantšu a go fapana mohlala, ‘s’ le ‘’l’
- Latelantšha diswantšho le go hlaloša kanegelo ye e hlamilwego

KELO

Ditšhišiš**nyo tša kelo:**

Ye e sego ya semmušo:

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

***Temogo*:**

- Theeletša ka tlhoko dipotšišo le go fa dikarabo
- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go ba bangwe le go šielana ka go bolela.
- Opela dikoša le diretokošana tša morumokwano le go dira ditiro tša mong
- Anega dikanegelo le go anega gape tša bana ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Šomiša polelo go godiša dikgopolo go dithuto ka moka (mohlala, Mmetse- bontši, bogolo, nako, sebopego, mengwaga, tšhupetšo le mmala)
- Nyalantšha dilo tša go tswalana, le go bapetša dilo tša go fapana
- Kwešiša gore diswantšho di fa tlhalošo ka ga ditiragalo, batho, mafelo le dilo mme a bolela ka tšona.
- Lebelela ka tlhoko diswantšho le go bolela ka maitemogelo a go swana

Šomiša **mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 3

GO ITHUTA GO BALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Go bala:

Mabokgoni a go bala ga mathomo

- Godiša tshepetšo ya mahlo. Mohlala, lateledišiša phensele ye e šutišitšwego go tšwa go la nngele go ya go la go ja.
- Godiša ditšhupetšo: 'bala' mohlwaela wa diswantšho goba dintlha go tšwa go la nngele go ya go la go ja le go tšwa godimo go ya fase
- Kgona go nyalantšha mantšu le dilo: o nyalanya dišupo go dilo tše di šupeditšwego mo tafoleng ye e kgahlišago.
- Šomiša diswantšho go kwešiša dikafoko le mafoko a bonolo ka pukung. Mohlala, seswantšho sa mpša le lefoko leo le rego 'Bona mpša goba Lebelela mpša.'
- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo, le go phetla matlakala a yona ka nepagalo
- Hlatholla diswantšho go dira kanegelo ya gagwe, ke go re, 'o bala' diswantšho
- Hlaola diswantšho go tšwa kgatišong: o šupa lentšu gore ba le bale
- O Itira o ka re o bala, le go šomiša lentšu la go bala
- Bala mantšu a tlwaelo ao a šomišwago kudu mo motseng: maswao a tsela, maina a mabenkele bj.bj.
- Thoma go lemoga mantšu a tlwaelo ao a šomišwago kudu ka phapošing: mantšu a go laetša maemo a boso, matšatši a beke, maina a dithaka, dikgwedi tša ngwaga
- Bala dipuku tša diswantšho ka mafoko ao ba ka a ukamago a mararo goba a mane. Mohlala: ke mpša. Lebelela mpša. Ke mpša ye kgolo
- Diragatša kanegelo, koša goba diretokošana tša morumokwano
- Gopola dintlha ka botlalo le go anega kgopolokgolo go tšwa kanegelong yeo e badilwego ke morutiši
- Thala diswantšho tša dikanegelo, dikoša le diretokošana tša morumokwano
- Ahlaahla tlhokomelo le tshwaro ya dipuku
- Theeletša le go ahlaahla dikanegelo le ditšweletšwa tše dingwe tšeo di baletšwego godimo
- O šomiša mantšu a go swana le 'modumo' 'lentšu', 'tlhaka', 'morumokwano', 'mathomo', 'bogare' le 'mafelelo' ge a bolela ka setšweletšwa

Go bala Mmogo:

Mešongwana ya metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka Dipukukgolo, diphoustara, bj.bj. Morutiši o diragatša tshepetšo ya lenaneo le barutwana ka moka, mohlala, ka nako ya poledišano goba sediko sa polelo go bonyane bja dikarolo tše pedi ka go Nako ya Polelo ye e Nepišitšwego. Šomiša ***bonyane bja Dipukukgolo tše hlano ka kotara***

- 'Bala' dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego, le phapoši ka moka le morutiši
- 'Bala' ditšweletšwa tše di hlamilwego ke phapoši goba sehlopha. Mohlala, mafoko ao a ngwadilwego ke morutiši ge bana ba bogile, bolela le go biletša
- O dira dikgokagano le maitemogelo a mong ge a bala le morutiši ge a bala le morutiši, a bogetše thelebišene goba diswantšho
- Hlaloša dimelo tša baanegwa ka dikanegelong goba thelebišeneng gomme a neelana ka dikakanyo tša gagwe
- O lemoga tatelano ya ditiragalo dikanegelong tše bonolo
- Šomiša bokantle bja puku le dithalwa go kgabaganya setšweletšwa ka moka go naganela pele mothalonako wa kanegelo
- O tsenelela ditšweletšwa tša go bala mmogo ka koketšego ya boitshepo le ka kgahlego
- Araba mehutahuta ya dipotšišo tše di theilwego godimo ga kanegelo ye e badilwego

Go ipalela:

- Balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing a phetla matlakala ka tshwanelo go laetša tlhompho ya dipuku

Temogo ya foneme

Mešongwana ya tšatši ka tšatši metsotso ye 15

Bontši bja mešongwana ya tumatlhaka ye e tšweleditšwego ka fase e ka tsebatšwa nakong ya mešomo ya ka mehla goba didiko

- Arogantšha mafoko a bomolomo ka mantšu a botee a šomiša mantšu a senoko se tee (mohl. ke a ja).
- Aroganya mantšu a dinokontši ka dinoko: a phaphatha goba a letša moropa go senoko se sengwe le se sengwe sa lentšu (mohl. 'thi-be-la') seo a se balago.
- Lemoga mantšu a merumokwano mo go diretokošana tša morumokwano le dikoša tše di tsebegago (mohlala: telele, felele, helele…)
- Bea mantšu a mangwe mo legatong la morumokwano go dikoša tše di tlwaelegilego le diretokošana. .
- Lemoga le go bolela ditlhaka tša dialfabete tše dingwe, kudu leina la gagwe. Mohlala, Leina la ka Tumelo, le thoma ka **t.**

Nyalantšha medumo le ditlhaka le mantšu

- Lemoga ditumanoši le ditumammogo tša mathomo ka mokgwa wa go di bona le go di kwa, kudu mathomong a mantšu a a tlwaelegilego. Mohlala, go leina la Mpho morutwana o bontšha morutiši modumo wa '**m**'a šupetša tlhaka ya /**m**/ go leina la Mpho
- Kwešiša gore mantšu a hlamilwe ka tumatlhaka ya go feta o tee. Mohlala, nko e na le tumatlhaka ye meraro n-k-o.
- Lemoga tumatlhaka mo mathomong a mantšu a mangwe: maina a bagwera goba a diphoofolo.

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

***Ye e sego ya semmušo*:**

Bomolomo le/goba Go itlwaetša:

Temogo:

- Šomiša diswantšho go kwešiša dikafoko le mafoko a bonolo ka pukung. Mohlala, seswantšho sa mpša le lefoko leo le rego 'Bona mpša goba Lebelela mpša.'
- A ka kgona go nyalantšha mantšu le dilo: nyalantšha sešupo le selo/phahla seo/yeo e šupetšwago. Lentšu lebati le ngwadilwe godimo ga papetla – o nyalantšha lentšu le le lebati leo a le bonago ka phapošing.
- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo, le go phetla matlakala a yona ka nepagalo
- Hlatholla diswantšho go hlama kanegelo ya gagwe, ke go re, o bala diswantšho
- Bala ditšweletšwa tše di hlamilwego ke mphato goba sehlopha. Mohlala, mafoko ao a ngwadilwego ke morutiši ge bana ba bogile, bolela goba ba dira piletšo
- Hlaloša dipharologantšho tša baanegwa dikanegelong le go thelebišene gomme a neelana ka maikutlo a gagwe
- Bala mantšu a tlwaelo ao šomišwago kudu mo motseng: maswao a tsela, maina a mabenkele bj.bj.
- Lemoga ditumanoši le ditumammogo tša mathomo ka mokgwa wa go di bona le go di kwa, kudu mathomong a mantšu a a tlwaelegilego Mohlala, Go leina la Mpho morutwana o bontšha morutiši ka modumo wa '**m**'a šupetša tlhaka ya /**m**/ go leina la Mpho
- Lemoga tumatlhaka le go bolela ka maina ditlhaka tše dingwe tša dialfabete, kudu tša leina la gagwe

Šomiša **mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo**

KOTARA YA 4

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a Polelo le mananeong a dithuto tše dingwe

Mešongwana ye e latelago e ka šomišwa dithutong ka moka tša Mphato wa R: dikoša, mosepelo, saense, dipolelo, ditaba, go bontšha le go bolela, dikanegelo le mešongwana ya boitlhamelo

- Theeletša ka tlhoko dipotšišo gomme a fa dikarabo
- Theeletša ditsebišo gomme a araba ka tshwanelo
- Fetiša melaetša
- Theeletša tatelano ya ditaelo tše di raraganego gomme a di diragatša
- Theeletša ka ntle le go tsena ba bangwe ka ganong ge ba bolela, a laetša tlhompho go mmoledi le go letela sebaka sa gagwe sa go bolela
- Theeletša dikanegelo tše telele, a bontšha kwešišo ka go araba dipotšišo tše di amanago le kanegelo
- Anega dikanegelo gomme a anega gape dikanegelo tša bana ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Opela dikoša le go reta diretokošana tša morumokwano gomme a di diragatša ka boitshepo
- Reta direto le diretokošana tša morumokwano gomme a di diragatša ka boitshepo
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo
- Tšea karolo dikahlaahlong gape a botšiša dipotšišo
- Theeletša le go gopola tatelano ya mantšu a bonolo go swana le lee, bea, aba. Thoma ka mantšu a mararo go ya go a mane goba go feta
- Bolela ka ga diswantšho tša diphoustara, ditšhate tša morero, dipuku tše di tswalanago le bonnyane merero ye mehlano ka kotara

Diriša polelo go godiša dikgopolo:

- Šomiša polelo go godiša dikgopolo go dithuto ka moka bjalo ka bontši, bogolo, sebopego, ditšhupetšo, mmala, lebelo, nako, ngwaga le tatelano

Diriša polelo go nagana le go fahlela:

- Lemoga le go hlaloša ditshwano le diphaphano
- Nyalantšha dilo tša go tswalana, le go bapetša dilo tša go fapana
- Hlopha dilo go ya le ka tsela ya gagwe le tsela ya go raragana go feta go swana le phopholegoya tšona
- Hlaola dikarolo go tšwa go botlalo go tlhamego ya mahlakore a mabedi mme a hlama tlhamego ya mahlakore a mararo. Ngwalolla seswantšho go tšwa go papetla/karata (mahlakore a mabedi) a šomiša diploko goba dibopego tša polastiki (mahlakore a mararo)

Diriša polelo go nyakišiša le go utolla:

- Botšiša dipotšišo gomme a lebelela dipuku, thelebišene, dikhomphuthara go hwetša tlhalošo
- Theeletša mathata le go fa tharollo
- Feleletša diripa tše 20 goba go feta tša mantharane

Tšweletša tshedimošo:

Hlaola tshedimošo ye e kgethilwego go tšwa tlhalošong ya bomolomo. Mohlala, theeletša nako ya go thoma ya tiragatšo go tšwa tsebišong

Šomiša ditlhahli tša go bonwa le diswantšho go fa tlhalošo:

- Kwešiša gore diswantšho di fa tlhalošo ka ga ditiragalo, batho, mafelo le dilo tše dingwe tšeo ba bolelago ka tšona
- Šomiša diswantšho go akanya diteng tša kanegelo
- Lemoga motheo wa bokapele le wa bokamorago wa diswantšho bjalo ka dielemente tše di kgaoganeng
- Bapala dipapadi tša taetšo le morutiši le bagwera. Mohlala: papadi ya poto “dinoga le maleri”
- Hlaola gare ga dibopego tša ditlhaka le mantšu a go fapana: hlopha ditlhaka tšeo di nyalelanago ka dihlopha tša tlhaka ya go swana
- Nyalanya diswantšho le mantšu o šomiša mararane

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

Temogo:

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong ge ba bolela, a laetša tlhompho go mmoledi le go letela sebaka sa gagwe sa go bolela
- Opela dikoša, a reta diretokošana tša morumokwano le go di diragatša ka boyena ka boitshepo
- Anega dikanegelo le go anega dikanegelo tša bana ba bangwe ka mantšu a gagwe
- Lemoga le go hlaloša ditshwano le diphapano
- Nyalantšha dilo tša go tswalana, le go bapetša dilo tša go fapana
- Lebelela diswantšho ka kelotlhoko, le go bolela ka maitemogelo a go swana
- Šomiša polelo go godiša dikgopolo go dithuto ka moka: bontši, bogolo, sebopego, tšhupetšo, mmala, lebelo, nako, ngwaga le tatelano

Šomiša mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo

KOTARA YA 4

GO BALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Go bala:

Mabokgoni go bala ga mathomo:

- Nyalantšha mantšu le diswantšho tša kgatišo go swana le mantharane mantšu wa seswantšho sa lentšu
- Hlatholla diswantšho go bopa dikgopolo. Mohlala, o itlhamela kanegelo, le go bala diswantšho
- Hlaola diswantšho go kgatišo. Mohlala, o šupa lentšu a kgopela gore le balwe
- Bala ditšweletšwa tša mong go swana le mafoko ao a ngwadilwego ke morutiši
- Thoma go bala mantšu ao a šomišwago kudu a bonwago ka phapošing le sekolong: lebating, khapotong, bj.bj.
- Bala dipuku tša diswantšho tša go oketšega ka tharagano
- Diragatša kanegelo, koša goba seretokošana sa morumokwano
- Gopola dintlha ka botlalo le go fa kgopolokgolo
- Thala diswantšho tša dikanegelo, dikoša goba diretokošana tša morumokwano
- Kahlaahlo ya tshwaro ya puku le tlhokomelo

Go bala mmogo:

Mešongwana ya metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša dipuku kgolo, diphoustara, bj.bj. (Šomiša Dipukukgolo, bonnyane tše hlano ka kotara)

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego ka phapoši ka moka le morutiši
- 'Bala' ditšweletšwa tše di hlamilwego ke phapoši go swana le mafoko ao a ngwadilwego ke morutiši, ka sehlopha le morutiši
- Šupa mantšu sebakeng sa diswantšho ge a 'bala'
- O dira dikgokagano le maitemogelo a mong ge a bala le morutiši ge a bala le morutiši, bogela thelebišene goba diswantšho
- Hlaloša dimelo tša baanegwa dikanegelong goba thelebišeneng le go fa ditšhišinyo.
- Lemoga tatelano ya ditiragalo ka dikanegelong tše bonolo
- Šomiša bokantle bja puku le dithalwa go kgabaganya setšweletšwa go naganela pele mothalonako wa kanegelo
- O tsenelela ditšweletšwa tša go bala mmogo ka koketšego ya boitshepo le ka kgahlego
- Araba mehuta ye e fapanago ya dipotšišo tše di theilwego go kanegelo yeo e badilwego

Go ipalela:

- Balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing, a phetla matlakala ka tshwanelo go laetša tlhompho ya dipuku

Temogo ya foneme:

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši metsotso ye 15*

Bontši bja mešongwana ya tumatlhaka ye e tšweleditšwego ka fase e ka tsebatšwa nakong ya mešomo ya ka mehla goba didiko

- Arogantšha mafoko a bomolomo ka mantšu a botee. Mohlala, ba phaphatha diatla go lentšu le lengwe le le lengwe mo lefokong leo le nago le senoko se tee pele- Ke nako ya go ja
- Arogantšha mantšu a nokontši ka dinoko: mohlala: legadima – le-ga-di-ma)
- Lemoga mantšu a morumokwano mo diretwaneng le dikošeng tše di tsebegago gabotse le mo tatelanong ya mantšu a go swana.
- Lemoga ditumanoši le ditumammogo tša mathomo ka mokgwa wa go di bona le go di kwa, kudu mathomong a mantšu a a tlwaelegilego.
- Lemoga le go tseba ditlhaka tša dialfabete, kudu tša maina a bona
- Nyalantšha tumatlhaka le ditlhaka le mantšu le go kwešiša gore mantšu a hlamilwe ka tumatlhaka ya go feta o tee: hl-o-g-o.
- Lemoga tumatlhaka mathomong a mantšu a mangwe
- Lemoga gore mantšu a bopilwe ka tumatlhaka go swana le ditlhaka tša mathomo tša maina a bona

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo:

Bomolomo le/goba Go itlwaetša:

Temogo:

- Hlatholla diswantšho go bopa dikgopolo, mohlala, o itlhamela kanegelo, le go bala diswantšho
- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego ka phapoši ka moka le morutiši.
- Lemoga ditumanoši le ditumammogo tša mathomo ka mokgwa wa go di bona le go di kwa, kudu mathomong a mantšu a a tlwaelegilego
- Lemoga le go tseba ditlhaka tše dingwe tša dialfabete, bjalo ka ditlhaka tša maina a bona

Šomiša mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo

KOTARA YA 4

GO ITHUTA GO BALA GA MATHOMO

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Go bala ga mathomo mongwalo:

Mešongwana ya tšatši ka tšatši makaleng ka moka a Polelo le mananeong a dithuto tše dingwe

Mešongwana ya bokgabo le boitlhamelo le didiko tša mmino ke dibaka tše di loketšego tšwetšopele ya mabokgoni a tshepetšo ya mešifa ye mennyane ya diatla

- Godiša mabokgoni a tšhomišo ya mešifa ye mennyane go tiiša mešifa ya seatla
- Raloka diretokošana tša morumokwano tša menwana ka ditiro tša menwana
- Šomiša sekero go ripa mongwalo wo mokoto wa ka ntle wa diswantšho, dibopego bj.bj.
- Raloka thaloko ya go kama ka mokotlanawa, dikgwele tše kgolo goba tša thenisi, dikgwele tša pampiri bj.bj. gape le go hlola dithalwa le go dira dipatrone tše di raranego ka dikhrayone
- Bopa ditlhaka ka mebele ya bona ba šoma ka bobedi ka bobedi goba ba le noši
- Bopa ditlhaka a šomiša go penta ka menwana, diporaše tša go penta, dikhrayone tša makhura
- Gatiša methaladi ye bonolo ya bokantle bja diswantšho, dipatrone le maina a bona fao ntlha ya go thoma ye e nepagetšego le go ngwala ditšupetšo e laeditšwego mo ditlhakeng
- Ngwalolla dipatrone, mantšu le ditlhaka
- Šomiša mehuta ya go fapana ya ditlabakelo tša go ngwala go swana le diporaše tša go penta, dikhrayone tša makhura
- Bopa ditlhaka ka mehutahuta ya didirišwa tša go ngwala go swana le dikhrayone, diphensele, tšhoko
- Swara dikhrayone ka mokgwa wa tshwanelo a laetša kgetho ya seatla seo a ratago go se šomiša: la nngele/la go ja
- Bopa ditlhaka **tše dingwe** tše nnyane gabotse, ke go re, o thoma le go fetša mo lefelong leo le swanetšego

Go bala ga mathomo:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga boitemogelo bja mong a šomiša se, bjalo ka ntlha ya go thoma go ngwala: ka thušo o oketša mantšu, sekafoko goba lefoko
- Ngwalolla ditlhaka le nomoro go tšwa tikologong ya phaphoši ge a ngwala
- Bala mongwalo wa gagwe le wa bana ba bangwe
- Ngwala le go kgopela barutwana ba bangwe, gore ba fane ka tlhalošo ya seo se ngwadilwego.
- O bapala karolopapadi ya go ngwala go maemo a papadi. Mohlala, o ngwala mananeo.
- Ngwala ba latela melawana ya ditšhupetšo: ba ngwala go tšwa letsogong la nngele, go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase ga letlakala.
- Ngwalolla mogatišo go tšwa tikologong ge ba bapala bjalo ka dišupo tša dipapatšo.
- Leka go ngwala mehuta yeo e tlwaelegilego ya go ngwala, ba šomiša ditlhaka tše di tsebegago. (mohlala, go ngwala lengwalo ba ngwalela gae)
- Neelana ka dikgopolo go puku ya ditaba ya phaposhi
- Šomiša ditlabakelo tša go ngwala gabonolo le ka boitshepo

Šoma ka mantšu:

- Hlopha diswantšho tša mantšu a go duma/ruma ka go swana bjalo ka lesa, leba, lefa
- Ngwalolla mafoko le mantšu a makopana ao a ngwadilwego ke morutiši.
- Lemoga tlhaka goba sekgoba gare ga mantšu kgatišong go swana le maina a bona goba mantšu a tlwaelo goba a ka pukung.
- Neelana ka mafoko go seripa sa sengwalwa sa ka phapošing: ngwana o bitša mantšu mola morutiši a ngwala
- Šomiša mareo a go swana le ‘mathomo’, ‘bogare’, ‘mafelelo’,‘modumo’,’lentšu’, ‘tlhaka’, ‘morumokwano’

KELO

Ditšhišinyo tša kelo:

Ye e sego ya semmušo:

Bomolomo le/goba Go itlwaetša

Temogo

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga boitemogelo bja mong a šomiša se, bjalo ka ntlha ya go thoma go ngwala: ka thušo o oketša mantšu, sekafoko goba lefoko
- Ngwala le go botšiša bana ba bangwe gore ba fane ka tlhalošo ya seo se ngwadilwego
- Bala mongwalo wa gagwe le ya ba bangwe
- Ngwalolla ditlhaka le dinomoro go tšwa tikologong ya phapoši ge a ngwala
- Leka go šomiša ditlhaka go mehuta ye mengwe ye e tlwaelegilego ya mongwalo. Mohlala, go ngwalela lengwalo gae

Šomiša mananeotshwaiwa le rubriki ya botlalo go Kelo ya Polelo

DITŠWELETŠWA/METHOPO YE E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Diswantšho le diphoustara
- Ditšhate tša mebala
- Ditšhate tša dinomoro
- Dipapadi
- Didirišwa tše di tswalanago le merero le direrwa.
- Diripana tša diporoto tša dikanegelo
- Diswantšho tša go latelantšha
- Mantharane – (bonyane diripana tše masomepedi)
- Dibapadišwa/dithoye tša go swana le diploko, tša go aga, mebotoro, mepopi, diphaphete, digakantšhi tša sefahlego bj.bj.
- Sebjana sa mohlaba le dilo tša go ralokišwa ka meetse
- Mabotlelo a dipolastiki, moruswi, mapokisi, bj.bj.
- CD goba ditheipi tša dikanegelo (tše di badilwego goba di boditšwego), direto, diretokošana tša morumokwano, dikoša, sebapala di CD goba ditheipi tša go rekhota,, thelebišene le sebapala di-Video/DVD
- Diletšwa tša mmino bjalo ka, nakana, meropa, lekope, dikotana, bj.bj.

GO BALA LE TUMATLHAKA

- Diswantšho le diphoustara
- Ditšhate tša ditlhaka
- Dipukukgolo -tšeo di tšweleditšwego nakong ya ge go balwa mmogo.
- Ditemana tše di godišitšwego go swana le direto, dikoša, diretokošana tša morumokwano, bj.bj.
- Dipuku tša dikanegelo le tša diswantšho.
- Maswaoina le mehlala ya maleba ya dikgatišo tša tikologo.
- Dikuranta le dikgatišobaka.
- Dipapetlakgadima tša maina a dilo tša ka phapošing le tša dipontšho.
- Dipapetla/dikarata tša maina tša bana.
- Dišupetši tša go šomišwa ke bana ge ba bala ditšweletšwa tše di godišitšwego, dianegelo tša mabota, dipontšho bobedi tša morutiši le dihlopha tša bana
- Sekhutlo sa boikgopolelo.
- Nkatlapana/Tafola ya morero.
- Tšhate ya thušo ya tšatši ka tšatši
- Ditšhate tša matswalo le tša maemo a boso

GO NGWALA LE MONGWALO

- Diaparata tša go swana le dikgwele tša bogolo bja go fapana, dihupu, mekotlanawa, diboto tša diphekese le diphekese, dipheta le dileisi, dikarata/dipapetla tša dileisi, dipoutu le dikurufu, diphekese tša diaparo.
- Didirišwa tša go swana le dikero, letsopa goba tege ya go bapala, pente, diporaše tša go penta, dikhrayone tša makhura, tšhoko le seleiti goba diporoto tše tšhweu tša go ngwala le dikhoki tša go swaya
- Kgatišoditaba
- Mesetwana ya go ngwala goba ditšhate mo go ngwadilwego ditlhaka tša dialfabete ka mogatišo ka ntlha ya go thoma ye e nepagetšego le taetšo ya go ngwala e laeditšwe
- Dipampiri tše di sa ngwalelwago selo tša bogolo bja go fapana (A3, A4, A5)
- Thereyi ya mohlaba

MPHATO WA 1 SEPEDI LELEME LA GAE

DINYAKWA KA KOTARA

KOTARA YA 1

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠIN**TŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši / beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe: mohlala, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tša boso, le ka ditiragalo tša nako yeo, bj.bj.
- Opela dikoša gomme a di diragatša

Mešongwana ye e nepišitšwego ya go theeletša le go bolela gabedi ka beke

Dibeke 1 – 5

- Theeletša ditaelo tše bonolo (mešomo ya ka mehla ya ka phapošing) gomme a araba ka tshwanelo.
- Theeletša dikanegelo, merumokwano, direto le dikoša ka kgahlego gomme a diragatša/bapala karolo ya kanegelo, koša goba seretokošana.
- Araba dipotšišo bjalo ka dipotšišo tše di tswalanago le ditaba ka botlalo tša mong bj.bj.

Dibeke 6 - 10

- Latelantšha diswantšho tša kanegelo, a bega ka go boeletša tatelano ya dikgopolo.
- Bolela ka ga diswantšho tše di lego diphoustareng, ditšhate tša morero le dipukung, bj.bj.
- Tšea karolo go dikahlaahlo, ba šielana ka go bolela, le go hlompha ba bangwe mo sehlopheng.
- Hlaloša dilo go ya ka mebala, bogolo, sebopego, bontši, a šomiša tlotlontšu ya maleba.

KELO

Ditšhišin**yo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:**

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba Go itlwaetša)

- Araba dipotšišo bjalo ka dipotšišo tše di tswalanago le ditaba ka botlalo tša mong bj.bj.
- Opela dikoša gomme a di diragatša.
- Tšea karolo mo dikahlaahlong, ba šielana ka go bolela, le go hlompha ba bangwe mo sehlopheng.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le /goba Go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe: mohlala, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tša boso, le ditiragalo tša nako yeo, bj.bj.
- Theeletša dikanegelo, merumokwano, direto le dikoša ka kgahlego gomme a diragatša/bapala karolo ya kanegelo, koša goba seretokošana
- O Latelantšha diswantšho tša kanegelo, ka go kgokagano ka go bolela gape tatelano ya dikgopolo.
- Hlaloša didirišwa go ya ka mebala, bogolo, sebopego, bontši, a šomiša tlotlontšu ya maleba.

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠI**NTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo ya foneme ya tšatši ka tšatši/Mešongwana ya tumatlhaka ya metsotso ye 15 letšatši ka letšatši

Thoma mešongwana ya temogo ya foneme, ruta ditlhaka tše diswa tše 1-2 beke ka beke gomme o tsebatša kago ya mantšu o šomiša tumatlhaka ye ba ithutilego.

- Hlaola ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya mathomo ya mantšu a go fapana.
- Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: Go tswakantša tumatlhaka [*b-a-l-a > bala*] ; arogantša mantšu [bala> b-a-l-a]; thaloko ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [*ba ngwala **n** mo sebakeng sa **l** go humana bana]*
- Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana tše di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko. (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj).
- **Šomiša ditumammogotswakwa tše di tšwelelago mathomong a lefoko go bopa le go aroganya mantšu. (mohl: hlahla=hla+hla, monyadi=mo+nya+di).hl-a-ka phaka**
- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhaka tše dingwe tša ditlhaka tša botee. Mohlala, a, b, k, l, e, r, n, p. Go swanetše go be le ditumanoši tše 2 le bonyane ditumamogo tše 6.
- Lemoga le go bitša ka maina ditlhaka tše dingwe tša dialfabete: ditumanoši tše 2 le bonyane ditumammogo tše 6.
- Thoma go bopa mantšu a makopana a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego, mohlala, a-l-a: ala, t-a-u: tau
- Thoma go šomiša modumo wa tlhakapedi go hlama mantšu, mohlala:[ts, hl, th, ng, ny, *kg,] [**ts**ebe, **hl**ogo, **th**aka, **ng**ala, **ng**apa, **ng**aka, **ny**ala*, **ny**aka, **kg**ogo, **kg**omo,**kg**ama, **kg**ala,]

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši ya go bala:*

Go bala ka sehlopha sa go hlalwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le **dikarolo** tša go bala mmogo gabedi goba gararo ka beke.

Mabokgoni a Go ithuta go bala ga mathomo:(ao a rutwago ka go dithutišo tša Go bala mmogo le ka go Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa)

- Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo le go phetla matlakala ka nepagalo
- Šomiša diswantšho go naganela pele ka seo kanegelo e bolelago ka sona, mohlala, o bala dipuku tša diswantšho.
- Hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo, k.g.r. o 'bala' diswantšho.
- Kgoboketša le go bala maswaoina le mantšu a mangwe go tšwa kgatišong ya tikologo
- Lemoga leina la gagwe le maina a dithaka a a ka bago a palo ya bonnyane 10
- Bala dišupo le ditlhalošo tša diswantšho tša ka phapošing
- Ahlaahla tshwaro le tlhokomelo ya puku
- Theeletša le go hlaloša dikanegelo le ditšweletšwa tšeo di baletšwego godimo
- Godiša dikgopolo tša motheo tša dikgatišo, go akaretša:
  - Kgopolo ya puku: bokantle, mathomo, mafelelo le leina
  - Kgopolo ya setšweletšwa – lentšu, mantšu a go swana, ditlhaka, maina a ditlhaka, tswalano ya tee go tee ya ditlhaka le tumatlhaka
  - Ditšhupetšo: o thoma go bala ka mo pele, a feleletša mafelelong; bala go tloga letsogong la nngele go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase ga letlakala, mantšu goba ditlhaka tša mathomo, mo gare, mafelelong goba maemo mo letlakaleng.
  - Maswaodikga: Ditlhaka tše kgolo, ditlhaka tše nnyane, khutlo, fegelwana, dipotšišo

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke, tshepetšo-tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka.

Karolo ye nngwe le ye nngwe e tla ba le thuto ye e nepišago go tše di latelago: kgopolo ya kgatišo, diponagalo tša ditsweletšwa, ditumatlhaka, dipatrone tša polelo, mekgwanakgwana ya temogo ya mantšu le kwešišo mo go mehuta ya maemo a kwešišo (khoknithifi) ka go šomiša dipotšišothwii, tša peakanyoleswa, tša go ***kwešiša tlhalošo ya lentšu go ya le ka tšhomišo, tša tekolo le tša kgahlego.***

- Phapoši ka moka e bala le morutiši ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphoustara, dipukukgolo le dikanegelo tša phapošing tšeo di tšweleditšwego dikarolong tša go bala mmogo.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantšha bana le setšweletšwa mo maemong a taelo (temogo ya mantšu 90% - 95% ka nepagalo). Leano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu.

- Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Thoma go aga mantšu a tlwaelo mo go lenaneo la go bala la koketšo, hlatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba Go itlwaetša)

- Hlopha ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya mathomo ya go fapana ya mantšu
- Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: go tswakantšha tumatlhaka [b-a-l-a, b-a-n-a, g-a-n-a, g-a-t-a*; tse-be, tse-ba*]; thaloko ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [*mo go lentšu le bala ba ngwala **n** mo sebakeng sa **l** go hwetša bana;go lentšu le gana ba ngwala **t** mo sebakeng sa **n** go hwetša* gata*]*
- Lemoga le go bitša ka maina ditlhaka tše dingwe tša dialfabete (ditumanoši tše 2 le bonyane ditumammogo tše 6).
- Thoma go bopa mantšu a makopana a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego, mohlala, *b-a-n-a: bana*
- Ba thoma go šomiša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa mantšu a go swana le –ts mo go ts-ena, ts—ela, ba šupetša morumokwano

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba Go itlwaetša le/goba ngwalwa)

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo ya tše dingwe tša ditlhaka tša botee, mohlala,: go be le ditumanoši tše pedi le bonyane ditumammogo tše 6
- Thoma go bopa mantšu a makopana a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego, mohlala, *b-a-n-a: bana*

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Go bala (bomolomo le/goba Go itlwaetša)

Mabokgoni a *Go ithuta go bala ga mathomo* ao a swanetšego go rutwa ka go dithutišo tša go bala mmogo le go bala ka tlhahlo

- Swara puku ka tshwanelo le go phetla matlakala a yona ka nepagalo.
- Hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo, k.g.r. o 'bala' diswantšho.
- Kgoboketša le go bala maswaoina le mantšu a mangwe go tšwa kgatišong ya tikologo
- Lemoga leina la gagwe le maina a mangwe a dithaka
- Bala dihupo le ditlhalošo tša diswantšho ka phapošing
- Ahlaahla tshwaro le tlhokomelo ya puku

- Tšweletšo ya dikgopolo tša motheo tša dikgatišo, go akaretša:
  - Kgopolo ya puku: bokantle, mathomo, mafelelo le leina
  - Kgopolo ya setšweletšwa – lentšu, mantšu a mangwe, tlhaka, maina a ditlhaka, nyalelano gare ga modumo le tlhaka, bj.bj.
  - Ditšhupetšo: thoma go bala ka pele, feleletša, bala go tloga letsogong la nngele go ya go la go ja, go tloga godimo go ya fase ga letlakala, mathomo, mafelelo, mantšu a gare goba ditlhaka goba maemo mo letlakaleng.
  - Maswaodikga: Ditlhaka tše kgolo, ditlhaka tše nnyane, khutlo, fegelwana, leswaopotšišo

Go bala mmogo

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Balela godimo le ka setu go tšwa pukung ya gagwe mo go sehlopha sa go bala ka tlhahlo gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go bala (bomolomo le/ goba Go itlwaetša)

Mabokgoni a Go ithuta go bala ga mathomo

- Diriša diswantšho go naganela pele seo kanegelo e bolelago ka sona, mohlala, o bala dipuku tša diswantšho
- Theeletša le go ahlaahla dikanegelo le ditšweletšwa tše dingwe tšeo di baletšwego godimo

Go bala mmogo

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto, diphoustara dipukukgolo, le dikanegelo tša phapoši tše di tšweleditšwego karolong ya go ngwala mmogo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe mo go sehlopha sa go bala ka tlhahlo gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana

KOTARA YA 1	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠISINTŠWEGO** **Bonyane bja Nako**: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke **Bontši bja Nako:** Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke

Mešongwana ya go tiišetša mešifa ye mennyane le go tšwetš**apele mabokgoni** a mešifa ye mennyane

le ye megolo le kopanyo ya leihlo le seatla.

- Thala ka dikhrayone tša makhura
- Itlwaetša go swara le go šomiša khrayone le phensele.
- Godiša tšhupetšo: la nngele go ya go la go ja, godimo go ya fase, thala methaladithwii, kopanya dikhutlo, dipopego tša go ya go la go ja le tša go ya go la nngele
- Dira dibopego tša letsopa goba tša tege ya go bapala tša mantšu le didirišwa
- Tšwetšapele kopanyo ya seatla-leihlo ka go penta, go kgeila dimpampiri, go sega le go gatiša mešongwana
- Thala dipatrone: ditshepetšo tša go ya godimo le fase (manyokenyoke) dipatrone tša sediko, dipatrone tše di tsepamego le tše di rapamego
- Gatiša godimo ga, ngwalolla le go ngwala leina la gagwe go tšwa go sekao se se laetšago fao ntlha ye e nepagetšego ya go thoma le tšhupetšo ya go ngwala e laeditšwego.

Tšwetšopele ya popego ya ditlhaka go dithutišo tša mongwalo tša semmušo

- ***Tsepanya hlatlamano ya go ruta ditlhaka tše nnyane go lenaneo la tumatlhaka*****. Šupetša popego ya ditlhaka le tšhupetšo ye e nepagetšego.** ***Bana ba itlwaetša ditlhaka tše pedi ka beke, ba ngwalolla go tšwa go meseto ya go ngwala. Hlokomela go re bana ba šomiša le go swara phensele ka tshwanelo.*** Šomiša pampiri ye e sego ***ya ngwalelwa goba puku ye nnyane ya dinoutse ya A4 ye e sego ya thalwa ya dipego tše di ngwadilwego. Tsepanya hlatlamano ya go ruta ditlhaka tše nnyane go lenaneo la tumatlhaka. Mo go kgonegago, tsebatša go gatiša le go ngwallola dialfabete ka moka go tloga mathomong a ngwaga, o šomiša meseto ya alfabete*** **fao ntlha ye e nepagetšego ya go thoma le tšhupetšo ya go ngwala di laeditšwego**.
- Hlama ditlhaka tše nnyane ka nepagalo (ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6, mohlala, a, e, b, d, f, g, h, j)
- Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu le mafoko a makopana go tšwa go dišupo, diphoustareng, letlapeng, bj.bj.
- Thoma go hlagiša dipego tše di rekhotilwego ka dithalwa, ditlhaka, dinomoro, mantšu le mafoko a bonolo.

Go ngwala Mmogo, Sehlopha, le go Ingwalela

Dikarolo tša go ngwala tša Mphato ka moka /sehlophana ***/motho ka noši gararo ka beke metsotso ye 15 go agwa godimo ga le go tswalanywa le Go bala Mmogo, dipoledišano le maitemogelo a mong***

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša. Mohlala, ka ga boitemogelo bja mong
- Ngwala mantšu a go hlaloša sethalwa goba a seswantšho
- Ngwala mantšu a šomiša tumatlhaka ya ditlhaka tšeo a ithutilego
- Ngwalolla lefoko le tee la ditaba go tšwa letlapeng/tšhateng ka mokgwa wa maleba
- Neelana ka dikgopolo go Go ngwala Mmogo mo go kanegelo ya phapoši- yeo e rekhotilwego ke morutiši mo ditšhateng go hlagiša ditšweletšwa tše diswa tša go bala, gomme tša bontšhwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Thala ka dikhrayone tša makhura.
- Godiša tšhupetšo: la nngele go ya go la go ja, godimo go ya fase, thala methaladithwii, kopanya dikhutlo, dipopego tša go ya go la ja le tša go ya go la nngele
- Gatiša godimo ga, ngwalolla le go ngwala leina la gagwe go tšwa go sekao seo se laetšago fao ntlha ye e nepagetšego ya go thoma le tšhupetšo ya go ngwala e laeditšwego.
- Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu le mafoko a makopana go tšwa go ditšhupetšo, diphoustara, letlapa, bj.bj.
- Thoma go hlagiša dipego tše di ngwadilwego ka dithalwa, ditlhaka, dinomoro, mantšu le mafoko a bonolo.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

- Itlwaetša go swara le go šomiša khrayone le phensele.
- Thala dipatrone: ditshepetšo tša go ya godimo le fase (manyokenyoke), dipatrone tša sediko le dipatrone tše di tsepamego le tše di rapamego
- Hlama ditlhaka tše nnyane ka nepagalo (ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6, mohlala, a, e, b, d, f, g, h, j)
- Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu le mafoko a makopana go tšwa ditšhupetšong, diphoustareng, letlapeng, bj.bj.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša, mohlala, ka ga maitemogelo a mong
- Ngwala mantšu a go hlaloša sethalwa goba seswantšho
- Ngwala mantšu a šomiša tumatlhaka ya ditlhaka yeo a ithutilego
- Ngwalolla lefoko le tee la ditaba ka mokgwa wa maleba go tšwa letlapeng/tšhateng
- Neelana ka dikgopolo go Go ngwala Mmogo ka go kanegelo ya mphato- yeo e rekhotilwego ke morutiši mo ditšhateng go hlama ditšweletšwa tše diswa tša go bala gomme tša bontšhwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša, mohlala, ka ga maitemogelo a mong
- Ngwala mantšu a go hlaloša ya sethalwa goba seswantšho
- Ngwalolla lefoko le tee la ditaba ka mokgwa wa maleba go tšwa letlapeng/tšhateng

KOTARA YA 2	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le go dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, ka go šielana ge ba bolela ka mphatong ka moka le go dikarolo tša sehlopha
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o anega ditaba, a šomiša tatelano ya maleba
- Tsenelela dikhoraseng tša dikoša, go dikanegelo le diretokošana tša merumokwano
- Reta direto le merumokwano le go di diragatša
- Lemoga seripa go tšwa go botlalo bjalo ka dikarolo tša paesekela, semela

Mešongwana ye e nepišitšwego g***o theelet***ša le go bolela, gabedi ka beke

Dibeke 1 - 5

- Theeletša ditaelo (mešomo ya sehlopha le ya ka mehla) gomme a araba ka tshwanelo
- Fetiša melaetša
- Theeletša dikanegelo ka kgahlego, a thala seswantšho go laetša kwešišo
- Araba dipotšišo tša karabothwii le dipotšišo tša go nyaka tlhalošo

Dibeke 6 - 10

- Hlaloša dilo go ya le ka ngwaga, taetšo, tatelano, a šomiša tlotlontšu ye e nepagetšego
- Theeletša dikanegelo le go laetša kgopolokgolo
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo
- Tšea karolo dikahlaahlong tša ka phapošing
- Botšiša dipotšišo tše di tswalanago le dikanegelo tše a di anegetšwego le tše a di badilego
- Kwešiša le go šomiša polelo ye e nepagetšego ya dithuto tša go fapana

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go Bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, go šielana ge ba bolela ka mphatong ka moka le go dikarolo tša sehlopha
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o anega ditaba, a šomiša tatelano ya maleba
- Tsenelela dikhoraseng tša dikoša, go dikanegelo le diretokošana tša merumokwano
- Theeletša ditaelo (mešomo ya sehlopha le ya ka mehla) gomme a araba ka tshwanelo
- Tšea karolo dikahlaahlong tša ka phapošing
- Botšiša dipotšišo tše di tswalanago le dikanegelo tše a di anegetšwego le tše a di badilego
- Kwešiša le go šomiša polelo ya maleba ya dithuto tša go fapana

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o anega ditaba, a šomiša tatelano ya maleba
- Theeletša dikanegelo ka kgahlego, a thala seswantšho go laetša kwešišo
- Araba dipotšišo tša karabothwii le dipotšišo tša go nyaka tlhalošo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Hlaloša dilo go ya le ka ngwaga, taetšo, tatelano, a šomiša tlotlontšu ye e nepagetšego
- Theeletša dikanegelo le go laetša kgopolokgolo
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo ya foneme/Mešongwana ya tumatlhaka ya metsotso ye 15 tšatši ka tšatši

Ruta ditlhakatee tše di šetšego (ditumanoši tše tharo le ditumammogo tše 13) mo mafelelong a kotara, tšwelapele le temogo ya foneme le mešongwana ya go bopa mantšu

- Lemoga phapano ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya go thoma le ya go feleletša mantšu a go fapana [**b**an**a, p**en**e, m**orir**i, k**ob**o**, **k**ub**u]**
- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee tše ntši [bolela, bona, apea, sepela, kitima, loma, robala]
- Tšea karolo go mešongwana ya temogo ya tumatlhaka ya phapoši ka moka: go tswakantša tumatlhaka [bina=b-i-n-a]; thalokwana ya mantšu ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [*bipa ngwala **n** mo sebakeng sa **p** go hlama bina]*
- Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana tše di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko. (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj).Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego yona, (mohlala, ts-> tsena, hl->hlapa,th->thaba, ngw->ngwana, bj.bj.)
- Bopa le go arogantša mantšu a bonolo ao a thomago ka tumammogo le tumanoši a ba a felela ka tumammogo le tumanoši, gomme ba lemoga merumokwano, mohlala, ke-fa,be-fa,se-fa; bo-ga, be-ga, fe-ga, lo-ga
- Hlopha mantšu ao a tlwaelegilego ka tumatlhaka ya legoro le tee, mohl. bopa, bona, boga
- Bala tumatlhaka ya mantšu mafokong le ka go ditšweletšwa tše dingwe

Mešongwana *ya go bala ya tšatši ka tšatši:*

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le **dikarolo** tša go bala mmogo gabedi goba gararo **ka beke.**

Go bala mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke; tshepetšo-tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka.

Ge go balwa, šupetša tšhomišo ya mabokgoni a go kwešisa tumatlhaka yeo ba sa e tsebego le mekgwanakgwana ye mengwe yeo e akaretšago ditlhahli tša kamano le tshekatsheko ya sebopego. Šupetša go Mokgwanakgwana wa Menwana ye Mehlano. Thoma go ruta bana tshepetšo ye ge ba kopana le mantšu ao ba sa a tsebego.

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego phapoši ka moka le morutiši
- Šomiša diswantšho go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng
- Hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo ya mong, k.g.r. o 'bala' diswantšho
- Šomiša ditlhahli le diswantšho mo go setšweletšwa gore a kwešiše
- Ahlaahla kanegelo, a laetša kgopolokgolo mo setšweletšweng, moanegwathwadi bj.bj.
- Araba dipotšišo tša mehuta ye mentši tše di theilwego mo ditšweletšweng tše di badilwego go akaretša mohuta wa dipotšišo tša maemo a godimo
- Ahlaahla tšhomišo ya ditlhaka tše kgolo le dikhutlo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši ka letšatši a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantša bokgoni bja bana le ditšweletšwa go maemo a tshepetšo ya thutoLeano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu.

Ruta bana go itekola ge ba bala, bobedi mo lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo. (bana ba rutwa go botšiša go re ""E kwala gabotse?""E lebelelega gabotse?" le "E fa tlhaologanyo?") Šupetša tshepetšo ka go Go bala Mmogo gomme o e šomiše ka go Go bala ka Tlhahlo ka thekgo.

- Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Thoma go šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano le mantšu a tlwaelo ge a bala
- Thoma go itekola ge a bala, bobedi mo lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Tšwelapele le go aga tlotlontšu ya tlwaelo go tšwa go lenaneo la go bala la koketšo, hlatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela (gabedi ka beke ka go nako ye e nepišago polelo)

Tsebatša go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela. Kgetha ditšweletšwa tšeo di lego mo maemong ao bana ba ka kgonago go ipalela tšona (tše bonolo go feta tšeo di šomišwago go Go bala Mmogo ka go lemoga mantšu ka nepagalo ya go feta 95% ge ba bala setšweletšwa

Balela mogwera go tšwa go setšweletšwa se se rulagantšwego goba se se tsebjago go godiša thelelo

- Bala gape ditšweletšwa tše di tlwaelegilego bjalo ka tšeo di badilwego ka go dikarolo tša Go bala Mmogo

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee tše ntši [bolela, bona, apea, sepela, kitima, loma, robala]
- Tšea karolo go mešongwana ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: go tswakanya tumatlhaka [bina=b-i-n-a]; thaloko ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [*bipa ngwala **n** mo sebakeng sa **p** go humana bina]*
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego, mohlala, bela, buna, roka, molomo, pokolo, leleme, meno, loma, lefela]
- Bopa le go arogantšha mantšu a bonolo ao a thomago ka tumammogo le tumanoši a ba a felela ka tumammogo le tumanoši gomme ba lemoga merumokwano, mohlala, ke-fa,be-fa,se-fa;bo-ga, be-ga, fe-ga, lo-ga
- Hlopha mantšu ao a tlwaelegilego ka tumatlhaka ya legoro le tee, mohlala, bopa, bona, boga
- Bala tumatlhaka ya mantšu mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetšago /ngwalwa)

- Hlaola ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya mantšu a go thoma le a go feleletša ya go fapana
- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee tše ntši
- Bopa mantšu a šomiša medumo ye a ithutilego yona, (mohlala, bela, buna, roka, molomo, pokolo, leleme, meno, loma, lefela)

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša/go ngwalwa)

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee tše ntši
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego yona, (mohlala, bela, buna, roka, molomo, pokolo, leleme, meno, loma, lefela)
- Hlopha mantšu a a tlwaelegilego ka tumatlhaka ya legoro le tee, mohlala, bopa, bona, boga

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala le phapoši ka moka dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego
- Šomiša ditlhahli le diswantšho go tšweletša kwešišo
- Ahlaahla kanegelo, laetša kgopolokgolo mo go setšweletšwa, baanegwathwadi bj.bj.
- Araba dipotšišo tša mehuta ye mentši tše di theilwego go ditšweletšwa tše di badilwego go akaretša mohuta wa dipotšišo tša maemo a godimo
- Ahlaahla tšhomišo ya ditlhaka tše kgolo le dikhutlo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Thoma go itekola ge a bala, bobedi mo lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela

- Balela mogwera go tšwa go ditšweletšwa tše di rulagantšwego goba tše di tsebjago go tšwetšapele thelelo
- Bala gape ditšweletšwa tše di tlwaelegilego go swana le tšeo di badilwego ka go dikarolo tša Go bala Mmogo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala le phapoši ka moka dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego
- Šomiša diswantšho go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng
- Šomiša ditlhahli le diswantšho mo go setšweletšwa gore ba kwešiše
- Ahlaahla kanegelo, a laetša kgopolokgolo mo setšweletšweng, baanegwathwadi bj.bj.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Šomiša ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano le mantšu a tlwaelo ge a bala

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go bala: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala le phapoši ka moka dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego
- Hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo ya mong, k.g.r. o 'bala' diswantšho
- Šomiša ditlhahli le diswantšho mo go setšweletšwa go kwešiša
- Araba dipotšišo tša mehuta ye mentši tše di theilwego mo ditšweletšweng tše di badilwego go akaretša mohuta wa dipotšišo tša maemo a godimo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa pukung ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Šomiša ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano le mantšu a tlwaelo ge a bala

KOTARA YA 2	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** **Bonyane bja Nako**: Iri le metsotso ye 45 ka beke **Bontši bja Nako**: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke

Tšwetšopele ya tlhamego ya tlhaka mo go dithutišo tša mongwalo tša semmušo

*Tsepanya hlatlamano ya go ruta ditlhaka tše nnyane go lenaneo la tumatlhaka. Šupetša mokgwa wo o nepagetšego wa tlhamego ya ditlhaka le t*šhupetšo. *Ngwana o itlwaetša ditlhaka tše pedi ka beke, a ngwalolla go tšwa go meseto ya go ngwala gore mafelelong a kotara go be go rutilwe bonnyane, ditlhaka tše 20 tša mongwalo wo monyane. Laetša kgaogano ya maleba ya ditlhaka mo lentšung le go mantšu ao a lego lefokong. Go ya mafelelong a kotara tsebiša tlhamego ya ditlhaka tše kgolo tše di šomišwago kudu, mohlala,A,H,I,T,W. Šomiša pampiri ye e sego ya ngwalelwa goba A4 ye e sego ya thalwa/ puku ya dimilimetara tše 17 go dipego tša go ngwalwa.*

- Swara phensele le khrayone ka nepagalo
- Hlama bonnyane ditlhaka tše 20 tša mongwalo wa ditlhaka tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le maemo, k.g.r. o thoma le go feleletša lefelong la maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo tšeo di šomišwago kudu ka mokgwa wa maleba, mohlala, *A,H,I,T,W*
- Ngwala mantšu ka katologano ya maleba
- Ngwala le go ngwalolla mafokonolo a makopana go tšwa go meseto ya go ngwala, letlapeng

Go tlaleletša, tšwelapele le mešongwana ye e tiišago mešifa ye mennyane le go godiša mabokgoni a tshepetšo ya mešifa ye menyane le ye megolo le kopanyo ya leihlo le seatla. Netefatša go re bana ba dula ka tsela ye e nepagetšego ge ba ngwala.

Go ngwala Mmogo, ka Sehlopha le Go Ingwalela*:*

Dikarolo tša go ngwala tša phapoši ka moka /sehlophana ***/motho ka noši gararo ka beke metsotso ye 15 e agwa godimo ga le go tswalanywa le Go bala Mmogo, dikahlaahlo le maitemogelo a mong . Tšweletša dithomi tša mafoko le dithekgo tše dingwe gore bana ba tle ba thome go ngwala ditaba tša bona, bj.bj. Tsebatša tšhomišo ya pukuntšu ya mong.***

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša, a tlaleletša ka dišupo goba mantšu a go hlaloša seswantšho. Mohlala, ka ga maitemogelo a gagwe
- Ngwala mantšu a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego yona
- Ngwala lefoko le tee ka ga ditaba tša gagwe goba tša go ngwalwa mmogo
- Hlama lenaneo la mantšu go ya ka ditaelo bjalo ka lenaneo la dijo
- Fana ka dikgopolo go kanegelo ya phapoši (Go ngwala Mmogo)
- Ngwala le go laetša mantšu a go hlaloša goba lefoko le le kopana ka ga sererwa go neela go puku ya sekhutlo sa bala sa ka phapošing
- O thoma go ltirela bobolokelo bja ya mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša ditlhaka tša mathomo tša lentšu, mohlala, aga, bina, dula, ema, fega, gama
- Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le tumatlhaka ya ditlhaka ye e rutilwego

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo tšeo di šomišwago kudu ka mokgwa wa maleba, mohlala, *A,H,I,T,W*
- Ngwala mantšu ka katologano ya maleba
- Ngwala le go ngwalolla mafokonolo a makopana, go tšwa go meseto ya go ngwala, letlapeng

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

Mongwalo:

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba
- Hlama bonnyane ditlhaka tše 20 tša mongwalo wa ditlhaka tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le maemo, k.g.r. o thoma le go feleletša lefelong la maleba

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2

Mongwalo:

- Hlama bonnyane ditlhaka tše 20 tša mongwalo ditlhaka tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le maemo, k.g.r. o thoma le go feleletša lefelong la maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo tšeo di šomišwago kudu ka mokgwa wa maleba, mohlala, *A,H,I,T,W*
- Ngwala mantšu ka katologano ya maleba

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le tumatlhaka ya ditlhaka ye a e rutilwego
- Ngwala lefoko le tee ka ga ditaba tša gagwe goba tša go ngwalwa mmogo
- Hlama lenaneo la mantšu go ya ka ditaelo bjalo ka lenaneo la dijo
- Fana ka dikgopolo go kanegelo ya phapoši (Go ngwala Mmogo)
- Itirela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu, mohlala, aga, bina, dula, ema, fega, gama

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

Go ngwala:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša, a tlaleletša ka ditšhupetšo le mantšu a go hlaloša diswantšho, mohlala, ka ga maitemogelo a gagwe
- Ngwala mantšu a šomiša tumatlhaka ye a šetšego a e rutilwe
- Fana ka dikgopolo go kanegelo ya mphato (go ngwala mmogo)

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2

***Go ngwala**:*

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša, a tlaleletša ka ditšhupetšo le mantšu a go hlaloša seswantšho, mohlala, ka ga maitemogelo a gagwe
- Ngwala lefoko le tee ka ga ditaba tša gagwe goba go ngwala mmogo
- Hlama lenaneo la mantšu go ya ka ditaelo bjalo ka lenaneo la mantšu ao a tswalanago le senamelwa

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši / beke ka beke mo makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša ditaelo le ditsebišo gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o anega ditaba a šomiša tatelano ya maleba
- Bolela direto le merumokwano, gomme a laetša ka ditiro
- Kwešiša le go šomiša polelo ye e nepagetšego ya dithuto tša go fapana

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela gabedi ka beke

Dibeke 1 – 5

- Theeletša kanegelo ka kgahlego le ka boipshino, a thala seswantšho le go ngwala mantšu a go hlaloša
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo gomme a nyalanya mantšu a go hlaloša le diswantšho
- Bapala papadikarolo mo maemong a go fapana, a šomiša polelo ya maleba
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša a bile a araba dipotšišo

Dibeke 6 - 10

- Theeletša dintlha ka botlalo tša kanegelo gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo, k.g.r. tša go se be le karabo e tee.
- Lemoga ditshwano le diphapano a šomiša tlotlontšu ya maleba
- Šomiša tlotlontšu ye e oketšegago ka mehla ge a bolela

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi
- Bolela direto le merumokwano, gomme a laetša ka ditiro
- Theeletša kanegelo ka kgahlego le ka boipshino, a thala seswantšho le go ngwala mantšu ao a se hlalošago
- Bapala karolopapadi mo maemong a go fapana, a šomiša polelo ya maleba
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša a bile a araba dipotšišo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o anega ditaba a šomiša tatelano ya maleba
- Bolela direto le merumokwano, gomme a laetša ka ditiro
- Latelantšha diswantšho tša kanegelo gomme a nyalanya mantšu a go hlaloša le diswantšho

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ditaelo le ditsebišo gomme a araba ka tshwanelo
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, go swana le go anega ditaba a šomiša tatelano ya maleba
- Theeletša dintlha ka botlalo mo kanegelong gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo

KOTARA YA 3	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše nne le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka ya tšatši ka tšatši ya metsotso ye 15:

Boeletša ditlhakatee gomme o tsebatša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi. Tšwelapele ka mešongwana ya kago ya mantšu.

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka
- Boeletša mantšu a legoro le tee, a šomiša tumatlhaka ya ditumanoši tše kopana tše a ithutilego
- Bopa mantšu a ditlhaka tše tharo a šomiša ditlhakatee ka moka, mohlala, ata, aga, aba,epa, uta
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, mpho, mpše, mpša, ntho
- Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana tše di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko. (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj).Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di tlwaelegilego (tl.th, ts, kg) tše di tšwelelago mo mathomong a mantšu (tla-la, tha-ba, tsebe, kgama, kgomo)
- Hlopha mantšu a ka mehla ka tumatlhaka ya legoro le tee
- Bala tumatlhaka ya mantšu mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe

Mešongwana *ya Go bala ya tšatši ka tšatši:* Go bala ka *Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha t*še pedi ka letšatši) le **dikarolo tša Go bala Mmogo 2-3 ka beke.

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke. Tshepetšo-tšhupetšo ka morutiši le phaposi ka moka.

Diragatša Mokgwanakgwana wa Menwana ye Mehlano ka go 'Go bala Mmogo' gomme o hlohleletša bana go e šomiša mo go Go bala ka Tlhahlo' le go 'Go ipalela'.

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phaposi ka moka le morutiši
- Lemoga tatelano ya ditiragalo le tikologo ya kanegelo
- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele bofelo le mothalonako
- Lemoga lebaka le phetho mo kanegelong, mohlala, "Mošemane o wele godimo ga paesekela ya gagwe ka lebaka la gore o e kitimišitše kudu mo go monamelelo)
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di theilwego go tema ye e badilwego ("O nagana gore……?" "Ke ka lebaka la eng…..?)O fa kgopolo ya gagwe ka seo se badilwego
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go diphoustara, diswantšho le dinkatlapana tše bonolo (mohlala, tšhupamabaka)

Go bala ka sehlopha sa go Hlahlwa

***Morutiši o šoma le* dihlopha tše pedi tšatši ka tšatši a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.**

- Balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano le tshekatsheko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala
- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegago
- Tšwelapele go bopa tlotlontšu ya tlwaelo go tšwa go lenaneo la go bala la koketšo, hlatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši

Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela (gararo ka beke)

- Balela godimo, a balela mogwera
- Bala sengwalo sa gagwe le tša ba bangwe
- Bala dipuku tše di badilwego ka go dikarolo tša Go bala Mmogo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka:(bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu, (mpho, mpšhe, mpša, ntho bj.bj.)
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di tlwaelegilego (tl.th, ts, kg) tše di tšwelelago mo mathomong a mantšu (tla-la,tha-ba, tsebe, kgama, kgomo)
- Bala tumatlhaka ya mantšu mo mafokong le ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka
- Boeletša mantšu a legoro le tee, a šomiša tumatlhaka ya ditumanoši tše kopana tše a ithutilego
- Bopa mantšu a ditlhaka tše tharo a šomiša ditlhakatee ka moka
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, mph-o, mpšh-e, mpš-a, nth-o

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:Tumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetša le/goba ngwalwa)

- Aga mantšu a ditlhaka tše 3 a šomiša ditlhakatee ka moka
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, mm-a,nny-atša, nk-o, nn-e, nn-a
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di tlwaelegilego (tl.th, ts, kg).
- Hlopha mantšu a swanago go ya ka tumatlhaka ya legoro le tee

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/ goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Bala pukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phapoši ka moka le morutiši
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di bapišitšwego go tema ye e badilwego (mohlala, “O nagana gore……?” “Ke ka lebaka la eng…..?)
- Neela kakanyo ka seo se badilwego
- Lemoga lebaka le phetho mo kanegelong, mohlala, “mošemane o wele godimo ga paesekela ya gagwe ka lebaka la gore o e kitimišitše kudu mo go monamelelo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela

- Bala dipuku tše di badilwego ka go dikarolo tša Go bala Mmogo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phapoši ka moka le morutiši
- Lemoga tatelano ya ditiragalo le tikologo ya kanegelo
- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele bofelo le mothalonako wa kanegelo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

- Go bala bobedi ka setu le go balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe go Go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano, le phetleko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go iltwaetša)

Go bala Mmogo:

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phapoši ka moka le morutiši
- Lemoga tatelano ya ditiragalo le tikologo ya kanegelo
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di theilwego go tema ye e badilwego, mohlala, “O nagana gore……?” “Ke ka lebaka la eng…..?
- Hlatholla tshedimošo, mohlala, go tšwa go diphoustara, diswantšho le dinkatlapana tše bonolo bjalo ka tšhupamabaka

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

- Balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe mo go sehlopha sa go bala ka tlhahlo, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegago

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Balela godimo a balela mogwera

KOTARA YA 3	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša Semmušo tša metsotso e 15 gane ka beke

Boeletša tlhamego ya ditlhaka tše nnyane le go tšwelapele go ruta ditlhaka tše kgolo le dinomoro.

Šupetša katologano ya maleba ya ditlhaka mo lentšung le mo mantšung a lefoko.

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le boemo, k.g.r. a thoma, a bile a feleletša lefelong la maleba ka go itiriša
- Hlama ka nepagalo ditlhaka tše kgolo tše di šomišwago kudu (mohlala,B,D,E,F.G,L,M,N,O,P,R,le Y)
- Hlama dinomoro ka nepagalo
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka katologano ya maleba
- Ngwala le go ngwalolla mafoko a makopana ka tshwanelo

Go ngwala Mmogo, ka Sehlopha le Go ingwalela:

Dikarolo tša go ngwala tša Phapoši ka moka /sehlophana ***/motho ka noši gararo ka beke metsotso ye 15 e agwa godimo ga le go tswalanywa le Go bala Mmogo, dipoledišano le maitemogelo a mong.***

Laetša Magato a go ngwala (rulaganya, phošolla, ngwala le go phatlalatša) nakong ya Go ngwala Mmogo.

Šupetša tšhomišo ye e nepagetšego ya maswaodikga le go ngwala ka lebaka le le fetilego. Efa bana bao ba sa hlwago ba kgona go ngwala lefoko la ditaba tša bona thekgo ye e oketšegilego ya go kaonafatša maemo a bona.

- Ngwala molaetša mo karateng mohl. karata ya go lakaletša motho go fola
- Ngwala mantšu go bopa lefoko a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego, le mantšu a tlwaelo a ka mehla
- Ngwala bonnyane mafoko a mabedi ka ditaba tša gagwe goba tša go ngwalwa mmogo a šomiša lebaka le le fetilego
- Thoma go šomiša ditlhaka tše kgolo le dikhutlo, go akaretšwa le ditlhaka tše kgolo go maina
- Ka thušo, o šomiša maina le mašala (nna, wena, yena, yona, bj.bj.) ka mokgwa wa maleba ge a ngwala
- Fana ka dikgopolo le mantšu ge go ngwalwa kanegelo ya phapoši mo go dikarolo tša Go ngwala Mmogo
- Ngwala le go laetša lefoko le le kopana ka ga sererwa go neela go puku ya sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu, mohlala: aga, bina, dula, ema, fega, gama,

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ya semmušo:

Mongwalo

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo

- Hlama ditlhaka tše nnyane ka nepagalo go ya le ka bogolo le boemo, k.g. r. o thoma, le go fetša mo lefelong la maleba
- Hlama dinomoro ka nepagalo
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka katologano ya maleba

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Mongwalo:

- Hlama ditlhaka tše kgolo tše di šomišwago ka mehla ka mokgwa wa maleba
- Ngwala le go ngwalolla mafoko a makopana ka nepagalo

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ya Semmušo:

Go ngwala:

- Ngwala mantšu go bopa lefoko a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego, le mantšu a tlwaelo a ka mehla
- Thoma go šomiša ditlhaka tše kgolo le dikhutlo, go akaretšwa le ditlhaka tše kgolo go maina,
- Itirela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu, go swana le, aga, bina, dula, ema, fega, gama,

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala mantšu go bopa lefoko a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego, le mantšu a tlwaelo a ka mehla
- Ka thušo, o šomiša maina le mašala (nna, wena, yena, yona, bj.bj.) ka mokgwa wa maleba ge a ngwala
- Fana ka dikgopolo le mantšu ge go ngwalwa kanegelo ya phapoši mo go dikarolo tša Go ngwala Mmogo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go ngwala:

- Ngwala molaetša mo karateng go swana le karata ya go lakaletša motho gore a fole
- Ngwala bonnyane mafoko a 2 a ditaba tša gagwe goba tša go ngwala mmogo a šomiša lebaka le le fetilego
- Thoma go šomiša ditlhaka tše kgolo le dikhutlo, go akaretšwa le ditlhaka tše kgolo go maina,
- Ka thušo, o šomiša maina le mašala (nna, wena, yena, yona, bj.bj.) ka mokgwa wa maleba ge a ngwala

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, o šielana ka go bolela le go botšiša dipotšišo gore a kwešiše.
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le maikutlo bjalo ka go anega ditaba
- Theeletša dikanegelo le go hlagiša maikutlo a gagwe ka ga kanegelo
- Šomiša mareo go swana le lefoko, tlhaka ye kgolo le khutlo

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela gabedi ka beke

Dibeke 1 - 5

- Theeletša, a ipshina le go araba mararane a diswantšho le a mantšu, dithai le metlae, a šomiša polelo ka boikgopolelo
- Tšea karolo go dikahlaahlo, a bega morago legatong la sehlopha
- Šomiša mekgwanakgwana ye bonolo ya go hwetša tshedimošo. Mohlala, o dira dinyakišišo tša ka moo bana ba tlago sekolong ka gona
- Hlopha tshedimošo. Mohlala, ka go šomiša diswantšho tše di sa swaraganago

Dibeke 6 - 10

- Theeletša ditaelo le ditsebišo gomme a araba ka tshwanelo
- Bolela kanegelo ye e tlwaelegilego ya go ba le mathomo, bogare le bofelo, a fetola segalo le kwagatšo ya lentšu
- Araba dipotšišothwii le dipotšišo tša go nyaka tlhalošo

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/ goba go itlwaetša)

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, o šielana ka go bolela gomme a botšiša dipotšišo gore a kwešiše.
- Theeletša dikanegelo le go hlagiša maikutlo a gagwe ka ga kanegelo
- Šomiša mareo a bjalo ka lefoko, tlhaka ye kgolo, khutlo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a bega morago legatong la sehlopha

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/ goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le maikutlo (mohlala, o anega ditaba)
- Theeletša ditaelo le dipego gomme a araba ka nepagalo
- Bolela kanegelo ye e tlwaelegilego ya go ba le mathomo, bogare le bofelo, a fetola segalo le kwagatšo ya lentšu
- Araba dipotšišothwii le dipotšišo tša go nyaka tlhalošo

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI:

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya tumatlhaka ya metsotso ye 15

***Tsebatša tumatlhaka ya go tswakwa ya ditumammogo ye meswa*. Tšwelapele ka kago ya mantšu le mešongwana ya temogo ya go kwa .**

- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (tl,th,ts, ph, sw) mathomong a lentšu. Mohlala, tla-la, tha-ba,tse-na, pha-la, swana)
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (ng) mafelelong a lentšu. Mohlala, sekolo**ng,** toropo**ng,** leihlo**ng,** tsebe**ng**
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu. Mohlala, mph-o, mpš-e, mpš-a, nth
- Boeletša ditumammogotswakanywa tša ditumammogo tšeo tumatlhaka ya botee ya tšona e kwagalago go fapana t**še di tlwaelegilego mo mathomong a lefoko.** (mohlala, mpš, nt, mp, bj.bj).
- **Šomiša ditumammogotswakwa tše di tšwelelago mathomong a lefoko go bopa le go aroganya mantšu. (mohl: hlahla=hla+hla, monyadi=mo+nya+di).hl-a-ka phaka**
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka yeo a e ithutilego
- Hlopha mantšu a ka mehla go ya ka tumatlhaka ya legoro le tee
- Lemoga botee le bontši bja mantšu (mohlala: katse-dikatse, mpša -dimpša)
- Bala tumatlhaka ya mantšu mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe
- Ithuta go peleta mantšu a 10 ka beke ao a tšwago go dithutišo tša tumatlhaka, mohlala, mpše mpša, nnyatša:

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši ya go bala: Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa (dihlopha t*še pedi ka letšatši) le **dikarolo** tša Go bala Mmogo gabedi goba gararo ka beke

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke; Tshepetšo -tšhupetšo ka morutiši le phaposi ka moka.

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phaposi ka moka le morutiši
- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele seo puku e bolelago ka sona
- Bontšha bothata bja mathomo bjo bo tlišago maatlakgogedi mo kanegelong. Mo kanegelong ya *Dibere tše Tharo bothata e bile go re motepa wa mesong o fiša kudu gomme dibere di tlogela dintlo tša tšona tša ya go ithobolla*
- Šomiša ditlhahli le diswantšho ka pukung go kwešiša
- Lemoga tatelano ya ditiragalo ka ga seo se badilwego
- Lemoga lebaka le phetho ka go kanegelo, mosetsana o wetše mathateng ka gore o thubile lefastere
- Araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo tšeo di nepišitšwego go tema ye e badilwego.
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go diphoustara

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

***Morutiši o šoma le* dihlopha tše pedi letšatši ka letšatši a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.**

- Balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano le phetleko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala
- Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegago
- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo
- Tšwelapele go aga tlotlontšu ya tlwaelo go tšwa go lenaneo la go bala la koketšo, tlhatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši

Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela (gararo ka beke)

Šomiša dipuku go tšwa go dikarolo tša Go bala Mmogo, dipuku tša dikanegelo tša diswantšho tše bonolo le dipuku tše di tšwago go sekhutlo sa go bala*.*

- Bala sengwalwa sa gagwe, a thoma go dira diphošollo
- Bala dipuku tše di badilwego go Go bala Mmogo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ya Semmušo:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga bontši bja mantšu (mohlala: katse-dikatse)
- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (tl,th,ts, ph, sw) mathomong a lentšu, mohlala, tla-la, tha-ba,tse-na, pha-la, swana).
- Bala tumatlhaka ya mantšu mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (ng,) mafelelong a lentšu, mohlala, sekolo**ng,** toropo**ng,** leihlo**ng,** tsebe**ng**
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, mph-o, mpš-e, mpš-a, nth
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka yeo a e ithutilego
- Hlopha mantšu a ka mehla go ya ka tumatlhaka ya legoro le tee

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele seo puku e bolelago ka sona
- Bontšha bothata bja mathomo bjo bo tlišago maatlakgogedi kanegelong.
- Šomiša ditlhahli le diswantšho tša ka pukung gore a kwešiše
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go diphoustara

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

- Šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano le phetleko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala
- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela

- Bala sengwalwa sa gagwe, o thoma go dira diphošollo.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Bala dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phapoši ka moka le morutiši
- Lemoga tatelano ya ditiragalo ka ga seo se badilwego
- Lemoga lebaka le phetho ka go kanegelo. Mosetsana o wetše mathateng **ka gore** o thubile lefastere
- Araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo tšeo di theilwego go tema ye e badilwego

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

- Balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe mo go sehlopha sa go bala ka tlhahlo, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša tumatlhaka, ditlhahli tša kamano le phetleko ya sebopego le mantšu a tlwaelo ge a bala
- Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegago

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela

- Bala dipuku tše di badilwego go Go bala Mmogo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala sa ka phapošing

KOTARA YA 4	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15 gane ka beke

Boeletša popego ya ditlhaka tše kgolo le tšennyane. Tšwelapele go ruta kgaogantšho ya maleba ya ditlhaka mo lentšung le mo mantšung a mo lefokong, ge bana ba ngwallola mantšu le mafoko go tšwa letlapeng le go meseto ya mafoko.

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le boemo, k.g.r. a thoma, a bile a fetša mo lefelong la maleba
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka katologano ya maleba
- Ngwala le go ngwalolla lefoko ka mokgwa wo o nepagetšego

***Go ngwala Mmogo, ka sehlopha le Go ingwalela**:*

Dikarolo tša go ngwala tša phapoši ka moka /sehlophana ***/motho ka noši gararo ka beke metsotso ye 15 di agwa godimo ga le go tswalanywa le Go bala Mmogo, dikahlaahlo le maitemogelo a mong***. Šomiša mešongwana ya Go ngwala Mmogo le go šupetša tšhomišo ya maleba ya maswaodikga, mopeleto le popopolelo/thutapolelo (mabaka, bontši, dikantšufelo)

- Neela dikgopolo le go thuša go boeletša kanegelo ya phapoši/sehlopha (Go ngwala Mmogo)
- Ahlaahla le barutwana ka yena dikgopolo tša go ngwala
- Ngwala mafoko bonyane a mararo ka ga ditaba tša gagwe goba kanegelo ya boitlhamelo ka go šomiša tumatlhaka ye a ithutilego le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla, ditlhaka tše dikgolo le dikhutlo
- Ngwala le go šupetša mafoko ka sererwa go neela go puku ya sekhutlo sa go bala sa phapoši
- Peleta mantšu a ka mehla ka nepagalo
- Thoma go šomiša lebaka la bjale le lebaka le le fetilego ka mokgwa wa maleba ge a ngwala
- Hlama bontši bja mantšu ao a tlwaelegilego, ka go šomiša dihlogo tša maleba, mohlala, ba-sadi, me-tse, ma-leme, di-lepe
- Šomiša dikantšufelo ka tshwanelo, mohlala, ka (ka maoto), le (le morutwana) go (go mma), bj.bj.
- Itirela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu. Mohlala, hema, jela, keto, lema, mema, nama, bj.bj
- Beakanya tshedimošo ka sebopego se se bonolo sa kerafo bjalo ka tšhate goba mothalonako Mohlala, šomiša tšhate go rekhota dipoelo tša tekolo ya ka moo bana ba tlago sekolong ka gona

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Swara phensele le khrayone ka mokgwa wa maleba
- Hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane ka mokgwa wa maleba go ya ka bogolo le boemo, k.g. r. a thoma, a bile a fetša lefelong la maleba
- Ngwala le go ngwalolla mafoko gabotse

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

- Bopa ditlhaka tše dikgolo le ditlhaka tše nnyane ka mokgwa wa maleba le ka thelelo go ya ka bogolo le maemo, k.g.r. a thoma le go fetša lefelong la maleba
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka katologano ya maleba
- Ngwala le go ngwalolla lefoko ka nepagalo

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

Neela dikgopolo le go thuša go boeletša kanegelo ya phapoši /sehlopha (go ngwala mmogo)

Ahlaahla le phapoši dikgopolo tša go ngwala

Itirela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu, mohlala, hema, jela,keto, lema, mema, nama, bj.bj

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala bonyane mafoko a mararo ka ga ditaba tša gagwe goba kanegelo ya boitlhamelo ka go šomiša tumatlhaka ye a ithutilego le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla, ditlhaka tše kgolo le dikhutlo
- Peleta mantšu a ka mehla ka nepagalo
- Thoma go šomiša lebaka la bjale le lebaka le le fetilego ka mokgwa wa maleba ge a ngwala
- Hlama bontši bja mantšu ao a tlwaelegilego, ka go ngwala dihlogo tša maleba, mohlala, ba-sadi, me-tse, ma-leme, di-lepe
- Šomiša dikantšufelo ka tshwanelo, mohlala, ka (ka maoto), le (le morutwana) go (go mma), bj.bj.
- Beakanya tshedimošo ka sebopego sa kerafo bjalo ka tšhate goba mothalonako, mohlala, šomiša tšhate go rekhota dipoelo tša tekolo ya ka moo bana ba tlago sekolong ka gona

DITŠWELETŠWA/ METHOPO YEO E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Diswantšho le diphoustara
- Didirišwa tše di tswalanago le merero, sererwa, mepopi, digakantšhi tša sefahlego, bj.bj
- Diripana tša boto tša dikanegelo le mantharane le mararane ao nyalanago
- Diswantšho tša go latelantšhwa
- Diaparo tša go se beakanyetšwe tša karolopapadi
- Diletšo tša mmino (lekope, naka, bj.bj.)
- Di-CD goba ditheipi tša dikanegelo (tša go balwa goba go botšwa) direto, merumokwano le dikoša, seraloka CD goba segatišamantšu, thelebišene le ditheipi tša video/DVD
- Dipuku tša dikanegelo le dikanegelo tša bomolomo
- Direto, dikoša le diretokošana tša merumokwano

GO BALA LE DITUMATLHAKA

- Diswantšho le diphoustara
- Ditšhate tša lebota tša tumatlhaka
- Maswaoina le mehlala ya maleba ya dikgatišo tša tikologo go swana le mekotla ya go rwala dijo, maina a maswao a papatšo diphuthelwaneng
- Leano la go bala go go hlophilwego
- Dipukukgolo – tše dingwe tše di tšweleditšwego karolong ya Go ngwala Mmogo
- Diretwana tša bana, direto, dikoša,
- Ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego bjalo ka direto, dikoša, merumokwano, bj.bj.
- Dipuku tša dikanegelo le tša diswantšho tša sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Dipuku tša boithabišo tše kopana tša mafoko a mabedi mo letlakaleng tša sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Dišupo tša dipapetlakgadima tša dilo tša ka phapošing, dipontšho le mantšu ao a tlwaelegilego
- Dikarata tša maina a bana
- Dišupetši tše di tla šomišwago ge go balwa ditšweletšwa tše di godišitšwego, dikanegelo tša maboteng, dipontšho

GO NGWALA LE MONGWALO:

- Diaparata le didirišwa tša mešongwana ya kopanyo ya letsogo le leihlo, dikgwele tša bogolo bja go fapana, dihupu, mekotlanawa, dikero, letsopa goba hlama/tege ya go raloka, diboto tša go kgwaetša le diphekese, dipheta le dileisi le dikarata tša tšona, poutu le dikurufu, diphekese tša diaparo, sebjana sa mohlaba
- Ditlabakelo tša go ngwala, mohlala, diphensele, diphensele tša mebala, dikhrayone tša makhura, pente, diporaše tša go penta, dipampiri tšeo di sa ngwalelwago tša go fetafetana (A3, A4, A5), rula, sephumodi, dipuku tše nnyane tša dinoutse tše di sa thalwago le dipuku tše nnyane tša dinoutse tša methalo ya dimilimetara tše 17
- Meseto ya go ngwala le ya mafoko goba ditšhate (bogolo bja teske) tše di bontšhago mathomo le taetšo ye e nepagetšego ya mosepelo ge go ngwalwa ditlhaka
- Dipampiri tša fliptšhate le diphensele tša Dikoki tše koto
- Dipukuntšu tša mong

MPHATO WA 2 SEPEDI LELEME LA GAE DINYAKWA KA KOTARA	
KOTARA YA 1	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI **Mešongwana ya tšatši ka tšatši/beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe** • Theeletša ka ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi. • Go šielana ge ba bolela. • Bolela ka ga maitemogelo a gagwe. Mohlala, o anega ditaba tša gagwe • Šomiša mantšu a maleba go kamano go swana le taletšo. • Šišinya ditharollo tša bothata kudu ka nako ya Mmetse **Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela – gabedi ka beke** *Dibeke 1 – 5* • Theeletša kanegelo ka lethabo le go araba dipotšišo tša go amana le yona • Bušeletša ka tshwanelo tatelano ya ditiragalo mo kanegelong • Theeletša ditaelo tša go ba le bonnyane dikarolo tše pedi gomme a araba ka tshwanelo *Dibeke 6 - 10* • Anega kanegelo ye e nago le mathomo, bogare le bofelo • Tšea karolo go dikahlaahlo, a botšiša a bile a araba dipotšišo gomme a šišinya dikgopolo	
KELO **Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:** **Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)** • Bušeletša ka tshwanelo tatelano ya ditiragalo mo kanegelong • Tšea karolo go dikahlaahlo, a botšiša a bile a araba dipotšišo gomme a šišinya dikgopolo **Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:** **Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)** • Bolela ka ga maitemogelo a gagwe. Mohlala, o anega ditaba tša gagwe • Theeletša ditaelo tša go ba le bonnyane dikarolo tše pedi gomme a araba ka tshwanelo • Theeletša kanegelo ka lethabo le go araba dipotšišo tša go amana le yona • Anega kanegelo ye e nago le mathomo, bogare le bofelo	

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya tumatlhaka ya metsotso ye 15

Boeletša ditlhakatee le ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di rutilwego ka go Mphato wa 1. Tsebatša ditumanoši tša go latelana. Sammaletee ba bopa mantšu le mešongwana ya temogo ya go theeletša. Šomiša dibaka **go boeletša tumatlhaka ye e rutilwego mešongwaneng ye mengwe ya polelo, mohlala, ka go Go bala Mmogo, le Go ngwala Mmogo.**

- Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka.
- Boeletša mantšu a legoro le tee a go ba le tumatlhaka ye mekopana ja, lwa, nwa, hwa, kwe, swa
- Boeletša ditumammogo tše di tlwaelegilego tša modumo wa tlhakapedi (tl, th, ts, ph, sw)
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tša go thoma le tša go fetša mantšu go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, **mphe**ng, **mpše**ng, **mpše**ng, **nth**ong
- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (ng) mafelelong a lentšu, mohlala, sekolo**ng,** toropo**ng,** leihlo**ng,** tsebe**ng**
- Lemoga ditumanošipedi tša go swana tše bjalo ka “oo” ka go poo, tloo le “ ee” ka go lee, meetse
- Lemoga morumokwano mo mantšung a go swana le: ne-ng, ma-ng, bja-ng
- Bopa mantšu a ditlhaka tše tharo le tše nne a šomiša ditlhakatee le modumo wa ditlhakapedi tšeo a ithutilego tšona mo kotareng ye, mohlala, ata, aga, aba,epa, uta; rema, pana, bala: nyama, nyala, pholo, phoka
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe.
- Ithuta go peleta mantšu a lesome ka beke go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka.

Mešongwana ya go bala ya letšatši ka letšatši:

***Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa* (dihlopha tše pedi ka letšatši) le dikarolo** tše pedi go ya go tše tharo ka beke

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi go iša go gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke; Tshepetšo-tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka.

Karolo ye nngwe le ye nngwe e tla ba le nepišo ya go ithuta go tšwa go tše di latelago: dikgopolo tša kgatišo, dibopego tša setšweletšwa, tumatlhaka, dipatrone tša polelo, mekgwanakgwana ya temogo ya mantšu le kwešišo mo go mohlwaela wa dikgato

(mohlala, tlhalošothwii, peakanyoleswa, tša go kwešiša tlhalošo ya lentšu go le ka tšhomišo, tekolo le kgahlego). Šupetša tšhomišo ya mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ya tumatlhaka ge a bala le mekgwanakgwana ye mengwe yeo e akaretšago ditlhahli tša kamano le phetleko ya sebopego.

Šupetša mokgwanakgwana ***wa menwana ye mehlano fao monwana wo mongwe le wo mongwe o emelago mokgwanakgwana wo mmadi a ka o šomišago go beakanya ka mokgwa wo a ka balago lentšu le a sa le tsebego le tlhalošo ya lona.***

- Bala ditaelo tše bonolo ka phapošing
- Hlatholla diswantšho le dikgatišo tše dingwe tša mediya go swana le diswantšho goba papatšo, go itirela kanegelo ya gagwe. Bala seswantšho goba papatšo.
- Bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka, (go bala mmogo) gomme a hlaloša dikgopolokgolo
- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng: bokantle bja puku, ditšhupetšo ka gare ga puku.
- Tlhagiša karabo ya gagwe go setšweletšwa se se badilwego
- Lemoga dintlha tše bohlokwa go seo se badilwego go swana le tatelano ya ditiragalo.
- Araba dipotšišo tša peakanyo ya godimo pele, ka nako yeo, le ka morago ga go bala setšweletšwa se se badilwego mmogo: “Go tla direga eng ge…….”

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi ka letšatši, a tšea metsotso ye l5 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantšha bana le setšweletšwa mo maemong a taelo (temogo ya mantšu 90% - 95% ka nepagalo). Leano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu.

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go legato la gagwe ka go *Sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši, k.g.r.* sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana ye e theilwego go legato la taelo la go bala ka sehlopha
- Šomiša diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore a kwešiše
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, phetleko ya kamano le sebopego, mabokgoni a go kwešiša tlhathollo ge a bala
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego bj.bj.) ge a balela godimo.
- Tšwelapele go bopa tlotlontšu ya mantšu a a tlwaelegilego go tšwa go lenaneo la go bala la tlaleletšo, mehlwaela ya go bala ye e hlophilwego le lenaneo la mantšu a a tšwelelago gantši.

Go bala ka bobedi ka bobedi / Go ipalela (gararo ka beke)

Tsebatša go bala ka bobedi ka bobedi /Go ipalela. Kgetha ditšweletšwa tšeo di tsebegago goba tše di lego maemong a ngwana a go ipalela ***(tše bonolo go feta tšeo di šomišwago go Go bala Mmogo ka go lemoga mantšu ka nepagalo ya go feta 95% ge ba bala setšweletšwa).***

- Balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga mantšu a nokotee, mohlala, ja, lwa, nwa, hwa, kwe, swa
- Lemoga mantšu a morumokwano go swana le neng, bjang, mang.
- Bopa mantšu a ditlhaka tše tharo le a tše nne a šomiša ditlhakatee le modumo wa ditlhakapedi tšeo a di rutilwego kotareng ye, mohlala, ata, aga, aba,epa, uta; rema, pana, bala: nyama, nyala, pholo, phoka
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

- **Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)**Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa tlhakatee ka moka.
- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (tl,th,ts, ph, sw)
- Lemoga mabotšiši, mohl. mang, bjang, neng, kae, bj.bj.
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tša go bopa le go arogantšha mantšu, mohlala, **mph**e**ng**, **mpš**h**eng**, **mpše**n**g**, **nth**o**ng**Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tša ka mehla (tl,th,ts, ph, sw) mafelelong a lentšu, mohlala, sekolo**ng,** toropo**ng,** leihlo**ng,** tsebe**ng**Lemoga ditumanošipedi tša go swana tše bjalo ka “oo” ka go poo, tloo le “ ee” ka go lee, meetse

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala ditaelo tše bonolo ka phapošing
- Hlatholla diswantšho le kgatišo ya mediya ye mengwe ya go swana le diswantšho goba papatšo, go itirela kanegelo ya gagwe. O bala seswantšho goba papatšo.
- Bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka,, (go bala mmogo) gomme a hlaloša dikgopolokgolo
- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng: a hlagiša karabo ya gagwe.
- Lemoga dintlha tše bohlokwa go seo se badilwego, mohlala, tatelano ya ditiragalo
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di nepišitšego setšweletšwa se se badilwego. “Go be go tla direga eng ge.....?”

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Balela godimo le ka setu go legato la gagwe la Go *bala ka sehlopha sa go hlahlwa le morutiši, k.g.r.* sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana ye e nepišitšego legato la taelo la go bala ka sehlopha
- Šomiša diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore a kwešiše
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, phetleko ya kamano le sebopego, mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ya lentšu ge a bala
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego, bj.bj.) ge a balela godimo.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Hlatholla diswantšho le kgatišo ya mediya ya go swana le diswantšho goba papatšo, go itirela kanegelo ya gagwe. Bala seswantšho goba papatšo.
- Bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka, (go bala mmogo) gomme a hlaloša dikgopolokgolo
- Šomiša ditlhahli tša go bonwa k.g.r. bokantle bja puku go naganela pele se gore kanegelo e bolelago ka eng: a hlagiša karabo ya gagwe. Lemoga dintlha ka botlalo go seo se badilwego go swana le tatelano ya ditiragalo.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo mo maemong a gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlwahlwa le morutiši, ke go re, sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana ye e theilwego go maemo taelo a go bala a sehlopha
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, phetleko ya kamano le sebopego, mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ya lentšu ge a bala

KOTARA YA 1	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša metsotso ye 15 tša semmušo, gararo ka beke

Boeletša tlhamo ya ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane, katologano ya maleba ya ditlhaka mo mantšung le ao a lego mo lefokong. Bana ba ngwalolla mantšu le mafoko letlapeng le go tšwa go meseto ya mafoko.

Mongwalo*:*

- Swara phensele le go lebanya ditlabakelo tša go ngwala (puku/letlakala) ka nepagalo
- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane tše (26) ka mokgwa wa maleba: tšhupetšo, sebopego le katologano gare ga methaladi
- Ngwala mantšu ka katologano ya maleba gare ga ditlhaka le mantšu
- Ngwala le go ngwalolla ka nepagalo mafoko a mabedi goba go feta a go balega.
- Ngwala le go diriša maswaodikga: (dikhutlo, maswaopotšišo, difegelwana, maswao a tlabego).

Go ngwala Mmogo, Ka sehlopha le ka Go ingwalela:

***Dithutišo tša phaposi ka moka/sehlophana tša metsotso ye 20, gabedi goba gararo ka beke*, go agwa godimo ga le go nyalanywa le Go bala Mmogo. Šomiša mešongwana ya Go bala Mmogo go šupetša tšhomišo ya maleba ya maswaodikga le mopeleto. Šomiša dithoma mafoko go thuša bana go ngwala mafoko a bona. Tsebatša dipukuntšu tša mong.**

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong
- Neelana ka dikgopolo le mantšu a go ngwalwa kanegelo ya phaposi (Go ngwala Mmogo)
- Ngwala lenaneo o šomiša fegelwana go aroganya diathemo tšeo, mohlala, mešomo ya letšatši
- Ngwala bonnyane mafoko a mararo ka ga ditaba tša mong goba kanegelo ya boitlhamelo a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego le mantšu a tlwaelo, ditlhaka tše kgolo le dikhutlo
- Ngwala le go laetša mafoko (mafoko a 2-4) ka ga sererwa ao a tlogo neelana ka ona go puku ya sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu go hlabolla mabokgoni a go šomiša pukuntšu, mohlala, kereke, leleme, pela, meno, sekepe.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Swara phensele le go lebanya ditlabakelo tša go ngwala (puku/letlakala) gabotse
- Hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane tše 26 ka mokgwa wa maleba: tšhupetšo, sebopego le katologano gare ga methaladi
- Ngwala le go diriša maswaodikga: dikhutlo, maswaopotšišo, difegelwana, maswao a tlabego.
- Ngwala mantšu ka katologano ya maleba gare ga ditlhaka le mantšu

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane tše 26 ka mokgwa wa maleba: ka tšhupetšo, sebopego le katologano gare ga methaladi
- Ngwala le go ngwalolla ka nepagalo mafoko a mabedi goba go feta a go balega.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Go ngwala:

- Ngwala lenaneo a šomiša fegelwana go aroganya diaetheme, go swana le mešomo ya letšatši
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu go hlabolla mabokgoni a go šomiša pukuntšu, mohlala, kereke, lebati,

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong
- Ngwala bonnyane mafoko a mararo ka ga ditaba tša mong, goba kanegelo ya boitlhamelo a šomiša tumatlhaka ye a ithutilego le mantšu ao a a lemogago a tlwaelo, ditlhaka tše kgolo le dikhutlo.
- Neelana ka dikgopolo le mantšu a go ngwalwa kanegelo ya phapoši (Go ngwala Mmogo)

KOTARA YA 2	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi
- O šielena ka go bolela a laetša maikutlo go ba bangwe gomme a efa dikgopolo tše di amogelegago
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o bolela ditaba ka ntle le go bušeletša
- Kwešiša le go šomiša polelo ya maleba ya dithuto tše di fapanego, mohlala, polelo yeo e šomišwago thutong ya Mmetse
- Šišinya ditharollo tša bothata kudu nakong ya Mmetse

***Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša* le go bolela gabedi ka beke**

Dibeke 1 - 5

- Theeletša dikanegelo go ithabiša mo lebakeng le le telele
- Ntšha maikutlo ka ga kanegelo goba sereto
- Lemoga ditshwano le diphapano
- Bapetša le go hlopha dilo, a hlaloša tlhopho, go swana le, diphoofolo ka moka tša maoto a mane (4) le tša maoto a mabedi (2))

Dibeke 6 - 10

- Theeletša ditaelo tše di raraganego kudu gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša dikanegelo le direto gomme a lemoga kgopolokgolo, dintlha ka botlalo le tatelano ya ditiragalo
- Araba dipotšišo tša go ba le karabothwii le tša go nyaka tlhalošo gomme a fa mabaka a dikarabo tšeo
- O araba dithai le metlae
- Itlhamela merumokwano a šomiša polelo ya boikgopolelo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša dipotšišo gore a kwešiše

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi
- O šielana ka go bolela, a laetša maikutlo go ba bangwe gomme a efa dikgopolo tša go amogelega
- Lemoga ditshwano le diphapano
- Bapetša le go hlopha dilo, a hlaloša tlhopho, mohlala, diphofolo ka moka tša maoto a mane (4) le tša maoto a mabedi (2)

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, O bolela ditaba ka ntle le go bušeletša
- Theeletša dikanegelo ka boipshino lebaka le le telele
- Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo goba sereto

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša dikanegelo le direto gomme a lemoga kgopolokgolo, dintlha ka botlalo le tatelano ya ditiragalo.
- Araba dipotšišo tša go ba le karabothwii le tša go nyaka tlhalošo gomme a fa mabaka a dikarabo tšeo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša dipotšišo gore a kwešiše

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka ya metsotso ye 15 ya letšatši ka letšatši.

Tsebatša ditumanošipedi tša go swana tše tharo tše diswa le ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tša ditlhaka tše tharo . Tšwelapele ka go bopa mantšu le mešongwana ya temogo ya go theeletša. Netefatša go re bana ba kwešiša mantšu ao ba a hlabošago mme ba ka a šomiša go hlama mafoko ao a kwagalago.

- Lemoga ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa ya ditlhaka tše tharo mathomong a mantšu, mohlala, **ngw**ala, **ngw**ana, **ngw**edi, **pšh**atla, **tlw**aela
- Lemoga ditumanošipedi tša go swana tše tharo tše diswa**,** mohlala, m**aa**ka, t**ii**ša, thw**ii**, th**uu**
- Bopa mantšu a dinoko tše tharo, tše nne le tše tlhano ka go šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tše di rutilwego mo kotareng ye, mohlala, tlwa-e-tša, tlha-hlo-bo, kgwa-e-tša, tlha-ka-nya, tlho-ko-me-la, tlha-ka-hla-ka-no
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe
- Ithuta go peleta mantšu a lesome ka beke go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya go bala:

Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le dikaralo tša Go bala Mmogo tše pedi go iša go tše tharo ka beke

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke. Tshepetšo ya tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka.

Šupetša tšhomišo ya mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ya **tumatlhaka le mekgwanakgwana ye mengwe yeo e akaretšago ditlhahli tša kamano le phetleko ya sebopego.**

- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go lemoga maikemišetšo a dipapatšo le baamogedi ba ba ukangwago
- Bala puku le morutiši ka phapoši ka moka (Go bala Mmogo) gomme ba ahlaahla tswalano gare ga lebaka le pheto
- Lemoga dintlha tše bohlokwa go seo se badilwego, mohlala, baanegwathwadi le tikologo.
- Bala diretwana tša bana, direto le dikoša tše di tsebegago kudu ka phapošing, le morutiši (Go bala Mmogo) mme ba ahlaahla dibopego tša go fapana
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di nepišitšwego go setšweletšwa se se badilwego. “Maitshwaro a tau a fapana bjang le a legotlo?”
- O fa kakanyo go seo se badilwego

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši ka letšatši, a tšea metsotso ye 15 go sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

Ruta bana go ltekola ge ba bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo. Bana ba rutwa go botšiša: ‘E kwala gabotse?’ ‘E lebelelega gabotse?’ le ‘Efa tlhaologanyo’? Šupetša tshepetšo go Go bala Mmogo gomme a e šomiša go Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa thekga.

- Balela godimo go tšwa ka pukung go ya ka kgato le bokgoni bja gagwe mo sehlopheng sa go bala ka go hlahlwa, gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, phetleko ya sebopego le kamano, mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ge a bala.
- Thoma go itekola ge a bala, bobedi temogo le kwešišo
- Bala ka thelelo ye e oketšegilego, le ka tlhagišo
- Tšwelapele go hlama tlotlontšu ye e tlwaelegilego go tšwa go lenaneo la go bala ka sewelo, mehuta ya go fapana ya go bala ye e hlophilwego le lenaneo la mantšu a a šomišwago kudu

Go bala ka bobedi ka bobedi / Go ipalela

Mešongwana ya letšatši ka letšatši ye e tswalanego ya go bala ya metsotso ye 20, mola dihlopha tše dingwe di bala ka tlhahlo le morutiši.

- Balela godimo a balela mogwera
- Bala mongwalo wa gagwe, le ya ba bangwe
- Ipalela ntle le thušo ditšweletšwa tša ditshegišo (dikhomiki) le dipuku tše bonolo tša senonwane/tše e sego tša nnete

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye sego ya Semmušo:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tša ditlhaka tše tharo mathomong a mantšu, mohlala, **ngw**ala, **ngw**ana, **ngw**edi, **pšh**atla, **tlw**aela
- Bopa mantšu a dinoko tše tharo, tše nne le tše tlhano ka go šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tše di rutilwego mo kotareng ye, mohlala, tlwa-e-tša, tlha-hlo-bo, kgwa-e-tša, tlha-ka-nya, tlho-ko-me-la, tlha-ka-hla-ka-no

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga bonnyane ditumanošipedi tša go swana tše tharo tše diswa**.** Mohlala, ‘aa’ go maaka, ‘ii’ go tiiša, ‘uu’ go thuu
- Bopa mantšu a dinoko tše tharo, tše nne le tše tlhano ka go šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa tše di rutilwego mo kotareng ye, mohlala, tlwa-e-tša, tlha-hlo-bo, kgwa-e-tša, tlha-ka-nya, tlho-ko-me-la,tlha-ka-hla-ka-no

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go lemoga maikemišetšo a dipapatšo le baamogedi ba ba ukangwago
- Araba dipotšišo tše bothata tša maemo a godimo tše di theilwego gotheilwego go temana ye e badilwego, “Maitshwaro a tau a fapana bjang le a legotlo?”

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- O bala ka thelelo ye e oketšegilego le ka tlhagišo
- Thoma go itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Ipalela ka noši ditšweletšwa go swana le ditshegišo (dikhomiki) le dipuku tše bonolo tša senonwane/tše e sego tša nnete

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

Go bala (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme ba ahlaahla tswalano gare ga lebaka le phetho
- Lemoga dintlha tše bohlokwa go seo se badilwego, mohlala, baanegwathwadi le tikologo

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, phetleko ya kamano le sebopego, mabokgoni a go kwešiša tlhalošo ge a bala
- Bala ka thelelo ye e oketšegilego, le ka tlhagišo.

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Ipalela ntle le thušo, ditšweletšwa tša ditshegišo (dikhomiki) le dipuku tše bonolo tša senonwane/tše e sego tša nnete

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go lemoga maikemišetšo a dipapatšo le baamogedi ba ba ukangwago
- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme ba ahlaahla tswalano gare ga lebaka le phetho
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di theilwego go setšweletšwa se se badilwego.“Maitshwaro a tau a fapana bjang le a legotlo?”
- Fa kakanyo go seo se badilwego
- **Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:**Balela godimo go tšwa ka pukung go ya go maemo le bokgoni bja gagwe mo sehlopheng se se hlahlwago, le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- **Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Balela godimo a balela mogwera

KOTARA YA 2	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo, gararo ka beke metsotso ye 15

Bana ba šomiša mongwalo wa mogatišo go ngwala le go ngwalolla diripana tša go fapana tša go ngwala ka bothakga le ka tshwanelo go tšwa go setšweletšwa se se gatišitšwego.

- Ngwala ditlhaka ka moka tše kgolo le tše nnyane ka mongwalo wa mogatišo ka boitshepo le ka nepagalo
- Šomiša katologano ya maleba gare ga mantšu mo lefokong
- Tsepanya mongwalo ka mokgwa wa maleba mo methalading ye e thadilwego ya dimilimetara tše 17
- Ngwala le go ngwallola temana e tee ya methaladi ya gare ga 3-4 go tšwa go setšweletšwa se se gatišitšwe (kanegelo, sereto bj.bj.)
- Ngwala le go ngwalolla dibopego tša go fapana tša go ngwala, mohlala, taletšo e kopana go swana le letšatši la matswalo, melaetša, mananeo bj.bj.
- Thala dipatrone go itokišetša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo ka katlego, mohlala, phensele, sephumodi, rula,

Go ngwala Mmogo, ka sehlopha le Go ingwalela:

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 20, gabedi goba gararo ka beke.. **Šomiša mešongwana ya go bala mmogo go šupetša tšhomišo ya maleba ya maswaodikga. Neela foreime ya go ngwala go thuša bana go ngwala dikanegelo tša bona**

- O tšea karolo go kahlaahlo ya go kgetha sererwa seo go tlogo ngwalwa ka sona
- Ngwala setšweletšwa sa go hlagiša maikutlo, go swana le, karata ya go leboga goba lengwalo a šomiša sebopego se a filwego.
- Ngwala kanegelo ya gagwe ya bonnyane, temana e tee (bonnyane mafoko a mahlano). A šomiša foreime ye a e filwego
- Ngwala temana e tee (bonnyane mafoko a mahlano) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo bjalo ka ditaba tša letšatši ka letšatši
- Ngwala le go laetša mafoko (mafoko a 4 -6) ka ga sererwa go neela go puku ya sekhutlo sa go bala ka phapošing
- Šomiša magato a go ngwala (sengwalwakakanywa, go ngwala le go rulaganya)
- Šomiša ditlhaka tše kgolo (mathomong a lefoko le go mainaina) le maswaodikga a maleba (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, le maswao a tlabego)
- Thoma go peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo
- Šomiša lebaka la bjale le lebaka le le fetilego ka nepagalo
- Šomiša makgokedi ka nepagalo, mohl. **go**> o ile **go** malome; le dihlomesetšo **ng**> noke**ng**
- Balela mogwera wa gagwe seo a se ngwadilego
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu go godiša mabokgoni a pukuntšu, mohlala, fofa, gata, hema, lema, mema, nama, bj.bj.

KELO:

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Šomiša katologano ya maleba gare ga mantšu mo lefokong
- Tsepanya mongwalo ka mokgwa wa maleba mo methalading ye e thadilwego ya dimilimetara tše 17
- Šomiša ditlabakelo tša mongwala ka katlego, mohlala, phensele, sephumodi, rula.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

- Ngwala ka mongwalo wa mogatišo ditlhaka ka moka tše kgolo le tše nnyane ka boitshepo le ka tshwanelo
- Ngwala le go ngwalolla ditlhamego tša mehuta ya go fapana tša go ngwala, mohlala, taletšo tše kopana tša matswalo, melaetša le mananeo bj.bj.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Mongwalo:

- Ngwala ka mongwalo wa mogatišo ditlhaka ka moka tše kgolo le tše nnyane ka boitshepo le ka tshwanelo
- Ngwala le go ngwallola temana e tee ya methaladi ya gare ga 3-4 go tšwa go setšweletšwa se se gatišitšwego, mohlala, kanegelo, sereto bj.bj.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša tlhaka ya mathomo ya lentšu go godiša mabokgoni a pukuntšu, mohlala, fofa, gata, hema, lema, mema, nama, bj.bj.
- Thoma go peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala setšweletša sa go hlagiša maikutlo, mohlala, karata ya go leboga goba lengwalo
- O tšea karolo go dikahlaahlo go kgetha sererwa seo a tlogo ngwala ka sona.
- Ngwala kanegelo ya gagwe ya temana e tee (bonnyane mafoko a mahlano) a šomiša foreime ya go ngwala
- Šomiša ditlhaka tše kgolo (mathomong a lefoko le go mainaina) le maswaodikga a maleba (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego)

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go ngwala:

- Ngwala kanegelo ya gagwe ya temana e tee, (bonnyane mafoko a mahlano) a šomiša foreime ya go ngwala
- Ngwala temana e tee, (bonyane mafoko a mahlano) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo tša ka mehla, go swana le ditaba tša tšatši ka tšatši
- Šomiša magato a go ngwala (sengwalwakakanywa, go ngwala, go rulaganya le go phatlalatša)
- Thoma go peleta mantšu a tlwaelo ka tshwanelo
- Šomiša lebaka la bjale le lebaka le le fetilego ka nepagalo
- Balela mogwera wa gagwe seo a se ngwadilego

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithutong tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi a botšiša dipotšišo gore a kwešiše
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le ka ditaba tša go akaretša, mohlala, o anega ditaba
- Šomiša tlotlontšu ye e oketšegago ka mehla ge a bolela
- Tšea karolo go dikahlaahlo, a botšiša a bile a araba dipotšišo
- Šišinya ditharollo tša bothata kudu nakong ya Mmetse

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (gabedi ka beke)

- Theeletša tatelano ya ditaelo gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša dikanegelo gomme a akanya go re bofelo bo ka ba bjang, goba a ipopela bofelo bja kanegelo
- Anega dikanegelo tše bonolo, a fetola segalo le tlhabošo ya lentšu (kwagatšo ya lentšu)

Dibeke 6 - 10

- Theeletša kanegelo a nyaka dintlha ka botlalo gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo. Mohlala, go tšweletša lebaka le pheto
- Bapala karolopapadi ya maemo a a fapanego, mohlala, a tšea karolo ya mmadi wa ditaba
- Šomiša polelo ya maleba go batho ba ba fapanego, go swana le go dira dipotšitšotherišano le batho ba go fapana
- Bolela metlae le dithai a šomiša polelo ka boikgopolelo

KELO:

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ka ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi a botšiša dipotšišo gore a kwešiše
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le ka ditaba tša go akaretša. Mohlala, o anega ditaba
- Šomiša polelo ya maleba go batho ba ba fapanego, mohlala, o dira potšišotherišano le batho ba go fapana
- Bolela metlae le dithai a šomiša polelo ka boikgopolelo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le ka ditaba tša go akaretša, mohlala: o anega ditaba
- Šomiša tlotlontšu ye e oketšegago ka mehla ge a bolela
- Theeletša dikanegelo gomme a naganela pele gore bofelo bo ka ba bjang, goba a ipopela bofelo bja kanegelo
- Bolela dikanegelo tše bonolo, a fetola segalo le tlhabošo/kwagatšo ya lentšu

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Tšea karolo go dikahlaahlo, a botšiša a bile a araba dipotšišo
- Theeletša tatelano ya ditaelo gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša kanegelo a nyaka dintlha ka botlalo gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo. Mohlala, go tšweletša lebaka le pheto
- Bapala karolopapadi ya maemo a a fapanego, mohlala, o tšea karolo ya mmadi wa ditaba

KOTARA YA 3	
	NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka ya tšatši ka tšatši ya metsotso ye 15

Šomiša ditumammogo tša ***tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tša tumatlhaka ya tlhakapedi go bopa le go aroganya mantšu. Tšwelapele ka mešongwana ya temogo ya go theeletša (o hlama le go aroganya mantšu ka tsela yeo a kwewago ka gona e sego ka tsela ye a bonwago) ka ge se e le sethuši go mopeleto.***

- Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka
- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go hlama le go aroganya mantšu, mohlala, tlhoba (tlho-ba), tšhemo (tše-mo),mphago, (mpha-go)
- Boeletša ka go theeletša botee le bontši, mohlala, motho-batho, monwana-menwana, leleme-maleme,sekolo-dikolo, nko-dinko
- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di tlwaelegilego mo mafelelong a lentšu, mohlala, sekolong, bjang, thabeng, kgang
- Lemoga dinokotumammogo tše di šomišitšwego mo mantšung, mohlala, l-la, m-ma, n-na, n-ne, n-na-ko, bj.bj.
- Ba fapantša dikatumanoši le ditumanoši mo mantšung, mohlala, wena, yena (**w** le **y** ke dikatumanoši mola **e** le **a** e le ditumanoši)
- Bopa mantšu a ditumammogo tša modumo wa ditlhakapedi le mantšu a ditumanošipedi tša go swana, ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tše pedi tšeo di rutilwego mo ngwageng wo
- Hlopha mantšu a legoro le tee go ya ka tumatlhaka ya ona, mohlala, hlom**ola,** hlok**ola,** phum**ola;** b**efa,** l**efa, efa, kefa, bj.bj.**
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka le ditšweletšwa tše dingwe
- Ithuta go peleta mantšu a lesome ka beke ao a tšerwego go dithutišo tša tumatlhaka le mantšung a ba tlwaetšego go a bona.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya go bala:

Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le Go bala Mmogo mo dikarolong tše 2-3 ka beke.

Go bala mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke,

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši, ba bontšha tatelano ya ditiragalo le tikologo
- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele
- Araba dipotšišo tše bothata tša maemo a godimo tše di bapišitšwego setšweletšwa se se badilwego (“Go be go tla direga eng ge…?”)
- Fa kakanyo ya gagwe ka seo se badilwego
- Lemoga mahlalošagotee le malatodi
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go dinkatlapana tše bonolo bjalo ka tšhupamabaka

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o thušana le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe, a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

- Balela godimo go tšwa ka pukung go sehlopha sa go bala ka go hlahlwa le morutiši go ya ka kgato le bokgoni bja gagwe,, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Thoma go itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo
- Bala ka thelelo ye e oketšegilego, le ka tlhagišo
- Tšwelapele go hlama tlotlontšu ye e bonwago go tšwa go lenaneo la go bala ka sewelo, mehlwaela ya go bala ye e hlophilwego le lenaneo la mantšu a a a šomišwago ka mehla.

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

Mešongwana ya go bala ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 20), mola dihlopha tše dingwe di bala ka go hlahlwa ke morutiši.

- Balela godimo a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Ipalela: dipuku tše kopana tša senonwane/tše e sego tša nnete le direto
- Raloka dipapadi tša go bala le go feleletša mararane go tiišetša go bala le mabokgoni a tlotlontšu, mohlala, ka dipapadi tša pingo le tša go kitima ka gare ga mothalo

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka
- Bopa mantšu a ditumammogo tša modumo wa ditlhakapedi le mantšu a ditumanošipedi tša go swana, ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tše pedi tšeo di rutilwego mo ngwageng wo
- Boeletša ka go theeletša dihlogo tša magoro ao a laetšago bontši, mohlala, motho-batho, monwana-menwana, leleme-maleme, sekolo-dikolo, nko-dinko
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo go mafoko le go ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le /goba go ngwalwa)

- Šomiša ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa go hlama le go aroganya mantšu, mohlala, tlhoba (hlo-ba), tšhemo (tšhe-mo), mphago, (mpha-go),
- Boeletša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi tše di tlwaelegilego mafelelong a lentšu, mohlala, sekolong, bjang, thabeng, kgang
- Lemoga dinokotumammogo tše di šomišitšwego mo mafelelong a mantšu, mohlala, l-la, m-ma, n-na, n-ne, n-na-ko, bj.bj.
- Bopa mantšu a ditumammogo tša modumo wa ditlhakapedi le mantšu a ditumanošipedi tša go swana, ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tše pedi tšeo di rutilwego mo kotareng ye
- Hlopha mantšu a legoro le tee ao a nyalelanago ka tumatlhaka ya ona, mohlala, hlom**ola,** hlok**ola,** phum**ola;** b**efa,** l**efa, efa, kefa, bj.bj.**

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga ditumanošipedi tša go swana**,** mohlala, m**aa**ka, t**iiš**a, thw**ii**, th**uu**
- Bopa mantšu a ditumammogo tša modumo wa ditlhakapedi le mantšu a ditumanošipedi tša go swana, ditumammogo tša tumatlhaka ya go tswakwa le ditumammogo tše pedi tšeo di rutilwego mo ngwageng wo
- Hlopha mantšu a legoro le tee ao a tlwaelegilego go ya ka tumatlhaka ya ona, mohlala, hlom**ola,** hlok**ola,** phum**ola,** b**efa,** l**e**

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Araba dipotšišo tša peakanyo ya godimo tše di theilwego go setšweletšwa se se badilwego (“Go be go tla direga eng ge…?”)
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo
- Lemoga mahlalošagotee le malatodi

Go bala ka Sehlopha sa go Hlwahlwa:

- Balela godimo go tšwa ka pukung go ya ka kgato le bokgoni bja gagwe mo sehlopheng sa go bala ka go hlahlwa, le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana

- **Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Bala ka thelelo ye e oketšegilego, le ka tlhagišo

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Balela godimo a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši, ba bontšha tatelano ya ditiragalo le tikologo
- Šomiša bokantle bja puku go naganela pele
- Fa kakanyo go seo se badilwego

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo go tšwa ka pukung go ya ka kgato le bokgoni bja gagwe mo sehlopheng sa go bala ka go hlahlwa, le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Šomiša mantšu ao ba tlwaetšego go a bona, tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka phetleko ya sebopego le kamano, ge a bala

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši, ba bontšha tatelano ya ditiragalo le tikologo
- Araba dipotšišo tše bothata tša maemo a godimo tše di bapišitšwego setšweletšwa se se badilwego (mohlala,"Go be go tla direga eng ge …..?")
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go dinkatlapana tše bonolo bjalo ka tšhupamabaka

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo go tšwa ka pukung go ya ka kgato le bokgoni bja gagwe mo sehlopheng sa go bala ka go hlahlwa, le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana
- Bala ka thelelo ye e oketšegilego, le ka tlhagišo

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Ipalela: dipuku tše kopana tša senonwane/tše e sego tša nnete le direto

KOTARA YA 3	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gararo ka beke

Bana ba tšwelapele go šomiša mongwalo wa mogatišo mo go dikgatišo tše di ngwadilwego, fela ba thoma go ithuta mohuta wa mongwalo wo o kgomaganego. Mohuta wo wa mongwalo wo o kgomaganego, goba mothikitho o tla laolwa ke pholisi ya sekolo ya mongwalo goba pholisi ya profense.

Go hlokomela mongwalo wa mogatišo

- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo ka mokgwa wa tshwanelo, mohlala, phensele, sephumodi, rula
- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka tshwanelo le ka lebelo le legolo le nepagalo.
- Hlokomedišiša tshwano le tsepamo: bogolo bja ditlhaka tše nnyane le ditlhaka tše kgolo lentšung.
- Šomiša mongwalo wa mogatišo go dibopego ka moka tša direkhoto tše di ngwadilwego

Go fetogela go mongwalo wo o kgomaganego goba go mothikitho

- Ngwala le go ngwalolla dipatrone tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Ngwala le go ngwalolla, bonnyane ditlhaka tše pedi tša mongwalo wo o kgomaganego (bogolo le tshwano)
- Ngwala le go ngwalolla mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego le wa mothikitho: mantšu a ditlhaka tše 2 go ya go tše 3, mohlala, eng, ona, se, le, bj.bj.
- Lemoga le go bala mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho

G*o ngwala Mmogo, ka Sehlopha le ka Go ikemela:*

***Dithutišo tša phaposi ka moka/sehlophana tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke.* . Šomiša mešongwana ya Go bala Mmogo go šupetša magato a go ngwala (sengwalwakakanya, go ngwala le go phatlalatša). Neelana ka foreime ya go ngwala go thuša bana go ngwala dikanegelo tša bona.**

- Tšea karolo go dikahlaahlo go kgetha sererwa seo go ka ngwalwago ka sona
- Ngwala temana ye e tšweletšago maikutlo, mohlala, karata ya go leboga, poskarata
- **Go ngwala sengwalwakakanya, go ngwala le go phatlalatša** kanegelo ya gagwe ya mafoko bonnyane a tshelela
- Ngwala temana e tee/pedi (bonnyane mafoko a seswai) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo
- Šomiša maswaodikga ao a nepagetšego (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego) go re ba bangwe ba kgone go bala seo se ngwadilwego
- Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo gape a leke go šomiša tsebo ya gagwe ya tumatlhaka
- Šomiša lebaka la bjale le le le fetilego ka nepagalo
- Lemoga le go šomiša maina le madiri ka nepagalo
- Lemoga le go šomiša mašala ka nepagalo.
- Bala le go boledišana le mogwera ka seo a se ngwadilego
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo ka mokgwa wa tshwanelo, mohlala, phensele, sephumodi, rula

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

Go hlokomela mongwalo wa mogatišo

- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka tshwanelo le ka lebelo le legolo le nepagalo

Go fetogela go mongwalo wa go kgomagana goba go mothikitho

- Ngwala le go ngwalolla dipatrone tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.
- Ngwala le go ngwalolla, bonnyane ditlhaka tše pedi tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho ka beke (bogolo le tshwano)

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Mongwalo:

Go fetogela go mongwalo wa go kgomagana goba go mothikitho

- Ngwala le go ngwalolla, bonnyane ditlhaka tše pedi tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho. Ka beke (bogolo le tshwano).
- Ngwala le go ngwalolla mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho (mantšu a ditlhaka tše 2 go ya go tše 3, mohlala, eng, ona, se, le
- Lemoga le go bala mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba go mothikitho.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe
- Lemoga le go šomiša maina le madiri ka nepagalo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala temana ya go hlagiša maikutlo, mohlala, karata ya go leboga, poskarata
- Ngwala temana e tee/pedi (bonnyane mafoko a seswai) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo tša ka mehla
- Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo gape a leke go šomiša tsebo ya gagwe ya tumatlhaka go peleta mantšu ao a sa tlwaelegago.
- Šomiša lebaka la bjale, le le fetilego le le tlago ka nepagalo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go ngwala:

- Tšea karolo go dikahlaahlo go kgetha sererwa seo a ka ngwalago ka sona.
- Akanya, ngwala le go phatlalatša kanegelo ya gagwe ya bonnyane mafoko a tshelela gomme a oketša ka sererwa sa maleba
- Šomiša maswaodikga ao a nepagetšego (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego) go re ba bangwe ba kgone go bala seo se ngwadilwego
- Lemoga le go šomiša mašala ka nepagalo
- Bala le go ahlaahla le mogwera ka seo a se ngwadilego

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le go dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a botšiša dipotšišo gore a kwešiše tlhathollo le go swayaswaya go seo a se kwelego
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le ditaba tše dintši ka kakaretšo. Mohlala, o anega ditaba, a šomiša polelo ya go hlaloša
- Šomiša mareo a bjalo ka leina, lehlaodi, lediri, lešala, fegelwana, leswaopotšišo, temana ge a bolela ka mongwalo wa gagwe.
- Kwešiša e bile o šomiša polelo ya maleba ya dithuto tša go fapana
- Šišinya ditharollo tša bothata kudu nakong ya Mmetse

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela (gabedi ka beke)

Dibeke 1 - 5

- Theeletša tatelano ye e raraganego kudu ya ditaelo gomme a araba ka tshwanelo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a šišinya direrwa tšeo di ka ahlaahlwago gomme a botšiša dipotšišo gore a be le tshedimošo le go bega morago ka ga mošomo wa sehlopha.
- Tšea karolo dithalokong tša mantšu.
- Bolela metlae le dithai a šomiša kwagatšo ya lentšu le segalo ka mokgwa wa maleba

Dibeke 6 - 10

- Theeletša le go araba seboledi seo ngwana a sa se bonego
- Theeletša dintlha ka botlalo tša dikanegelo le go araba dipotšišo tša maemo a godimo, mohlala, “O nagana go re o be a nepile ge a….?”
- Araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo gomme a thekga karabo ya gagwe ka mabaka ao a kwagalago, mohlala, “Ke ka lebaka la eng o re bjalo?”
- Ntšha maikutlo ka ga setšweletšwa gomme a fa mabaka, mohlala “E mpefedišitše ka lebaka la gore…”

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/ goba go itlwaetša)

- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a botšiša dipotšišo gore a kwešiše tlhathollo le go swayaswaya go seo a se kwelego
- Šomiša mareo a bjale ka leina, lehlaodi, lediri, lešala, fegelwana, leswaopotšišo, temana, ge a bolela ka ga go ngwala ga gagwe
- Šišinya ditharollo tša bothata kudu nakong ya Mmetse
- Tšea karolo ge go ralokwa dithaloko tša mantšu, mohlala, Ke a tlalea …..
- Bolela metlae le dithai a šomiša kwagatšo ya lentšu le segalo ka nepagalo
- Araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo gomme a thekga karabo ya gagwe ka mabaka ao a kwalago, mohlala, “Ke ka lebaka la eng o realo?”

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe le ka ditaba tša go akaretša. Mohlala, o anega ditaba, a šomiša polelo ya go hlaloša
- Theeletša tatelano ye e raraganego kudu ya ditaelo gomme a araba ka tshwanelo
- Tšea karolo dikahlaahlong, a šišinya direrwa tšeo di ka ahlaahlwago gomme a botšiša dipotšišo gore a be le tshedimošo
- Theeletša dintlha ka botlalo tša dikanegelo le go araba dipotšišo tša maemo a godimo, mohlala, “O nagana go re o be a nepile ge a …?
- Ntšha maikutlo ka ga setšweletšwa gomme a fa mabaka, mohlala “E mpefedišitše ka lebaka la gore…”

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka ya tšatši ka tšatši ya metsotso ye 15

Tsebatša mantšu a go ba le ditumanošipedi tša go swana le tumatlhaka ya go tswakwa. Kgonthišiša gore bana ba kwešiša mantšu ao ba a hlabošago gomme ba ka kgona go a šomiša mafokong a go kwagala. Hlahla bana go šomiša tsebo ya bona ya tumatlhaka go peleta mantšu ao ba sa a tlwaelago.

- Lemoga le go bala mantšu a go ba le ditumanošipedi tša go swana. mohlala, thwii, baagi, meedi, diila, phoofolo bj.bj..
- Lemoga ditumanošipedi tša go fapana, mohlala, b**oi**fa, l**ou**tša, b**ua,** r**ua,** ap**ea**
- Lemoga le go šomiša meselana ka nepagalo, mohlala, -ana (katse-katsana, serapa-serapana, motse-motsana)
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye a e rutilwego mo ngwageng
- Bopa mafoko a šomiša tlotlontšu ya tumatlhaka, mohlala, bana ba bala puku; monna o bolaya noga
- Bala mantšu go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe
- Ithuta go peleta mantšu a lesome ka beke go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka le mantšu ao a tlwaelegilego
- Ngwala mafoko a makopana a mabedi ao a a biletšwago ke morutiši

Mešongwana ya Go bala ya tšatši ka tšatši:

Go bala ka tlhahlo (dihlopha tše pedi ka letšatši) le Go bala Mmogo gabedi go ya gararo ka beke.

Go bala Mmogo

- ***Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke*** Phaposi ka moka e bala direto le dikoša le morutiši (go bala mmogo) gomme ba ahlaahla dipeakanyo tša go fapana le kgetho ya mantšu a moreti
- Bala dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete le phaposi ka moka le morutiši
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo tše di bapišitšwego go setšweletšwa se se badilwego, mohlala, “Ka kgopolo ya gago…”
- Ntšha maikutlo a go laetša ge e ba o ratile kanegelo gomme o kgona go thekga karabo ya gagwe, mohlala, “Ke ipshine ka kanegelo ka lebaka la gore…”
- Hlagiša maikutlo a gagwe ka ga diswantšho tšeo di tšwelelago go kgatišo ya mediya, mohlala, go dikuranta, diswantšho tša dikgatišobaka, diphoustara, dipapatšo, “Ke ratile seswantšho sa kgatišobaka ye ka lebaka la go re papatšo ye e ntirile…”
- Lemoga lenalana mo go khunyelo a bontšha bobedi thuo le khunyelo, mohl. malome ’agwe

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

Morutiši o thušana le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe, a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

- Balela godimo le ka setu go tšwa ka dipukung tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete go ya ka bokgoni bja gagwe mo sehlopheng se se balago ka go hlahlwa, gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala setšweletšwa sa go swana
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka tshekaseko ya sebopego le kamano le mabokgoni a kwešišo go tšweletša tlhalošo
- Bala ka thelelo le lebelo le le oketšegago, a šomiša kgwagatšo ye e nepagetšego
- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala, mohlala, ka go bala gape, go emanyana, go itlwaetša lentšu pele a ka le balela godimo
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo.....
- Tšwelapele go hlama tlotlontšu ya mantšu ao a tlwaetšego go a bona go tšwa go lenaneo la go bala ka sewelo, mehlwaela ya go bala ye e hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši

Go bala ka bobedi ka bobedi /Go ipalela

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya go bala (metsotso ye masomepedi), mola dihlopha tše dingwe di bala ka go hlahlwa ke morutiši.

- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Balela godimo a balela mogwera
- Ipalela mo maemong a raraganego kudu a balela boipshino goba tshedimošo go tšwa go mehutahuta ya ditemana tše di lego gona: tša metlae (dikhomiki), le dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete
- Bapala dithaloko tša go bala, gomme a feleletša mararane go gatelela mabokgoni a go bala le a tlotlontšu

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga le go šomiša meselana ka nepagalo, mohlala, -ana (katse-katsana, serapa-serapana, motse-motsana)
- Bopa mafoko a šomiša tlotlontšu ya tumatlhaka, mohlala, bana ba bala puku; monna o bolaya noga
- Bala mantšu go tšwa go thutišo ya tumatlhaka mo mafokong le go ditšweletšwa tše dingwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetša le/ goba go ngwalwa)

- Lemoga le go bala mantšu a go ba le ditumanošipedi tša go swana. mohlala, thwi**i,** baagi, m**ee**di, d**iil**a, ph**oo**folo bj.bj..
- Lemoga ditumanošipedi tša go fapana, mohlala, b**oi**fa, l**ou**tša, b**ua,** r**ua,** ap**ea**
- Bopa mantšu a šomiša tumatlhaka ye a e rutilwego mo ngwageng

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo:

- Araba dipotšišo tše bothata tša maemo a godimo tše di bapišitšwego setšweletšwa se se badilwego,"ka kgopolo ya gago,,,,?"
- Ntšha maikutlo go laetša ge e ba o ratile kanegelo gomme o kgona go thekga karabo ya gagwe "Ga ke ipshine ka kanegelo ka lebaka la gore…"

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala, mohlala, ka go bala gape, go emanyana, go itlwaetša lentšu pele a ka le balela godimo
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela

- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Balela godimo a balela mogwera

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete le phapoši ka moka gammogo le morutiši.
- Araba dipotšišo tše bothata tša maemo a godimo tše di theilwego godimo ga setšweletšwa se se badilwego, "ka kgopolo ya gago…?"
- Hlagiša maikutlo a gagwe ka ga diswantšho tšeo di tšwelelago go kgatišo ya mediya, mohlala, go dikuranta, diswantšho tša dikgatišobaka, diphoustara, dipapatšo, "Ke ratile seswantšho sa kgatišoba se ka lebaka la go re papatšo ye e ntirile…"

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa ka dipukung tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete go ya ka bokgoni bja gagwe mo sehlopheng se se balago ka go hlahlwa, gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala setšweletšwa sa go swana

- Šomiša mantšu ao a tlwaetšego go a bona, tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka phetleko ya sebopego le kamano le mabokgoni a kwešišo go tšweletša tlhalošo tlhalošo
- Bala ka thelelo le lebelo le le oketšegilego, a šomiša kgwagatšo ya maleba.

Go bala ka bobedi ka bobedi /Go ipalela

- Ipalela mo maemong a a raraganego kudu ka go balela boipshino goba tshedimošo go tšwa go mehutahuta ya ditšweletšwaa tše di lego gona: tša metlae (dikhomiki), le dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete

KOTARA YA 4	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo metsotso ye 15 gararo ka beke

Bana ba tšwelapele go šomiša mongwalo wa mogatišo mo dikgatišong tše di rekhotilwego, fela ba thoma go ithuta mohuta wa go ngwala ka mongwalo wo o kgomaganego. Mohuta wo wa mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho o tla laolwa ke pholisi ya sekolo goba ya Profense.

Tlhokomelo ya mongwalo wa mogatišo

- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo, mohlala, phensele, sephumodi, rula, ka tshwanelo
- Hlokomela tšhomišo ya mongwalo wa mogatišo go direkhote tše di ngwadilwego

Go fetogela go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho

- Ngwala le go ngwalolla, bonnyane ditlhaka tše pedi tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho ka beke a feleletša ditlhaka ka moka mafelelong a kotara
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.
- Ngwala le go ngwalolla ditlhaka tše kgolo tše di tlwaelegilego ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho, mohlala, A,E,H,I,M,O,P
- Ngwala le go ngwalolla mafoko a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.

Go ngwala Mmogo, ka Sehlopha le Go ingwalela

Dithutišo tša phaposi ka moka/sehlophana tša metsotso ye 20, gabedi goba gararo ka beke.. Š***omiša mešongwana ya go ngwala mmogo go ruta lenaneo la mongwalo. Ruta bana mokgwa wo o swanetšego wa go šomiša maswaodikga a motheo. Tšweletša foreime go thuša bana go ngwala motswako le mohlako go rulaganya tshedimošo ka go tšhate goba nkatlapana. Šupetša tšhomišo ya pukuntšu ye bonolo, a hlaloša tatelano ya dialfabete ye e nepagetšego,***

- Tšea karolo go dikahlaahlo gomme a ntšha dikgopolo tša gagwe
- O dira boitekelo ka mantšu: o ngwala sereto se bonolo goba koša.
- Ngwala bonnyane kanegelo ya ditemana tše pedi (mafoko a lesome) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo tša go swana le keteko ya ba lapa
- Go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala le go phatlalatša kanegelo ya gagwe ya bonnyane bja ditemana tše pedi, a šomiša polelo e bjalo ka, ‘kgalekgale go kile....’ le ‘mafelelong go ile.....’
- Rulaganya tshedimošo mo tšhateng goba mo nkatlapaneng.
- Šomiša dibopego tša go fa tshedimošo ge a ngwala, go swana le go ngwala metswako ya dijo
- Latelantšha setšweletšwa ka go šomiša mantšu a go swana le,: ‘’sa pele’, ‘sa bobedi’ le ‘sa mafelelo’
- Šomiša maswaodikga a maleba (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo le maswao a tlabego) go re ba bangwe ba kgone go bala se se ngwadilwego
- Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo gomme a leka go ngwala mantšu ao a sego a tlwaelo ka go šomiša tsebo ya gagwe ya tumatlhaka
- Šomiša mabaka, mohl. lebjale, lefetile le letlago ka tshwanelo.
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe
- Šomiša pukuntšu go lebelela tlhalošo le mopeleto wa mantšu.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Tlhokomelo ya mongwalo wa mogatišo
- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo ka mokgwa wa tshwanelo, mohlala, phensele, sephumodi, rula,
- Hlokomela tšhomišo ya mongwalo wa mogatišo go direkhote tše di ngwadilwego

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

Go fetogela go mongwalo wo o kgomaganego

- Ngwala le go ngwalolla, bonnyane ditlhaka tše pedi tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho ka beke, a feleletša ditlhaka ka moka mafelelong a kotara
- Ngwala le go ngwalolla mantšu ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.
- Ngwala le go ngwalolla ditlhaka tše kgolo tše di tlwaelegilego ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho, mohlala, A,E,H,I,M,O,P
- Ngwala le go ngwalolla mafoko a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- O itirela diteko ka mantšu: o ngwala sereto se bonolo goba koša.
- Go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala le go phatlalatša kanegelo ya gagwe ya bonnyane bja ditemana tše pedi, a šomiša polelo e bjalo ka, 'kgalekgale go kile....' le 'mafelelong go ile.....'
- Šomiša maswaodikga a maleba (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo le maswao a tlabego) go re ba bangwe ba kgone go bala se se ngwadilwego
- Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo gomme a leka go ngwala mantšu ao e sego a tlwaelo ka go šomiša tsebo ya gagwe ya tumatlhaka
- Šomiša mabaka, mohl. lebjale, lefetile le letlago ka tshwanelo.
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala bonnyane kanegelo ya ditemana tše pedi (mafoko a lesome) ka ga maitemogelo a gagwe goba ditiragalo tša go swana le keteko ya ba lapa
- Rulaganya tshedimošo mo tšhateng goba mo nkatlapaneng
- Šomiša dibopego tša go fa tshedimošo ge a ngwala, mohlala, ge a ngwala metswako ya dijo
- Latelantšha setšweletšwa ka go šomiša mantšu a go swana le: 'sa pele', 'sa bobedi' le 'sa mafelelo'
- Šomiša maswaodikga a maleba (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo le maswao a tlabego) go re ba bangwe ba kgone go bala se se ngwadilwego
- Peleta mantšu a tlwaelo ka nepagalo gomme a leka go ngwala mantšu ao a sego a tlwaelo ka go šomiša tsebo ya gagwe ya tumatlhaka.
- Šomiša mabaka, mohl. lebjale, lefetile le letlago ka tshwanelo.

DITŠWELETŠWA/METHOPO YE E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Diswantšho le diphoustara
- Didirišwa tše di tswalanego le sererwa, mepopi, digakantšhi tša sefahlego, bj.bj.
- Diripana tša diboto tša dikanegelo le mantharane
- Diswantšho go latelantšha
- Diaparo tše di beakantšwego tša go dikarolopapadi le mešongwana ye mengwe ya bomolomo
- Diletšwa tša mmino (meropa, lekope, dinaka, bj.bj.),
- Di-CD goba ditheipi tša go ba le dikanegelo, direto, merumokwano, dikoša, seraloka di-CD goba segatišamantšu, thelebišene le ditheipe tša video/di-DVD
- Dipuku tša dikanegelo le dikanegelo tša bomolomo

GO BALA LE DITUMATLHAKA

- Diswantšho le diphoustara
- Dikarata tša tumatlhaka tša lebota
- Maano a go bala a a hlophilwego
- Dipukukgolo tše dingwe tše di tšweleditšwego nakong ya ge go ngwalwa mmogo
- Ditemana tše dingwe tše di godišitšwego bjalo ka direto, dikoša, diretwana tša bana tša morumokwano
- Dipuku tša dikanegelo, tše e lego tša nnete, le tša diswantšho tša sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Dikanegelo tšeo di tšweleditšwego nakong ya go ngwala mmogo
- Diretwana tša bana tša morumokwano, direto le dikoša.
- Dipuku tše dikopana tša boithabišo tša lefoko le tee goba a mabedi mo letlakaleng la sekhutlo sa go bala sa ka phapošing
- Dišupo tša dipapetlakgadima tša maina a dilo tša ka phapošing, dipontšho le tša mantšu a go bonwa
- Dikarata tša maina a bana
- Didirišwa tša go šupa ge go balwa ditemana tše di godišitšwego, dikanegelo tša maboteng, dipontšho
- Diswantšho, mararane le dipapadi
- Kuranta le dikgatišobaka

GO NGWALA LE MONGWALO

- Ditlabakelo tša go ngwala, mohlala, diphensele, diphensele tša mebala, dikhrayone tša makhura, dipampiri tšeo di sa ngwalelwago tša bogolo bja go fetafetana (A3, A4, A5), rula, sephumodi, puku ya dinoutse ye nnyane ya methaladi le ye e se nago methaladi ya dimilimetara tše 8.5
- Meseto ya go ngwala le ya mafoko goba ditšhate tša bogolo bja teske tša mongwalo wa mogatišo, mongwalo wo o kgomaganego le wa mothikitho
- Maphephe a tšhate ya go phetlolla le dipene tša Dikoki tše koto
- Dipukuntšu tša mong
- Dipukuntšu tša bana tše bonolo

MPHATO WA 3 SEPEDI LELEME LA GAE

DINYAKWA TŠA KOTARA

KOTARA YA 1

GO THEELETŠA LE GO BOLELA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya **tšatši ka tšatši/ beke ka beke makaleng ka moka a polelo le go dithuto tše dingwe**

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, o bolela ditaba, a tšweletša maikutlo le dikakanyo
- Theeletša ntle le go tsena ba bangwe ganong, a laetša tlhompho go seboledi gomme a letela sebaka sa gagwe sa go bolela
- Šomiša polelo ya maleba ge a bolela le bagwera le batho ba bagolo, a amogela ka tsela yeo phapoši e šomišago polelo ya sethaka, mohlala, o botša batswadi ka mokgwa wo kgwele e thubilego lefastere ka gona gomme a botša bagwera ka ga tiragalo yeo

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela (gabedi ka beke)

Dibeke 1 – 5

- Theeletša tatelano ye e raraganego ya ditaelo (bonnyane 4) gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša kgopolokgolo le dintlha ka botlalo dikanegelong gomme a araba dipotšišo tša maemo a godimo, mohlala, o nagana go re leina le la puku le swanetše kanegelo ye? Ka lebaka la eng?
- Botšiša dipotšišo gore a kwešiše, ditshwayotshwayo ka ga seo se kwelwego, mohlala, “Na seo se diragetše? Bjale o dirile eng?”
- Ntša maikutlo ka ga setšweletšwa gomme a fa mabaka, mohlala, “ke bona gore mongwadi o be a swanetše go fa mafelelo a go laetša lethabo go kanegelo. Dolfini e lekile ka maatla go tšhaba”

Dibeke 6 – 10

- Tšea karolo go dikahlaahlo, a botšiša dipotšišo a bile a laetša go amega go maikutlo a ba bangwe
- Araba dipotšišo gomme a fa mabaka a dikarabo tša gagwe, mohlala, “Ee. Ke nagana go re hlogo ya kanegelo e botša mmadi go re kanegelo e bolela ka eng”

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ka ntle le go tsena ba bangwe ka ganong, a laetša tlhompho go seboledi gomme a šielana ka go bolela
- Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo gomme a fa mabaka, mohlala, “ke bona gore mongwadi o be a swanetše go fa mafelelo a lethabo go kanegelo. Dolfini e lekile ka maatla go tšhaba”
- Tšea karolo dikahlaahlong, a botšiša dipotšišo a bile a laetša go amega go maikutlo a ba bangwe.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe. Mohlala, o bolela ditaba, a tšweletša maikutlo le dikakanyo
- Theeletša tatelano ye e raraganego ya ditaelo (bonnyane ditaelo tše 4) gomme a araba ka tshwanelo
- Theeletša kgopolokgolo le dintlha ka botlalo dikanegelong gomme a araba dipotšišo tša maemo a godimo, mohlala, o nagana go re hlogo ya kanegelo ye ke ya maleba? Lebaka?

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka ya metsotso ye 15 gararo ka beke

Boeletša tumatlhakatee le ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi le ditumanošipedi tša go swana tšeo di rutilwego go Mphato wa 2. Ahlaahla karolo ya ditlhaka tša dialfabete go mantšu a go fapana o efa tlhokomelo go tumatlhaka ya go fapana, tlhaka ya go swana yeo e emelwago ke tlhaka/ditlhaka tšeo. Mohlala, 'a' mo go feta le 'a' mo go tate; 'f' mo go fata le 'f' mo go lefa.

Sammaletee ba šoma ka go bopa mantšu le mešongwana ya temogo ya go kwa. Šomiša dibaka go boeletša tumatlhaka ye e rutilwego mešongwaneng ye mengwe ya polelo. Mohlala, ka mo go Go bala Mmogo le Go ngwala Mmogo. Šomiša tumatlhaka go laola lenaneo la mopeleto la ngwaga.

- Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakaina tša ditlhakatee ka moka
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mathomong a mantšu (ts-,th-, hl-,ny-,kg-,ph-, sw-.bj-.gw-,tl-,fs-:tsebe,thaba, hlaba, nyaka) le mafelelong a mantšu (-ng :thabeng, bjang, sekolong)
- Lemoga le go šomiša mantšu ao a nago le mošito wa, go swana le kgokologa, kgokološa,
- Lemoga le go bala mantšu a go ba le ditumanošipedi tša go swana. mohlala, thwii, baagi, meedi, diila, phoofolo bj.bj ye e ithutilego go Mphato wa 2Lemoga le go šomiša mantšu a go ba le morumokwano, a go swana le, nokeng, kgonyeng, ngakeng
- Bopa mantšu a dinoko tše tharo, tše nne le tše tlhano ka go šomiša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi le ditumanošipedi tša go swana le tšeo di rutilwego mo kotareng ye, mohlala, tl-atša, hl-atša, tl-oša; paale, kaakang, meetlwa, bj.bj.
- Hlopha ditlhaka le mantšu go ya ka lenaneo la tatelano ya dialfabete
- Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba a šomiša tsebo ya tumatlhaka
- Ithuta go peleta mantšu a lesome ka beke go tšwa go dithutišo tša tumatlhaka le tša mantšu a tlwaelo
- Ngwala mafoko a mararo a makopana ao a a bileditšwego ke morutiši

Mešongwana *ya tšatši ka tšatši ya go bala:*

***Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le Go bala* Mmogo gabedi goba gararo ka beke.**

Go bala Mmogo

Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke, tshepetšo ya tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka.

***Karolo ye nngwe le ye nngwe e tla ba le nepišo ya go ithuta go tšwa go tše di latelago: dikgopolo tša kgatišo, diponagalo tša ditšweletšwa, tumatlhaka, dipatrone tša polelo, mekgwanakgwana ya temogo ya mantšu le kwešišo mo go mehuta ya maemo a kwešišo (khoknithifi) ka go šomiša dipotšišothwii, tša peakanyoleswa, tša go kwešiša tlhalošo ya lentšu go ya ka tšhomišo, tša tekolo le tša kgahlego*.**

Šupetša mekgwanakgwana ya menwana ye mehlano mo e lego go re monwana wo mongwe le wo mongwe o emela mokgwanakgwana wo mmadi a ka o šomišago go gopolela peakanyo ya go re a ka bala bjang lentšu leo a sa le tsebego le tlhalošo ya lona: bana ba hlokomela ka go botšiša ge e ba lentšu le ba le rarollago le duma gabotse, le lebelelega le nepagetše le go re le fa tlhaologanyo. Thoma go ruta bana tshepetšo ye ge ba kopana le mantšu ao ba sa a tsebego.

Šomiša ditlhahli tša go bona go bolela ka setšweletšwa sa seswantšho, mohlala, lebelela seswantšho, a ahlaahla go re se bolela ka eng, mo se tšerwego gona, bj.bj.

Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme a hlaloša tabakgolo le baanegwathwadi
- Bala ditaelo ka phapošing
- Bala direto tša go fapafapana ka sererwa se se itšego, a ahlaahla tše (bobedi sebopego le ditlhalošo)
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo pele, nakong, le ka morago ga go bala temana ye ba e badilego mmogo, mohlala, "O gopola go re go tla direga eng ka morago? Ke ka lebaka la eng o bolela se?"

- Lemoga maswao a ditsebjana go bontšha polelommoledi go dikanegelo tše di ngwadilwego.
- Lemoga go re lenalana go khunyelo le bontšha bobedi thuo le khunyelo, mohlala, Morw'a Masemola

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o thušana le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe, metsotso ye l5 sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke. **Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantšha bana le setšweletšwa mo maemong a taelo (temogo ya mantšu 90% - 95% ka nepagalo). Leano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu.**

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go tšwa go puku ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo go maemo a go bala a taetšo ya sehlopha
- Šomiša tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka phetleko ya sebopego le kamano, ge a bala bobedi ka setu le ge a balela godimo
- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala: o bala gape, a khutša, a itlwaetša lentšu pele a le balela godimo
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya lentšu le kwešišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga (dikhutlo, maswaopotšišo, maswao a tlabego, ditsebjana) ge a balela godimo

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela (gararo ka beke)

Tsebatša go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela. ***. Kgetha ditšweletšwa t***šeo di tsebegago goba tše di lego maemong a ngwana a go ipalela (tše bonolo go feta tšeo di šomišitšwego go **Go bala mmogo ka go feta 95% ya temogo ya mantšu ka nepagalo ge ba bala setšweletšwa**

- Ipalela: dipuku tša diswantšho le dipuku tša dikanegelo tše bonolo
- Bapala papadi tša go bala gomme a feleletša mararane go tiišetša mabokgoni a go bala le tlotlontšu

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga le go šomiša mantšu ao a nago le mošito wa go swana le kgokologa, kgokološa,
- Lemoga le go šomiša mantšu a go ba le morumokwano, a go swana le, nokeng, kgonyeng, ngakeng
- Bopa mantšu a dinoko tše tharo, tše nne le tše tlhano ka go šomiša ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi le ditumanošipedi tša go swana tšeo di rutilwego mo kotareng ye, mohlala,tl-atša, hl-atša, tl-oša; paale, kaakang, meetlwa

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

- Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakaina ka moka tša ditlhakatee
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mathomong a mantšu (ts-,th-, hl-,ny-,kg-,ph-, sw-.bj-.gw-,tl-,fs-:tsebe,thaba, hlaba, nyaka) le mafelelong a mantšu (-ng :thabeng, bjang, sekolong)
- Lemoga ditumanošipedi tša go swana tše a ithutilego tšona ka go Mphato wa 2 tše bjalo ka 'oo','ee','ii' (poo, phoofolo, lee, leeba, tiiša, thwii)

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le /goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

- ***Go bala Mmogo:***Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Bala ditaelo ka phapošing

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo go maemo a go bala a taetšo ya sehlopha
- Šomiša tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka phetleko ya sebopego le kamano, ge a bala
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga (dikhutlo, maswaopotšišo, maswao a tlabego, ditsebjana) ge a balela godimo
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya lentšu le kwešišo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Šomiša ditlhahli tša go bona go bolela ka setšweletšwa sa seswantšho, mohlala, lebelela seswantšho, a ahlaahla go re se bolela ka eng, mo se tšerwego gona, bj.bj.
- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme ba hlaloša tabakgolo le baanegwathwadi
- Araba dipotšišo tša maemo a godimo pele, nakong, le ka morago ga go bala temana ye ba e badilego mmogo, mohlala, “O gopola go re go tla direga eng ka morago? Ke ka lebaka la eng o bolela se?”

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlalwa, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo go maemo a go bala a taetšo ya sehlopha
- Šomiša tumatlhaka, mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya ka phetleko ya sebopego le kamano, ge a bala

KOTARA YA 1	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15 gararo ka beke

Bana ba ka šomiša mongwalo wa mogatišo mo go direkhoto tše di ngwadilwego go fihlela mafelelong a kotara ya bobedi le ge e le go re dithutišo tša mongwalo di tla nepiša tiragatšo ya ditlhaka ka bonoši le go kopantšha tše di hlokegago tša mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho. Mohuta wa mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho o tla laolwa ke pholisi ya sekolo goba pholisi ya Profense ya mongwalo.

- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane mongwalong wo o kgomaganego goba mothikitho gomme a thoma go hlakanya ditlhaka tša go fapana le go hlama mantšu ka mongwalo wo o kgethilwego wa go kgomagana goba wa mothikitho
- Šomiša didirišwa tša mongwalo gabotse, mohlala, phensele, sephumodi, rula
- Ngwala mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Kgaoganya mantšu gabotse methalading
- Ngwala lefoko la go balega ka nepagalo ka mogatišo le mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho

Go ngwala Mmogo, ka Sehlopha le Go ingwalela:

Bana ka moka/sehlophana ba rutwa dithutišo tše pedi go ya go tše tharo ka beke metsotso ye 20. Šomiša **mešongwana ya go bala mmogo go šupetša tšhomišo ya maswaodikga, mopeleto le popopolelo (mabaka le bontši). Neela ka foreimi ya go ngwala go thuša bana go ngwala kanegelo ya tlhalošo gomme o ba hlahle go magato a tshepetšo ya go ngwala. Bana ba thoma dipukuntšu tša bona.**

- Thala diswantšho le go ngwala mafoko go laetša kwešišo ya kanegelo
- Ngwala ditaelo, mohlala, o ngwalela mogwera
- Fana ka dikgopolo, mantšu le mafoko go hlama kanegelo ya ka phapošing (Go ngwala mmogo)
- Šomiša seswantšho go kgetha sererwa se go ka ngwalago ka sona
- Bolela le molekane gore ba thome go beakanyetša go ngwala
- Botšiša dipotšišo tša go thuša go hlatholla mošomo wa go ngwala
- Ngwala bonnyane temana e tee (ya mafoko a seswai), mohlala, ditaba ka ga yena, kanegelo ya senonwane/yeo e sego ya nnete, tlhalošo ya tiragalo /boitekelo
- Ngwala le go laetša mafoko (mafoko a tshelela go ya go a seswai) ka ga sererwa go oketša dipuku ka bokgobapukung bja phapoši
- Ngwala mantšu a go hlama lefoko, a šomiša ditlhaka tše kgolo, dikhutlo, maswaopotšišo, difegelwana, maswao a tlabego le maswao a ditsebjana
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya go peleta go ngwala mantšu ao a sa tlwaelegago
- Šomiša mabaka, mohl. lebjale, lefetile letlago, gabotse
- Šomiša kwano ya sediri le tiro ka mokgwa wa maleba, mohlala, Ke nyaka/O nyaka..
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša modumo wa mathomo wa mantšu, mohlala, ala, bana, dula, fepa, bj.bj.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mongwalo:

- Šomiša didirišwa tša mongwalo ka mokgwa wa maleba, mohlala, phensele, sephumodi, rula
- Kgaoganya mantšu mo methalading ka mokgwa wa maleba

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Mongwalo:

- Hlama ditlhaka tše kgolo le tše nnyane ka moka ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho gomme a thome go hlakanya ditlhaka tša go fapana le go hlama mantšu ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho wo o kgethilwego
- Ngwala mantšu a makopana ka mongwalo wo o kgomanego goba mothikitho
- Ngwala lefoko la go balega ka nepagalo ka mogatišo le mongwalo wo o kgethilwego wa go kgomagana goba mothikitho

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala:

- Thala diswantšho le go ngwala mafoko go laetša kwešišo ya kanegelo
- Ngwala ditaelo, mohlala: a ngwalela mogwera
- Fana ka dikgopolo, mantšu le mafoko go hlama kanegelo ya ka phapošing (go ngwala mmogo)
- Šomiša kwano ya sediri le tiro ka mokgwa wa maleba, mohlala, Ke nyaka/O nyaka..
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša modumo wa mathomo wa mantšu, mohlala: ala, bana, dula, fepa, bj.bj.

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala bonnyane temana e tee (ya mafoko a seswai), mohlala, ditaba ka ga yena, kanegelo ya senonwane/yeo e sego ya nnete, tlhalošo ya tiragalo /boitekelo
- Ngwala mantšu a go hlama lefoko, a šomiša ditlhaka tše kgolo, dikhutlo, maswaopotšišo, difegelwana, maswao a tlabego le maswao a ditsebjana
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya go peleta go ngwala mantšu ao a sa tlwaelegago
- Šomiša mabaka, mohl. lebjale, lefetile le letlago, ka mokgwa wa maleba

KOTARA YA 2	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši /beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša le go araba ditsebišo le ditaelo tša seyalemoya le inthakhomo
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, go bolela ditaba a ntša maikutlo le dikakanyo
- Theeletša dikanegelo, direto le dikoša gomme a ntša maikutlo ka ga dikanegelo, direto le dikoša, a efa mabaka
- Ka thušo, o naganela pele seo se tlogo direga mo kanegelong, mohlala, “Lebelela leina le bontle bja puku. O nagana go re go tlo direga eng”
- Nyakišiša lebaka le phetho ka kanegelong a šomiša makopanyi, bjalo ka, “ka gore”, bana ba wele leporogong ka gore……
- Šomiša polelo go nyakišiša le go utolla, a šišinya ditlhatlolano ‘Ke nagana gore e ka (ba) …’ ‘Ge … gona …’
- Botšiša dipotšišo go hlalošiša, go beakanya le go hwetša tshedimošo ka ga mošomo
- Sekaseka, bapetša le go fapantša tshedimošo, mohlala, mekgwa ya ngwana ya go ja le ya kgabo/tšhwenyana
- Kwešiša le go šomiša polelo ya maleba ya dithuto tše di fapanego, mohlala, Mabokgoni a Bophelo
- Šišinya tharollo ya bothata, kudu palontšu ka go Mmetse

Mešongwana ye e nepišitšwego ya go theeletša le go bolela

Dibeke 1 - 3

- Theeletša ditaelo tšeo di raraganego (bonnyane tše 5) gomme a araba ka maleba
- Dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala,“Lebelela o bolele” Hlaloša le go bapetša selo.

Dibeke 4 - 6

- Theeletša ka kgahlego dikanegelo tšeo di balwago ke morutiši goba go tšwa seyalemoyeng, lebaka le telele.
- Bolela kanegelokopana ya go ba le thulaganyo ye bonolo le baanegwa ba go fapana

Dibeke 7 - 10

- Tšea karolo dikahlaahlong tša sehlopha le tša phapoši, a šišinya direrwa a bile a neelana ka dikgopolo
- Bolela ka ga kakaretšo ya tiragalo ya ditaba, a ntša maikutlo le dikakanyo
- Theeletša le go hlama dithai le metlae

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela:(bomolomo le/ goba go itlwaetša)

- Theeletša le go araba ditsebišo le ditaelo tša seyalemoya le inthakhomo
- Bolela ka kakaretšo ya tiragalo ya ditaba, a ntša maikutlo le dikakanyo
- Theeletša le go hlama dithai le metlae
- Šomiša polelo go nyakišiša le go utolla, šišinya ditlhatlolano bjalo ka,’ke nagana go re e ka…,’Ge…Gona…’
- Botšiša dipotšišo go hlalošiša, go beakanya le go hwetša tshedimošo ka ga mošomo
- Sekaseka, bapetša le go fapantša tshedimošo, mohlala, mekgwa ya ngwana ya go ja le ya kgabo/tšhwenyana
- Kwešiša le go šomiša polelo ya maleba ya dithuto tša di fapanego, mohlala, Mabokgoni a Bophelo
- Šišinya tharollo ya bothata, kudu palontšu ka go Mmetse

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 1

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ditaelo tše di raraganego (bonnyane 5) gomme a araba ka mokgwa wa maleba
- Dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala,“Lebelela o bolele” Hlaloša le go bapetša selo

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2

Go theeletša le go bolela:(bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša ka kgahlego dikanegelo tšeo di balwago ke morutiši goba tša seyalemoya, lebaka le telele.
- Bolela kanegelokopana ya go ba le thulaganyo ye bonolo le baanegwa ba go fapana

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 3

Go theeletša le go bolela (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Tšea karolo dikahlaahlong tša sehlopha le tša mphato, a šišinya direrwa a bile a neelana ka dikgopolo
- Theeletša dikanegelo, direto le dikoša gomme a ntšha maikutlo ka tšona, a efa mabaka
- Ka thušo, o naganela pele seo se tlogo direga mo kanegelong, mohlala, “Lebelela leina le bokantle bja puku. Naa o nagana go re go tlo direga eng”
- Nyakišiša lebaka le phetho ka kanegelong a šomiša makopanyi, bjalo ka, “ka gore”, bana ba wele leporogong ka gore……

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠIN**TŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka gararo ka beke metsotso ye 15

Tsebatša ditumanoši tše diswa tša go tswakwa ***le go hlahla bana go lemoga go re modumo wo o itšego o ka emelwa ke ditlhaka*** tša go fapana tše di hlakantšhitšwego***. Se se na le dipoelo tše bohlokwa go mopeleto. Netefatša gore bana ba kwešiša mantšu ao ba a hlabošago gomme ba ka a šomiša go bopa mafoko ao a kwalago. Šomiša tumatlhaka go laola lenaneo la mopeleto.***

- Lemoga gore tumatlhaka ye mengwe e ka emelwa ke kgetho ye e fapanego ya mopeleto bjalo ka
- maihlo > mahlo,
- maino>meno ai>e
- baetši>betši ae>e
- Lemoga modumo wa tlhakapedi ge o dira /w/ le /y/ (mohlala. Leboa>lebo**w**a/lebo**y**a; boa>bo**w**a/bo**y**a)
- Lemoga gore mopeleto wa go swana o ka emela tumatlhaka ya go fapana, mohlala, **b**ona le **p**ona, **b**oroto le **m**oroto
- Šomiša mantšu ao a bitšwago go swana ka mafokong efela a na le ditlhalošo tša go fapana, mohlala, fihla (tate o **fihla** bošego; mma o **fihla** nama)
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a ithutilego yona ngwaga wo
- Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba a šomiša tsebo ya tumatlhaka mo go melekwana ye e sego ya semmušo, go piletšo le go mešomo ka moka ya go ngwalwa

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya go bala:

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le Go bala Mmogo dikarolo tše pedi go iša go tše tharo ka beke

Go bala Mmogo

***Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee se seswa ka beke; tshepetšo ya tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka. E akaretša ditšweletšwa tša dithalwa le tšeo e lego tša nnete mo kotareng ye*.**

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Bala ditemana tše di godišitšwego bjalo ka direto, dipukukgolo, diphoustara le ditšweletšwa tša elektroniki le phapoši ka moka gammogo le morutiši (go bala mmogo)
- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go tšweletša morero wa papatšo le baamogedi ba ba ukangwago
- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme ba ahlaahla tatelano ya ditiragalo, tikologo le tswalano ya lebaka le phetho
- Šomiša tshedimošo go tšwa go setšweletšwa sa go thalwa, mohlala, o sepela go rarela sekolo ka go latela ditšhupetšo mo mmepeng
- Hwetša le go šomiša methopo ya tshedimošo bjalo ka maloko a setšhaba, dipuku tša bokgobapuku
- Šomiša diteng, mametletšo le dinomoro tša matlakala go hwetša tshedimošo
- Šomiša mantšu a bohlokwa le dihlogo go hwetša tshedimošo ka go ditšweletšwa tše e lego tša nnete
- Araba dipotšišo tša mehuta ya go fapana tša maemo a godimo tše di theilwego mo temaneng ye e badilwego, mohlala, " O ka hlaloša bjang maitshwaro a tokološi"

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši ka letšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

Ruta bana go itekola ge ba bala, bobedi ka lekaleng la temogo ya mantšu le la kwešišo. Bana ba rutwa go botšiša: ('E kwala gabotse?' 'E lebelelega gabotse?' le 'E fa tlhaologanyo?') Šupetša tshepetšo mo go go bala mmogo gomme a e šomiše ka go go bala ka tlhahlo ka thekgo.

- Balela bobedi godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana go maemo a taetšo a sehlopha.
- **Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Šomiša maano a go iphošolla ge a bala: bala gape, khutša, itlwaetša lentšu pele a le balela godimo.
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo
- Šomiša dithalwa le ditšhupetšo go ditšweletšwa go oketša kwešišo.
- Bala ka koketšego ya thelelo le tlhagišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

Mešongwana ya letšatši ka letšatši ye e tswalanago le go bala metsotso ye 20, mola dihlopha tše dingwe di dira go bala ka go hlahlwa le morutiši.

- Balela godimo a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala mmogo, dipuku tša dikanegelo tše bonolo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala le ditšweletša tše dingwe le tše dingwe, bjalo ka tsela yeo babadi ba ba badilego ka gona mo ngwageng wo o fetilego goba mathomong a ngwaga wo, mo maemong a go ipalela a bana

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana ye e sego ya semmušo:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a ithutilego yona ngwaga wo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga gore tumatlhaka ye mengwe e ka emelwa ke kgetho ye e fapanego ya mopeleto bjalo ka
- maihlo > mahlo,
- boupi >bupi

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga gore tumatlhaka ye mengwe e ka emelwa ke kgetho ye e fapanego ya mopeleto bjalo ka
- maino>meno ai>e
- baetši>betši ae>e

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Tumatlhaka: (bomolomo le/goba Go itlwaetša le/goba Mošomongwalwa)

- Lemoga modumo wa tlhakapedi ge o dira /w/ le /y/ (mohlala. Leboa>lebo**w**a/lebo**y**a; boa>bo**w**a/bo**y**a)
- Lemoga gore mopeleto wa go swana o ka emela tumatlhaka ya go fapana, mohlala, **b**ona le **p**ona, **b**oroto le **m**oroto
- Šomiša mantšu ao a bitšwago go swana ka mafokong efela a na le ditlhalošo tša go fapana, mohlala, fihla (tate o **fihla** bošego; mma o **fihla** nama)

Ditšhišinyo tša mešongwana ye e sego ya semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Araba dipotšišo tša mehuta ya go fapana tša maemo a godimo tše di theilwego mo setšweletšweng se se badilwego, mohlala, " O ka hlaloša bjang maitshwaro a tokološi"

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala: bala gape, khutša, go itlwaetša lentšu pele a le balela godimo.
- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

- Balela godimo a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala mmogo, dipuku tša dikanegelo tše bonolo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala le ditšweletšwa tše dingwe le tše dingwe, bjalo ka tsela yeo babadi ba ba badilego ka gona mathomong a ngwaga wo, mo maemong a go ipalela a bana

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Šomiša ditlhahli tša go bona go šupetša morero wa dipapatšo le babogedi ba ba ukangwago

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu puku ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana go maemo a taetšo a sehlopha.
- Sekaseka le go humana tlhalošo ya mantšu a sa tlwaelegago ka go šomiša mabokgoni a tumatlhaka, dikamano le sebopego sa setšweletšwa
- Bala ka thelelo yeo e oketšegago, le tlhagišo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2

Go bala:

Go bala mmogo:

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme o ahlaahla tatelano ya ditiragalo, tikologo le ditswalano tša lebaka le phetho
- Araba dipotšišo tša mehuta ya go fapana tša maemo a godimo tše di theilwego mo go temana ye e badilwego, mohlala, “O ka hlaloša bjang maitshwaro a tokološi?”

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala mmogo, dipuku tša dikanegelo tše bonolo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala le ditšweletšwa tše dingwe le tše dingwe, tšeo babadi ba di badilego mathomo a ngwaga wo, mo maemong a go ipalela a

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Šomiša tshedimošo go tšwa go setšweletšwa sa sethalwa, mohlala, o sepela go rarela sekolo ka go latela ditšhupetšo mo mmepeng
- Hwetša le go šomiša methopo ya tshedimošo bjalo ka maloko a setšhaba, dipuku tša bokgobapuku
- Šomiša diteng, mametletšo le dinomoro tša matlakala go hwetša tshedimošo
- Šomiša mantšu a bohlokwa le dihlogo go hwetša tshedimošo ka go ditšweletšwa tša nnete

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu puku ya gagwe go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana go maemo a taetšo a sehlopha.
- **Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Šomiša dithalwa ka go ditšweletšwa go oketša kwešišo.

KOTARA YA 2	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠI**NTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo, gararo ka beke metsotso ye lesomehlano

Bana ba dira phetogelo go tšwa go mongwalo wa mogatišo go dikgatišo tše di rekhotilwego go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho. Dithutišo tša mongwalo di tla nepiša go go diragatša mongwalo wa ditlhaka tše di nyane le tše kgolo le kopantšho ye e nyakegago go sengwalwa se seswa. Bana ba swanetše go kgona go ngwalolla go tšwa go mongwalo wa mogatišo (ka pukung) go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho

- Šomiša didirišwa tša mongwalo ka mokgwa wa maleba, mohlala, phensele, sephumodi, rula
- Ngwalolla mantšu le mafoko ka tshwanelo ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka moka ka tshwanelo le ka thelelo ka go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Šomiša popego ya ditlhaka ya maleba go mešomo ka moka ye e ngwadilwego
- Ngwalolla mantšu ka tshwanelo go tšwa go methopo ye e fapanego, k.g.r. boto, meseto, dikarata tša mantšu ka lebelo le le okeditšwego go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Dira phetogelo go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho go dikgatišo ka moka tše di rekhotilwego, k.g.r. letšatši, leina la gagwe le ditšweletšwa tša gagwe tše di ngwadilwego. Leka go ngwala ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.

Go ngwala Mmogo, Ka sehlopha le go Ingwalela:

Dithutišo tša phaposi ka moka tše pedi go iša go tše tharo ka beke metsotso ye 20..

Š***omiša mešongwana ya go bala mmogo go šupetša tšhomišo ya maswaodikga, mopeleto le popopolelo. Neela ka foreimi ya go ngwala go thuša bana go ngwala kanegelo ya bona.***

- Tšea karolo go dipoledišano tša go kgetha sererwa seo go tla ngwalwago ka sona
- Ngwala bonnyane ditemana tše pedi (mafoko a 10 goba go feta) ka ga maitemogelo a gagwe, mohlala, ditaba tša ka mehla goba tiragalo ya sekolo
- Ngwala kanegelo ya gagwe goba kanegelo ya tlwaelo goba temana ya boitlhamelo ya bonnyane bja mafoko a lesome
- Tlatša pukutšatši ya beke, a ngwala maemo a boso le seripa se sengwe sa tshedimošo
- Ngwala ditshwayotshwayo tša puku tše bonolo
- Ngwala le go laetša mafoko ka ga sererwa go oketša dipuku ka bokgobapukung bja phaposi
- Šomiša thutapolelo/popopolelo ya maleba gore ba bangwe ba kgone go bala, le go kwešiša se se ngwadilwego
- Šomiša maswaodikga ka tshwanelo, mohlala, ditlhaka tše kgolo, dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego le maswao a ditsebjana
- Lemoga, le go šomiša maina, mahlaodi, madiri le mahlathi ka mokgwa wa maleba
- Diriša tsebo ya tumatlhaka le melao ya mopeleto go ngwala mantšu ao a sa a tlwaelago
- Šomiša mabaka a a raranego kudu, mohlala: lebjale le letšweledi, mohlala: ba sa bala puku;. Ba be ba sa ja dijo
- Bala a be a phošolle sengwalwa sa gagwe ka go phošolla mopeleto, maswaodikga, bj.bj.
- Balela mogwera goba sehlopha sengwalwa sa gagwe
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša modumo wa mathomo wa mantšu, mohlala: ala, bana, dula, fepa

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana kelo ye e sego ya semmušo

Mongwalo

- Šomiša ditlabakelo tša mongwalo ka mokgwa wa maleba, mohlala, phensele, sephumodi, rula

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Mongwalo

- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka moka ka tshwanelo le ka thelelo ka go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Ngwalolla mantšu le mafoko ka tshwanelo ka mongwalo wo o kgomaganego goba wa mothikitho.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Mongwalo

- Hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka moka ka tshwanelo le ka thelelo ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Dira phetogelo go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho go dikgatišo ka moka tše di ngwadilwego, k.g.r. letšatšikgwedi, leina la gagwe, le ditemana tša gagwe tše di ngwadilwego

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Mongwalo

- Ngwalolla mantšu ka tshwanelo go tšwa go methopo k.g.r. boto, meseto, dikarata tša mantšu ka lebelo le le okeditšwego go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho
- Šomiša popego ya ditlhaka ya maleba go mešomo ka moka ye e ngwadilwego

Ditšhišinyo tša mešongwana kelo ye e sego ya semmušo

Go ngwala

- Šomiša mabaka a a raranego kudu, mohlala: lebjale le letšweledi, mohlala: ba sa bala puku;. Ba be ba sa ja dijo
- Balela mogwera goba sehlopha sengwalwa sa gagwe
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe, a šomiša modumo wa mathomo wa mantšu, mohlala: ala, bana dula, fepa

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go ngwala

- Ngwala ditshwayotshwayo tše bonolo tša puku
- Ngwala bonnyane ditemana tše pedi (mafoko a 10) ka ga maitemogelo a mong, ditaba tša tšatši ka tšatši, tiragalo ya sekolo
- Šomiša thutapolelo ya maleba gore ba bangwe ba kgone go bala, ba kwešiše se se ngwadilwego
- Diriša tsebo ya melao ya tumatlhaka le mopeleto go ngwala mantšu ao a sa a tsebego.
- Šomiša maswaodikga ka tshwanelo, mohlala: ditlhaka tše kgolo, dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 2:

Go ngwala

- Tlatša pukutšatši ya beke e tee, a ngwala maemo a boso le tshedimošo ye nngwe gape
- Lemoga, a šomiša maina, mahlaodi, madiri le mahlathi, gabotse

Kelo ya Semmušo ya mošongwana wa 3:

Go ngwala

- Tšea karolo go dipoledišano tša go kgetha sererwa seo go tla ngwalwago ka sona
- Ngwala kanegelo ya gagwe goba kanegelo ye a e tlwaetšego goba setšweletšwa se sengwe sa boitlhamelo sa bonyane bja mafoko a lesome
- Bala le go phošolla mongwalo wa gagwe ka go phošolla mopeleto, maswaodikga, bj.bj.

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠI**NTŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tšatši ka tšatši/beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala, anega ditaba goba bolela ka ga maitemogelo ka tatelano ye e kwagalang
- Šomiša tlotlontšu ye e oketšegago ka mehla ge a bolela
- Šišinya ditharollo go mathata, kudu dipalontšu ka go Mmetse

Mešongwana ye e nepišitšwego ya go theeletša le go bolela (gabedi ka beke)

Dibeke 1 - 3

- Dira potšišotherišano go batho mabapi le morero wo o itšego, go nyakišiša ka ga mošomo wa motho
- Theeletša kanegelo gomme a ikhweletša lebaka le phetho go kanegelo

Dibeke 4 - 6

- Tšea karolo dikahlaahlong, a efa dipoelo tšeo di nago le mohola go ba bangwe
- Bea ditiragalo ka tatelano ye e kwagalago

Dibeke 7 - 10

- Theeletša dintlha ka botlalo mo dikanegelong le ditemana tša bomolomo gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo, mohlala, “O tla dira eng ge o gola?”
- Bolela kanegelo yeo e nago le mathomo, bogare le bofelo

KELO

Ditšhišiny**o tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:**

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Šomiša tlotlontšu ye e oketšegago ka mehla ge a bolela
- Šišinya ditharollo go mathata, kudu dipalontšu ka go Mmetse

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go theeletša le go bolela:

- Dira potšišotherišano go batho mabapi le morero wo o itšego, go nyakišiša ka ga mošomo wa motho
- Theeletša kanegelo gomme a ikhweletša lebaka le phetho go kanegelo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Tšea karolo dikahlaahlong, a efa dipoelo tšeo di nago le mohola go ba bangwe
- Bea ditiragalo ka tatelano ye e kwagalago

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša dintlha ka botlalo mo dikanegelong le ditemana tša bomolomo gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo, mohlala, “O tla dira eng ge o gola?”
- Bolela kanegelo yeo e nago le mathomo, bogare le bofelo
- Dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala, anega ditaba goba o bolela ka ga maitemogelo ka tatelano ye e kwagalago

KOTARA YA 3	
	ŠIŠI**NTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka gararo ka beke metsotso ye 15:

Tšwelapele go šomiša tumatlhaka go laola lenaneo la mopeleto la kotara.

- Lemoga tumatlhaka ka moka ya ditumanoši le ya ditumammogo tša go tswakwa tšeo ba ithutilego tšona go fihla gabjale
- Šomiša mantšu ao a ngwalwago ka go swana empa a hlaboša ka go fapana gomme a na le ditlhalošo tša go fapana (Mohlala: noka, mosadi o **noka** nama ka letswai; **noka** ya Lepelle e tletše meetse)
- Šomiša bobedi modumo wa ditlhaka gotee le maina a ditlhaka go peleta mantšu
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a ithutilego ngwageng wo
- Peleta mantšu gabotse a šomiša tsebo ya tumatlhaka go melekwana yeo e sego ya semmušo, go piletšo le go mešomo ka moka ya go ngwala

Mešongwana ya tšatši ka tšatši ya go bala:

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le go bala mmogo gabedi go ya go gararo ka beke.

Go bala Mmogo

- ***Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke go šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke Tsebatša mehuta ya go fapana ya dipukwana*** tše di kgethilwego***, mohlala, ditiragat***šo ***le direto tša go fapana.*** Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phaposi ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Bala mehuta ya go fapana ya direto ka sererwa le go di ahlaahla (bobedi sebopego le tlhalošo, kgetho ya mantšu)
- Hlatholla tshedimošo go tšwa go ditšweletšwa tša dithalwa bjalo ka papatšo, kerafo le ditšhate
- Phaposi ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme ba ahlaahla kgopolokgolo, baanegwa le thulaganyo
- Hlagiša maikutlo a go laetša ge eba kanegelo e ratilwe le go fahlela karabo, mohlala, “Ke ratile kanegelo ye ka lebaka la go re e nkgopotša ….”
- Araba dipotšišo tša mohlwaela tša maemo a godimo tše di theilwego mo go setšweletšwa se se badilwego, mohlala, “Ge nkabe makgolo wa gagwe a mmoditše seo…?”
- Šomiša pukuntšu go hwetša tlotlontšu ye mpsha le ditlhalošo tša yona

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi tšatši ka tšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši; sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo maemong a taelo a sehlopha
- Bala mehuta ya go fapana ya dingwalwa, mohlala, dingwalwa tša ditiragatšo.
- Šomiša mekgwa ya mohlwaela ya go fapana le go iphošolla ge a bala, mohlala: go bala gape, go balela pele, go khutša
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo, a kwagatša mantšu ka tshwanelo le ka go nepagala
- **Šomiša mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Itekola ge a bala, bobedi temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

Mešongwana ya go tswalana ya go bala ya tšatši ka tšatši ya metsotso ye 20, mola dihlopha tše dingwe di bala ka go hlahlwa ke morutiši.

- Balela godimo, a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala mmogo, dipuku tša dikanegelo tše bonolo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala le ditšweletšwa tše dingwe le tše dingwe, tšeo babadi ba di badilego mathomong a ngwaga wo, mo maemong a go ipalela a bana
- Ikhweletša tshedimošo ka boyena goba ka bobedi go tšwa go maemo a maleba a ditemana tša dikanegelo tša nnete.

KELO

Ditšhiši**nyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:**

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Šomiša bobedi modumo wa ditlhaka le maina a ditlhaka go peleta mantšu
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a e rutilwego ngwaga wo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

- Lemoga tumatlhaka ya go tswakwa ka moka ya ditumanoši le ditumammogo tšeo a ithutilego tšona go fihla ga bjale

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a ithutilego yona

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba le/goba mošomongwalwa)

- Šomiša mantšu ao a ngwalwago ka go swana eupša a hlabošwa ka go fapana le ditlhalošo tša ona di fapana (Mohlala: noka, noka ,noka, hlaba-hlaba, molala-molala).

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Araba dipotšišo tša mehuta tše di fapanago tša maemo a godimo tše di theilwego mo go temana ye e badilwego, mohlala, “Ge nkabe makgolo wa gagwe a mmoditše seo …?”

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Bala mehuta ya go fapana ya dingwalo, mohlala, dingwalwa tša ditiragatšo.
- Itekola ge a bala, bobedi lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo

Go bala ka bobedi ka bobedi/ go ipalela

- Balela godimo, a balela mogwera
- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Phapoši ka moka e bala puku le morutiši (go bala mmogo) gomme o ahlaahla kgopolokgolo, baanegwa le thulaganyo
- Hlagiša maikutlo a go laetša ge eba kanegelo e ratilwe le go fahlela karabo, mohlala, “Ke ratile kanegelo ye ka lebaka la go re e nkgopotša …

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši; sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo maemong a taelo a sehlopha
- **Šomisa mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le** tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Hlatholla tshedimošo go tšwa go ditšweletšwa tša dithalwa: papatšo, diswantšho, kerafo, ditšhate

Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela:

- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala mmogo, dipuku tša dikanegelo tše bonolo le dipuku go tšwa go sekhutlo sa go bala le ditšweletšwa tše dingwe le tše dingwe, tšeo babadi ba di badilego mathomong a ngwaga wo, mo maemong a go ipalela a bana

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego tša go swana le direto, dipukukgolo, diphoustara, ditšweletšwa tša elektroniki (ditšweletšwa tša khomphuthara) ka phapoši ka moka le morutiši, (go bala mmogo).
- Bala ya mehuta ya go fapana ya direto ka sererwa le go ahlaahla tše (bobedi sebopego le tlhalošo, kgetho ya mantšu)

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši; sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo maemong a taelo a sehlopha
- Šomiša mekgwa ya mohlwaela ya go fapana le go iphošolla ge a bala, mohlala: go bala gape, go balela pele, go khutša
- Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegago, a kwagatša mantšu ka tshwanelo le ka go nepagala

KOTARA YA 3	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo, gararo ka beke metsotso ye 15

Bana ba dira phetogelo go tšwa go mongwalo wa kgatišo mo go dikgatišo tše di ngwadilwego go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho. Dithutišo tša mongwalo di tla hlokomela gore bana ba itlwaetša go šoma ka ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane ka tshwanelo. Bana ba swanetše go kgona go ngwalolla go tšwa go mongwalo wa mogatišo (ka pukung) go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba wa mothikitho.

- Ngwalolla temana ye e ngwadilwego go tšwa letlapeng, dipukukgakollo, dikarata tša mošomo, ka maleba a hlokometše mokgwa wa maleba wa tlhamego/sebopego sa tlhaka le kgaogano go mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho
- Ngwala ka lebelo le le oketšegago

Go ngwala Mmogo, Ka sehlopha gape le Go ingwalela:

Dithutišo tša phaposi ka moka/sehlophana tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke. . Tšweletša foreimi ya go ngwala go thuša bana go ngwala ditšweletšwa tša mong bjalo ka lengwalo. Š***omiša mešongwana ya go ngwala mmogo go šupetša tšhomišo ya maswaodikga, thutapolelo le dikarolo tša polelo. Šomiša mešongwana ya go bala mmogo go ruta popopolelo, mafoko a go fapana le maswaodikga.***

- Ngwala ditšweletšwa tša mong ka mehuta ya go fapana: go tlatša pukutšatši, lengwalo la go ya go moloko, tlhaloši
- Go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go rulaganya le go phatlalatša kanegelo bonyane ditemana tše pedi (mafoko a lesome goba go feta), laetša hlogo ya setšweletšwa.
- Ngwala le go hlaloša kanegelo go neela go puku ya bokgobapuku bja ka phapošing
- Akaretša le go ngwala tshedimošo a šomiša mebepe, ditafola, ditsebišo, dithalwa le ditšhate
- Šomiša mehuta ye e fapanego ya mafoko ge a ngwala, mohlala, dipego, dipotšišo, ditaelo
- Šomiša maswaodikga ka nepagalo, ditlhaka tše dikgolo, dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo maswao a tlabego, le maswao a ditsebjana
- Lemoga le go šomiša maina, mašala, mahlaodi, madiri, mahlathi le mabopi ka tshwanelo
- Šomiša makopanyi go kopanya mafoko, mohlala, fela, goba
- Šomiša tlotlontšu ya go fapana go dira go re mongwalo o kgahliše
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya go peleta go ngwala mantšu ao a sa tlwaelegago
- Bala sengwalwa sa gagwe ka phapošing
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Mongwalo:

- Ngwalolla setšweletšwa se se ngwadilwego go tšwa letlapeng, dipukukgakolo, dikarata tša mošomo, ka maleba a hlokometše mokgwa wa maleba wa sebopego sa tlhaka le kgaogano go mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Mongwalo:

- Ngwalolla setšweletšwa se se ngwadilwego go tšwa letlapeng, dipukukgakolo, dikarata tša mošomo, ka maleba a hlokometše mokgwa wa maleba wa sebopego sa tlhaka le kgaogano go mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Mongwalo:

- Ngwalolla setšweletšwa se se ngwadilwego go tšwa letlapeng, dipukukgakolo, dikarata tša mošomo, ka maleba a hlokometše mokgwa wa maleba wa sebopego sa tlhaka le kgaogano go mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

- Ngwala ka lebelo le le oketšegago

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Mongwalo:

- Balela phapoši sengwalo sa gagwe
- Ikagela bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go ngwala:

- Ngwala ditšweletšwa tša mong tša mehuta ya go fapana: go tlatša pukutšatši, lengwalo la go ya go moloko, tlhaloši
- Šomiša tlotlontšu ya go fapana go dira go re mongwalo o kgahliše
- Šomiša mehuta ye e fapanego ya mafoko ge a ngwala, mohlala, dipego, dipotšišo, ditaelo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Go ngwala:

- Go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go rulaganya le go phatlalatša kanegelo bonyane ditemana tše pedi (mafoko a lesome goba go feta), ka leina
- Šomiša maswaodikga ka nepagalo, ditlhaka tše dikgolo, dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo maswao a tlabego, le maswao a ditsebjana
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya go peleta go ngwala mantšu ao a sa tlwaelegegago

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Go ngwala:

- Akaretša le go ngwala tshedimošo a šomiša mebepe, ditafola, ditsebišo, dithalo le ditšhate
- Lemoga le go šomiša maina, mašala, mahlaodi, madiri, mahlathi le mabopi ka tshwanelo
- Kopanya mafoko a šomiša makopanyi a go swana le gomme, fela

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠIN**TŠWEGO** Bonyane bja Nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya letšatši ka letšatši/beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Šomiša mareo a bjalo ka sediri, tiro, sedirwa, potšišo, pego, taelo, lehlalošagotee, leganetši, leswao la tlabego ge go ahlaahlwa ditemana
- Kwešiša le go šomiša polelo ya maleba dithutong tše di fapanego

Mešongwana ye e nepišitšwego ya go theeletša le go bolela – gabedi ka beke

Dibeke 1 - 5

- Tšea karolo dikahlaahlong bjalo ka mabokgoni a tša leago, a amogela le go hlompha ka fao ba bangwe ba bolelago
- Šomiša polelo ka boikgopolelo, mohlala, o bolela metlae le dithai, a šomiša kwagatšo ya maleba le segalo
- Theeletša dintlha ka botlalo mo dikanegelong gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo, mohlala, “O gopola go re go nepagetše go re o apare diaparo tša sekolo?”
- Anega kanegelo a šomiša polelo ya go hlaloša, le dika tše di fapanego le go bolela ka mahlo

Dibeke 6 – 10

- Theeletša kanegelo gomme a nyakišiša lebaka le phetho go araba dipotšišo tše bjalo ka “Nkabe go diregile eng ge mpša e se e hwetšwe?”
- Beakanya le go dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala, o bolela ditaba ka ga yena, a hlaloša se sengwe se a itemogetšego, a anega tiragalo bj.bj. a šomiša sethuši sa go bona
- Ntšha maikutlo le dikgopolo ka ga sengwalwa gomme a fa mabaka, mohlala, “Puku ye ga e thabiše ka lebaka la go re ga e na diswantšho ebile e na le mantšu a mantši a matelele
- Ahlaahla ditharollo tša bothata, a šomiša peakanyo ya mabokgoni a godimo a go nagana.,“Ge tatago a sa go late mosegare wa lehono, o ka…..”

KELO

Ditšhiši**nyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo**

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Šomiša mareo a bjalo ka sediri, tiro, sedirwa, potšišo, pego, taelo, lehlalošagotee, leganetši, leswao la tlabego ge go ahlaahlwa ditemana
- Ntšha maikutlo le dikakanyo ka ga sengwalwa gomme a fa mabaka, mohlala, “Puku ye ga e thabiše ka lebaka la go re ga e na diswantšho ebile e na le mantšu a mantši a matelele!”
- Ahlaahla ditharollo tša bothata, a šomiša peakanyo ya mabokgoni a godimo a go nagana.,“Ge tatago a sa go late mosegare wa lehono, o ka…..”

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela kanegelo a šomiša polelo ya go hlaloša, le dika tše di fapanego le go bolela ka mahlo
- Theeletša dintlha ka botlalo mo dikanegelong gomme a araba dipotšišo tša go nyaka tlhalošo, mohlala, “O gopola go re go nepagetše go re o apare diaparo tša sekolo?”
- Šomiša polelo ka go akanya, mohlala, o bolela metlae le dithai, a šomiša kwagatšo le segalo
- Beakanya le go dira tlhagišo ya bomolomo, mohlala, o bolela ditaba ka ga yena, a hlaloša se sengwe se a itemogetšego, a anega tiragalo bj.bj. a šomiša sethuši sa go bona

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Diiri tše 4 le metsotso ye 30 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 5 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya tumatlhaka gararo ka beke metsotso ye 15

Boeletša tumatlhaka ye e rutilwego go fihla gabjale gomme a e tsebatša go dikopano tše di raraganego kudu. Kgokaganya le lenaneo la mopeleto wa beke ye nngwe le ye nngwe.

- Lemoga le go šomiša tumatlhaka ka moka yeo a ithutilego go fihla ga bjale
- Lemoga tumatlhaka ye e thunyago bjalo ka p, t, k (mohlala, pudi, tate, kutu bj.bj.) le ditumagwaša Mohl. f, s, b
- Lemoga le go šomiša mahlalošagotee: mohlala, phahlo > thoto; le malatodi lethabo > manyami
- Lemoga le go šomiša dihlogohlomesetšo bjalo ka *i* go ipetha **i..**go **itoma** le meselana bjalo ka -**nyana** go tau- tau**nyana**, mošemane- mošema**nyana**
- Aroganya mantšu a nokontši ka dinoko, mohlala, kgo- po-lo
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a e rutilwego ngwageng wo
- Peleta mantšu ka mokgwa wa maleba ba šomiša tsebo ya bona ya tumatlhaka ge ba ngwala melekwana ye e sego ya semmušo, go piletšo le go mešomongwalwa ka moka
- Lemoga botee le bontši bja mantšu (mohlala: tšhwene-ditšhwene, motho-batho, kgomo-dikgomo).

Mešongwana ya go bala ya tšatši ka tšatši:

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (dihlopha tše pedi ka letšatši) le go bala mmogo gabedi go ya go gararo ka beke.

Go bala mmogo

***Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke. Akaretša dingwalwa tša senonwane/tše e sego tša nnete, le tše e lego tša nnete, diathekele tša kuranta, dipoledišano le ditšweletšwa tša dithalwa*.**

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka dipukukgolo tša senonwane/tše e sego tša nnete, le tše e lego tša nnete diathekele tša kuranta, dipoledišano le ditšweletšwa tša elektroniki phaposi ka moka gammogo le morutiši (go bala mmogo)
- Bala ditšweletšwa tše di ngwadilwego ke phaposi ka moka gammogo le morutiši (go bala mmogo) gomme a ahlaahla baanegwa, bothata mo kanegelong, thulaganyo le mehola ka setšweletšweng.
- Šomiša ditlhahli tša go bona go bala ditšweletšwa tša dithalwa gomme a thoma go sekaseka setšweletšwa go bona mekgwa le dikakanyo, mohlala, ke mang a kgahlwago ke ditaba tše? Ke ka baka la eng o gopola seo?
- Araba dipotšišo tša mehuta ya mafelelo tša maemo a godimo tše di theilwego godimo ga setšweletšweng se se badilwego
- Šomiša pukuntšu go hwetša tlotlontšu ye mpsha le ditlhalošo tša yona

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Morutiši o thušana le dihlopha tše pedi letšatši ka letšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.

- Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši; sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo maemong a taelo a sehlopha
- Bala ka koketšego ya thelelo, lebelo le tlhagišo
- Šomiša mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago
- Itekola ge a bala, bobedi mo lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala: go bala, go khutša, go itlwaetša lentšu pele a le hlabošetša godimo
- Bapala dipapadi tša mantšu tšeo di ithekgilego ka go bala le tsebo ya tlotlontšu le mabokgoni

Go bala ka bobedi ka bobedi/ Go ipalela

Mešongwana ya ka mehla ya go bala metsotso ye 20, mola dihlopha tše dingwe di bala ka go hlahlwa ke morutiši.
Šomiša ditšweletšwa tše di tsebegago goba tšeo di lego maemong a ngwana a go ipalela

- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Balela godimo, a balela mogwera
- Ipalela ka noši go mabaka a raraganego, a balela go ithabiša le tshedimošo go tšwa go mehuta ya ditšweletšwa tše di lego gona: dikgatišobaka le metlae (dikhomiki) dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete dipuku go tšwa ditšong tša go fapana, dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala.

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga le go šomiša tumatlhaka ka moka ye a ithutilego go fihla ga bjale
- Lemoga tumatlhaka ye e thunyago bjalo ka p, t, k (mohlala, pudi, tate, kutu bj.bj.) le ditumagwaša Mohl. f, s, b
- Aroganya mantšu a nokontši ka dinoko, mohlala, kgo- po-lo
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka a a rutilwego mo ngwageng wo
- Lemoga le go šomiša mahlalošagotee:phahlo > thoto le malatodi lethabo > manyami

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Tumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

- Lemoga le go šomiša tumatlhaka ka moka yeo a ithutilego go fihla ga bjale
- Lemoga le go šomiša dihlogohlomesetšo bjalo ka *i* go ipetha **i..**go **itoma** le meselana bjalo ka -**nyana** go tau- tau**nyana**, mošemane- mošema**nyana**
- Bopa mantšu a šomiša mabokgoni a tumatlhaka yeo a e rutilwego ngwageng wo
- Lemoga botee le bontši bja mantšu (mohlala: tšhwene-ditšhwene, kgomo-dikgomo).
- O lemoga le go šomiša dihlogo go swana le di > dilo; le meselana ana> ngwanenyana

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Bala ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka dipukukgolo tša senonwane/tše e sego tša nnete, le tše e lego tša nnete diathekele tša kuranta, dipoledišano le ditšweletšwa tša elektroniki phapoši ka moka gammogo le morutiši (go bala mmogo)

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Bapala dipapadi tša mantšu tšeo di ithekgilego ka go bala le tsebo ya tlotlontšu le mabokgoni

Go bala ka bobedi ka bobedi le go ipalela

- Bala sengwalwa sa gagwe, le dingwalwa tša ba bangwe
- Balela godimo, a balela mogwera

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba mošomongwalwa)

Go bala mmogo:

- Bala ditšweletša tše di ngwadilwego le phapoši ka moka gammogo le morutiši (go bala mmogo) gomme a ahlaahla baanegwa, bothata mo kanegelong, thulaganyo le mehola ya setšo ka mo sengwalweng.
- Šomiša ditlhahli tša go bonwa go bala ditšweletšwa tša dithalwa gomme a thoma go sekaseka setšweletšwa go bona maikutlo le dikakanyo mohlala: na papatšo e lebišitše go kgahla bomang, mohlala: na papatšo e lebišitše go kgahla bomang?
- Araba dipotšišo tša mehuta ya go fapana tša maemo a godimo tše di theilwego mo setšweletšweng se se badilwego

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa:

- Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši; sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana mo maemong a taelo a sehlopha
- Bala ka koketšego ya thelelo, lebelo le tlhagišo
- **Šomiša mabokgoni a go kwešiša le go hlatholla go swana le tumatlhaka, dikamano, goba tshekatsheko ya sebopego go bala le go kwešisa mantšu ao a sa tlwaelegago**
- Itekola ge a bala, bobedi mo lekaleng la temogo ya mantšu le kwešišo
- Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala, mohlala, ka go bala gape, go khutša, go itlwaetša lentšu pele a ka le balela godimo

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

- Ipalela mo maemong a raraganego kudu a balela ithabiša goba tshedimošo go tšwa go mehutahuta ya ditemana tše di lego gona: dikgatišobaka le metlae (dikhomiki), dipuku tša senonwane/tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete le dipuku go tšwa ditšong tša go fapana, dipuku tše di badilwego go Dikarolo tša go bala Mmogo.

KOTARA YA 4	
GO NGWALA	**NAKO YA KOPANO YE E AKANTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Iri e 1 le metsotso ye 45 ka beke Bontši bja Nako: Diiri tše 2 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mongwalo:

Dithutišo tša semmušo gararo ka beke metsotso ye 15

Nepiša go mešongwana ye e oketšago lebelo la go ngwala mola a hlokometše bothakga le go balega. Akaretša mešongwana ye e nyakago go re bana ba fetogele go tšwa go mongwalo wa mogatišo go ya go mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho.

- Ngwalolla temana ye e ngwadilwego go tšwa letlapeng, pukukgakollo, dikarata tša mošomo a hlokometše popego ya maleba ya ditlhaka le katologano
- Šomiša mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho go dingwalo ka moka tše di rekhotilwego.
- Itekela ka go šomiša pene go ngwala
- Ngwala mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho gabotse, ka bolokologi le ka lebelo

Go ngwala Mmogo, Ka sehlopha le Go ingwalela:

Dithutišo tša phaposi ka moka tša metsotso ye 20, gabedi goba gararo ka beke. Š***omiša mešongwana ya go ngwala mmogo go šupetša mokgwa wa maleba wa go šomiša maswaodikga, mopeleto le thutapolelo (mohlala, tšhomišo ya makopanyi, lenalana). Neelana ka foreime ya go ngwala go thuša bana go ngwala poledišano le athekele ya kuranta. Ba hlahle go magato a go ngwala.***

- Šomiša mekgwanakgwana ya pele ga go ngwala go kgoboketša tshedimošo le go beakanyetša go ngwala: Bolela le mogwera, bopa mmepe wa monagano, foreime ya go beakanya
- Ngwala ditšweletšwa tše di kgethilwego tše kopana tša merero ya go fapana, mohlala, anega gape, dipoledišano
- Ngwala ka ga maitemogelo a gagwe ka dibopego tše di fapanego, mohlala: athekele ye nnyane ya kuranta
- Rulaganya, ngwala, phošolla le go phatlalatša kanegelo ya gagwe bonnyane ditemana tše pedi (bonnyane mafoko a lesomepedi).
- Šomiša dibopego tša tshedimošo ge a ngwala, mohlala, diteko, metswako
- Latelanya tshedimošo gomme a e bea ka fase ga dihlogo
- Šomiša lenalana mo go khunyelo ge a khutsofatša, mohlala, Ngwana' ngaka
- Šomiša maswaodikga ka tshwanelo, mohlala, ditlhakakgolo, dikhutlo, leswao la potšišo, la go makala, maswao a ditsebjana
- Šomiša makopanyi go hlama mafokontši
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya mopeleto go ngwala mantšu a bothata
- Ikgobokeletša mantšu le pukuntšu ya gagwe
- Šomiša pukuntšu go hwetša mantšu a maswa le go kgonthiša mopeleto
- Ahlaahla sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe gore a fe dipoelo
- Itirela puku gomme a neela go kgoboketšo ya dipuku tša phaposi

KELO

Ditšhišinyo tša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo:

Mongwalo

- Ngwalolla setšweletšwa seo se ngwadilwego go tšwa letlapeng, dipukukgakollo, dikarata tša mošomo ka maleba a hlokometše popego ya maleba ya ditlhaka le katologano
- Itekela ka go šomiša pene go ngwala

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Mongwalo

- Šomiša mongwalo wo o kgomaganego le mothikitho go dingwalwa ka moka tše di rekhotilwego.
- Ngwala mongwalo gabotse ka mokgwa wa go balega ka boitshepo le lebelo go mongwalo wa wo o kgomaganego goba mothikitho gabotse,

Ditšhišinyo tša mešongwana ye e sego ya semmušo:

Go ngwala

- Šomiša mekgwanakgwana ya pele ga go ngwala go kgoboketša tshedimošo le go beakanyetša go ngwala: Bolela le mogwera, bopa mmepe wa monagano, foreime ya go beakanya
- Šomiša lenalana mo go khunyelo ge a khutsofatša, mohlala, Ngwana' ngaka
- Šomiša makopanyi go hlama mafokontši
- Ahlaahla sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe gore a humane le go fa dipoelo

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go ngwala

- Ngwala ditšweletšwa tše di kgethilwego tše kopana tša merero ya go fapana, mohlala, kanegelo gape, dipoledišano
- Ngwala ka ga maitemogelo a gagwe ka mehuta ye e fapanego, mohlala: athikele ye nnyane ya kuranta
- Go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go rulaganya le go phatlalatša kanegelo ya gagwe bonnyane ditemana tše pedi (bonnyane mafoko a lesomepedi).
- Šomiša dibopego tša tshedimošo ge a ngwala, mohlala, diteko, metswako
- Latelanya tshedimošo gomme a e bea ka fase ga dihlogo
- Šomiša maswaodikga ka tshwanelo, mohlala, ditlhaka tše kgolo, dikhutlo, leswao la potšišo, la go makala, maswao a ditsebjana
- Šomiša tsebo ya tumatlhaka le melao ya mopeleto go ngwala mantšu a bothata

DITŠWELETŠWA/METHOPO YEO E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Diswantšho le diphoustara
- Didirišwa tše di tswalanego le sererwa, mepopi, digakantšhasefahlegoe/segakiši, bj.bj
- Diripana tša diboto tša dikanegelo
- Diswantšho tša go latelantšha
- Diaparo tše di beakantšwego tša go bapala karolo le mešongwana ye mengwe ya bomolomo
- Di-CD goba ditheipi tša go ba le dikanegelo, direto, merumokwano, dikoša, seraloka CD goba segatišamantšu, thelebišene le ditheipe tša video/di-DVD
- Dipuku tša dikanegelo

GO BALA LE DITUMATLHAKA

- Diswantšho le diphoustara
- Ditšhate tša tumatlhaka tša lebota
- Maano a go bala a a hlophilwego
- Dipukukgolo tše dingwe tše di tšweleditšwego nakong ya go ngwala mmogo
- Ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto, dikoša, merumokwano, dikanegelo, bj.bj.
- Dipuku tša dikanegelo tša diswantšho tša bokgobapuku bja phapoši
- Dipuku tše dikopana tša boithabišo tša lefoko le tee goba a mabedi mo letlakaleng
- Ditšweletšwa tše e lego tša nnete tše di lebanego mphato go direrwa tša mohlwaela
- Dipapetlakgadimatša dišupo tša dilo tša ka phapošing le dipontšho, le mantšu a a tlwaelegilego
- Didirišwa tša go šupa ge go balwa ditšweletšwa tše di godišitšwego, dikanegelo tša maboteng, dipontšho
- Diswantšho, mararane le dipapadi
- Dikuranta le dikgatišobaka
- Ditšhate tša maboto di laetša mebepe ye bonolo, diswantšho tša ditshepetšo tša tatelano

MONGWALO LE GO NGWALA

- Ditlabakelo tša go ngwala, mohlala - diphensele, diphensele tša mebala, dikrayone tša makhura, dipampiri tšeo di sa ngwalelwago tša bogolo bja go fetafetana (A3, A4, A5), rula, sephumodi, puku ya dinoutse ye nnyane ya methaladi ya 8.5 milimetara le dipuku
- Meseto ya go ngwala le ya mafoko ka mongwalo wo o kgomaganego goba mothikitho wo o bontšhago mathomo le taetšo ya go ngwala
- Dipampiri tša tšhate ya go phetlollwa le dipene tša Dikoki tše koto
- Pukuntšu ya mong
- Dipukuntšu tše bonolo tše di hlophilwego ka mokgwa wa maleba

TLHALOŠONTŠU

Le kelenaneo la alfabete la mareo a bohlokwa ao a šomišitšwego ka go tokomane ya Setatamente sa Pholisi ya Setšhaba sa Lenaneothuto le Kelo Leleme la Gae la Sehlopha sa Motheo

Diboto tša dikanegelo- diswantšho tša go latelana tše di hlalošago kanegelo

Ditlhaka – Tumatlhaka ya go fapana mo polelong (mohlala, “f”, “th”,’k” le “ts” ka moka ke ditlhaka ka Sepeding.

Lentšu le nama le na le tše nne .Tšona ke “n”, “a”, “m”,”a”

Go bala ka tlhahlo –Tulelo ya sehlopha sa go bala moo bana ka moka ba lego mo maemong a go swana a taelo gomme morutiši o nolofatša go bala gore baithuti ba kgathe tema mo go baleng.

Go ngwala ka tlhahlo – e ama motho ka noši goba sehlophana sa bana ba ba ngwalago mohlwaela wa mohuta wa ditšweletšwa ka morago ga ge morutiši a sena go neelana ka thutišwana tša go ngwala mo go makala a go ngwala a bjalo ka sebopego, maswaodikga, thutapolelo, goba mopeleto.

Go bala mmogo– mošongwana wo go wona bana ba balago setšweletšwa mmogo ntle le morutiši; le woo bana ba o balago mmogo le morutiši. Ye ke thutišo ye e amago phapoši ka moka**.**. Setšweletšwa se se šomišwago se lebantšwe le sehlopha sa godimo sa phapoši. Bana ba bangwe ba tla ba mo maemong a go theeletša, ba bangwe ba tla thoma go bala gomme bontši bo tla tšea karolo ka botlalo. Setšweletšwa seo se tla šomišwago matšatši a mmalwa. Tšatši le lengwe le lengwe morutiši o tla kgetha nepo ye mpsha. Setšweletšwa se šomišwa go tsebatša dikamano tša diponagalo tša setšweletšwa, tumatlhaka, thutapolelo le mabokgoni a go bala .

Kelo – Tshepetšo ye e tšwelelago ye e beakantšwego ya go kgoboketša tshedimošo, ya semmušo, goba ye e sego ya semmušo ka tiragatšo ya ngwana.

Kelo ya motheo-Kelo ya mathomo ye e šomišwago go hwetša se ngwana a šetšego a se tseba.

Kelotšweledi–kelo ye e tšwelago pele ye e bopago karolo ya go ruta le go thekga tlhabollo ya litheresi/tsebotlhaka go hlabolla baithuti ka go ba fa pego ya dipoelo tše di tšwelago pele.

Malatodi/maganetši- ke mantšu ao a ganetšanago goba a latolanago ka tlhalošo

Mahlalošagotee- ke mantšu ao a nago le tlhalošo e tee, goba a hlalošago lentšu le le swanago le le lengwe ka tlhalošo

Mantšu a tlwaelo– ke mantšu ao mmadi a a tlwaetšego go a bona e ka ba ka phapošing, sekolong goba go gongwe le go gongwe mo a sepelago gona, mantšu a mohuta wo mmadi o a lemoga ka pela ge a a bona. Ga go bohlokwa go fetolela mantšu a. Ge go thongwa go ithuta go bala mantšu a tlwaelo a a tšwelelago gantši goba a šomago kudu bjalo ka: ke, re, o, ba.

Mathomo a thuto ya litheresi/tsebotlhaka –E šupa go gola ga tsebo ya bana ya lentšu le le gatišitšwego. Bana ba bona kgatišo mme ba thoma go kwešiša morero wa yona. Ba ithuta ka dipuku le dikanegelo tše ba di balelwago ke ba bagolo goba bana ba bagolo mo go bona. Ba ka thoma go ngwala maina a bona ba šomiša dikgopolo tša bona ka ga mopeleto.

(mopeleto wo o hlamilwego goba wa go thoma go peleta) mme ba ka thoma go itira o ka re ba bala dipuku .Maitshwaro a bjalo ka moka a laetša go gola ga tsebo ya litheresi/tsebotlhaka-mathomo a thuto ya litheresi/tsebotlhaka

Tsenelano le tumatlhaka ya go tswakwa – Lekala la tumatlhaka moo bana ba ithutago go kopantšha ditlhaka tše pedi goba tše tharo go bopa modumo (mohlala, mph, mpš)

Mothikitho– Ke mongwalo wo o tšweletšwago ka mokgwa wa go tatagana le go kitimiša letsogo, gore ditlhaka di bopšwe ka lebelo ka ntle le go emiša pene goba phensele.

Mongwalo wo o kgomaganego- ke mohuta wa mongwalo wo go wona ditlhaka di ngwalwago ka mokgwa wa go kgomaganywa.

Morumokwano– mantšu goba methaladi mo seretong yeo e felelago ka modumo wo o swanago go akaretša ditumanoši (mohlala: p**adi**, m**adi**, tl**adi**)

Popofoko-tsela yeo mantšu a beakantšhwago ka gona go bopa mafoko goba dikafoko, goba melao ya thutapolelo ye e laola sebopego sa mafoko

Rulaganya:tlhalošo 1- go beakanya

tlhalošo 2- go lokiša sengwalwa ka mokgwa wa go se bala ka go tsenelela, go hlokola tšeo di sa nyakegego mo go sona gore se kgone go ba mo maemong a go balwa goba a go phatlalatšwa.

Temogo ya ditlhaka – Bokgoni bja go fapantšha ditlhaka tša tumatlhaka ya go fapana tša mo polelong.

Temogo ya foneme–Bokgoni bja go šetša tumatlhaka ya polelo go ya ka tlhaolo ya ditlhalošo

Tumatlhaka-tswalano gare ga tumatlhaka ya polelo le mopeleto wa yona. Tumatlhaka e šomišwa bobedi mo go Goba le Go ngwala .

Setšweletšwa sa kerafiki – Ke setšweletšwa seo tshedimošo ya sona e laetšwago ka go bonwa, mohlala, dithalwa, dikerafo bj.bj.